

Állami főfelügyeleti Hatóság:
Budapesti népoktatási kerület.
Budapesti tankerület.

A MAGYAR KEGYES TANÍTÓREND
BUDAPESTI RÓM. KAT. KOLLÉGIUMÁNAK
(ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)

ÉVKÖNYV

AZ 1947—48. ISKOLAI ÉVRŐL

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 3. ÉVÉBEN
A GIMNÁZIUM FENNÁLLÁSÁNAK 231. ÉVÉBEN

SZERKESZTETTE

PAPP LÁSZLÓ DR.
ÁLTALÁNOS ISKOLAI IGAZGATÓ

DRAGOS KÁROLY
GIMNÁZIUMI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1948.

KIADTA AZ ISKOLA IGAZGATÓSÁGA
Budapest, IV., Piarista-utca 1.

Állami főfelügyeleti Hatóság:
Budapesti népoktatási kerület.
Budapesti tankerület.

A MAGYAR KEGYES TANÍTÓREND
BUDAPESTI RÓM. KAT. KOLLÉGIUMÁNAK
(ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)

ÉVKÖNYVE

AZ 1947—48. ISKOLAI ÉVRŐL

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 3. ÉVÉBEN
A GIMNÁZIUM FENNÁLLÁSÁNAK 231. ÉVÉBEN

SZERKESZTETTE

PAPP LÁSZLÓ DR.
ÁLTALÁNOS ISKOLAI IGAZGATÓ

DRAGOS KÁROLY
GIMNÁZIUMI IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1948.

KIADTA AZ ISKOLA IGAZGATÓSÁGA
Budapest, IV., Piarista-utca 1.

A kiadásért felelős: *Dragos Károly*.

21.251—48. „Elet” Irod. és Nyomda Rt. Bpest, XI., Bartók B.-út 15. — Igazgató: Lalszky Jenő.

DR. TOMEK VINCE

A KEGYES TANÍTÓREND EGYETEMES RENDFŐNÖKE.

Született Palocsán 1892 november 9-én, a rendbe lépett 1908 aug. 27-én. Tanított Rózsahegyén, Kecskeméten és 1920-tól Budapesten, egyúttal a rendi papnövendékek prefektusa és teológiai tanár, majd házfőnök és tartományfőnöki tanácsos. 1946-ban tartományfőnök lett, 1947-ben pedig Rómában megválasztották a rend egyetemes főnökévé.

Keresztény elvként szoktuk emlegetni, hogy az Egyház számára a Szentlélek gondoskodik megfelelő vezető emberekről. Valahányszor a piarista atyák rendfőnökválasztásra gyűlnek össze, gyűléseiket a Szentlélekről mondott mise vezeti be. Ez a szokás. De ennek igazi jelentéséről, az Égnek életünkbe nyúlásairól meg szoktunk feledkezni. Csak akkor ámulunk el, amikor az égi Sugallat működését megtapasztalhatóan látjuk s a Lélek villámcsapásként jelentkezik és fénye „betölti a házat“.

Ehhez azonban nem szükséges mindig a pünkösdi tűz vagy a damaszkuszi út világító villáma. A Szentlélek működése egyszerűbben szokott megtörténni.

Egy magyar piarista megjelenik Rómában, hogy résztvegyen a Rend egyetemes káptalanján. Idegen környezetbe kerül olaszok, spanyolok, vaszokok, katalánok, osztrákok, csehek, lengyelek, szlovákok közé. A legtöbben akkor látják először, nem tudnak róla semmit, csak szavát hallgatják, melyből egyformán tárgyilagos szeretet szól mindenkihez, a készségét tapasztalják, amellyel odafordul minden felé, ami a Rend ügye. Alázatosságával mindenkit maga fölé helyez és maga elé enged, tudásával mindenkinek segítségére siet. Igaz piaristát látnak benne, aki mindenkinek szolgálja tud lenni.

Megválasztása csak egyetlen embert döbbsent meg a káptalani atyák közül: őt magát.

Erre felkészülve nem is lehetett. Őt valóban a munkahelye mellől hívta az Úr. Kis kézitáskával indult Rómába a múlt év augusztusában mindössze két-három hétre. Alig búcsúzott el valakitől, még szekrényeit sem zárta be s csak az állomáson húsz perccel a vonat indulása előtt jutott eszébe, hogy a breviárium őszi kötetét is el kellene vinnie. Hiszen augusztus végén még nem jöhet haza. Úgy szaladt érte valaki az utolsó percekben.

Tomek Vince hazatért ugyan később rövid időre, de már mint a piarista rend általános főnöke. Elsőnek érte el ezt a méltóságot, amióta piaristák vannak Magyarországon. De egyáltalán ő az első magyar szerzetes, akire egy rend legfőbb vezetését bízták. A magyar piaristák csillaga pedig benne emelkedett legmagasabbra.

Panegyrikust, színes éneket róla nem lehet írni. Rendjének élt befelé, pályáját nem szegélyezik mutatós tettek, csillogó eredmények. A szerzetesnek nem is lehet „karrierje“. De beszélhetünk vele kapcsolatban egy *lelküetről*, amely őt kezdettől fogva jellemezte. Apró dolgokban jelentkezett ez, s azok is, akik őt jól ismerik, csak visszagondolva három évtizedre tudják őt jelentéktelennek látszó megnyilatkozásaiból maguk elé állítani. De ezekből mindig rá lehetett ismerni s mindig előre lehetett magatartására számítani.

A fiatal rózsahegy-i prefektus csak néhány évvel volt idősebb kispapjainál. Vigyáz, hogy ne szakadjon el a fiatalság lelkületétől. Az ő életüket éli. Velük szórakozik és tanul, amikor ők tanulnak. De ő a minta. Ezért tud fegyelmezés nélkül is nevelni: mindenben hozzá kell igazodni. Az első világháború nehéz esztendeiben mint kecskeméti prefektus lemond reggelijéről egy beteg növendéke részére. Szeptemberben testvérként várja vissza fiait, s nemcsak megöleli őket, de azok is tudják, hogy előljárójukban igaz jóbarátot láthatnak. Erősebb szó, emeltebb hang Tomek Vince ajkát nem hagyja el. Szeme minden jót észrevesz. Tudja, hogy az ember esendő s hibázhat, de botlásra, hibákra csak nagyobb szeretettel és mindig készséges megbocsátással felel. Akkor is, később is.

S akivel egyszer kapcsolatba került, azt számontartja, segítők kezét, szeretetét tőle többé meg nem vonja. Az elutasítás, cserbenhagyás nem az ő stílusa. Ez a következetes, hangulati hullámvásznak ki nem tett szeretet már mennyi keserűség levezetője lett! Még az igazságosság elé is hányszor helyezte a szeretetet, mert igazságosság címén soha sem akarta népszerűtlenné tenni a legfőbb parancsot.

Mint a teológia tanára maga volt a pontosság és a tudományos megbízhatóság. S mint aki sokat tud s azt is tudja, hogy a tudásnak ára van, nem követelt soha sem szívtelenül. Maga könnyen és sokat dolgozott, de nem szeretett mást agyondolgoztatni. Mindig az eredményt méltányolta és nem a hiányokat minősítette. Túllátott a pillanatnyi mulasztásokon s azt a leendő valakit nézte a fiatalemberben, akit jobbik énünknek szoktunk nevezni. A rábízottakban akár diákok voltak, akár teológusok, később meglelt emberek, ezt a mindenkiiben megsejtett és tisztelt jobb lelket akarta szóhoz juttatni. A tiszteletadás jellemezte egész emberkezelését. Tökéletesen rendelkezett a talán legnagyobb előjárói bölcseséggel, az emberméltóság tiszteletben tartásával.

Mint rendfőnöki tanácsos, majd magyar tartományfőnök ugyanígy cselekedett. A konstitúciók, a rendi szabályok nagy tisztelője csak azoknak okozott meglepetést, akik őt felületesen ismerték. Amint reálisan tudott embereket nézni, ugyanúgy tudta az egész Rend életét szemlélni. Csak önmagától követelt sokat, egyébként számolt az emberi gyengeséggel és soha nem feledkezett meg a méltányosságról. Minden teljesítményt tisztelettel nézett s minden félreértésből, meg nem értésből adódott

helyzetet a jó győzelmébe vetett bizalommal, szeretettel és alázattal elviselt. Csak a népszerűséget nem kereste. Mert aki valóban szeret s igazán Istent szolgálja, annak nem kell apró megalkuvásokkal mindenki elismerésére pályáznia.

Szenvedélye csak egy volt: a Rendet szolgálni s ügyét mindenben előbbre vinni. A Rendnek akart mint előjáró fiakat nevelni, s mint tartományfőnök magyar sajátságokkal és hagyományokkal számolva az igazi piaristaság szellemében akarta a magyar rendtartomány belső értékét növelni. De Rendjét szolgálta kitűnő gyakorlati és gazdasági érzékével is, amikor pl. „piarista bor“-okat termelt s még a palackok címkéit is szerető gondossággal tervezette meg. Ez a szeretet teszi szívügyévé a Rend 300 éves megtelepülését ünneplő 1942-es magyar rendi jubileumot. Emlékbélyeget adat ki, képeket festet, nyomtatványokról gondoskodik. És sok kelyhet, cibóriumot készített. Ezek a szép ötvösmunkák, mintegy húsz darab, melyek a Vért és a Testet zárják magukba, valamit finoman sejtetnek készítettőjük nem hivalkodó, de bensőséges áhítatából s felelevenítik egy szűkebb hazájabeli régi jámbor piarista emlékét, aki maga készítette miseruhákkal látta el a magyar rendtartomány templomait.

Tomek Vince tartományfőnök nem volt lágy ember, de szeretete meleggé tenni maga körül a környezetet. Az apa és anya szeretetéből volt benne valami. Jó volt tudni, hogy ő van, s kellő időben mindig tudni fogja, hogy mi a teendő.

Pályáján van ugyan emelkedés, de nincs változás. Talán most is labdázik a római Monte Marion a teológusokkal, mint valamikor a kecskeméti határban a Körösi-nyomáson, vagy sétál a Frascati lankáin, mint a budai hegyekben délutánonként, s közben a Rendre gondol. Csupán átfogóbb méretekben. Gondolatai a lengyel mezőktől Kubáig, az Andesekig, Észak-Amerikáig szállanak, s pihenni bizonyára hazatérnek az ütött-kopott, háború megviselte magyar rendházakba. A piarista rend főnöke Rómában él, az Örök Város utcáit rója, a Szentatyával beszél, bíborosokkal tárgyal, különböző országokból érkező rendtagokat fogad, járja a rendtartományokat, Olaszországot, a spanyol földet, a tengerentúli piarista településeket, mindig idegenek között van s közben szavak nélkül is magyarul gondolkodik. S ez olyan jólesik nekünk. A piarista rendfőnök szívében minden beszélgetést, minden eléje kerülő idegen tájat magyar emlékek, magyar vidékek, magyar élmények járnak át hangulatukkal.

Az idegenek nézik és hallgatják őt s közben bizonyára az tűnik fel nekik, hogy a piarista generális mennyire tud egyszerűen ember lenni. Nem olasz, nem spanyol, nem szlovák, nem magyar, nem német, hanem keresztényien ember, aki egyszerre egy tekintettel, egy meleg szóval ledönt minden válaszfalat, amely ember és ember között emelkedhet. Ez a kalazanciusi vonás jellemezte őt mindig. Azért került Kalazancius örökébe, mert tudott mindig mindenkinek mindene lenni. Megválasztásának titka talán ez. Az lett Kalazancius utóda, aki egész életében követője volt.

Megyer József.

DR. SÍK SÁNDOR

A KEGYES TANÍTÓREND MAGYAR RENDTARTOMÁNYÁNAK FŐNÖKE.

Született Budapesten 1889 jan. 20-án, a rendbe lépett 1903 aug. 27-én. Tanított Vácott és 1911-től Budapesten, 1930—1948-ig szegedi egyetemi nyilv. rendes tanár. 1946-ban tartományfőnöki tanácsos, 1947-ben pedig tartományfőnök lett.

A magyar piaristáknak voltak már neves tartományfőnökei, de soha ismertebb ember nem került a Rend élére, mint Sík Sándor.

Csaknem négyévtizedes rendi mult volt már mögötte, amikor a rendtartomány főnöke lett. Ez a mult szép, gazdag és változatos s bizonyos vonatkozásban a nagy nyilvánosság előtt folyt le. Úgy is lehetne mondani, hogy Sík Sándor előbb lett az egész országé s csak azután a rendjéé.

Magyar rendfőnök még nem tekinthetett vissza olyan példaadó tanítómultra, mint ő.

Megvan ebben a multban a *tanítás* öröme. Sík Sándor harmincöt évig tanított irodalmat a középiskolában és az egyetemen s előadójúttjain szerte az egész országban. Soha sem kellett felsőhajtania Vörösmarty tudósával: „Mily öröm találni hallgatót!” Mert nem hallgatót kellett keresnie, hanem termet, mely az élményre szomjas tömegeket befogadja. A Sík-órák és Sík-matinék egy nemzedéket ajándékoztak meg az irodalmi élmény gyönyörűségével.

Megvan ebben a multban a *nevelés* öröme. Sík Sándor két évtizeden át a legszorosabb kapcsolatban volt a fejlődő gyermeklekekkel. Elméleti pszichológiával és neveléstudománnyal nem foglalkozott, de a legtöbbet tett egy friss, lelket és egészséges életörömet megbecsülő magyar fiútípus kialakításáért. Nem írt lelkikönyv-sorozatokat, de annak az ifjúsági irodalmi mozgalomnak, mely fiataljaink kezébe jó könyveket adott, ő volt egyik szellemi elindítója és első ihletője.

Megvan ebben a multban a *lelkipásztori munka* öröme. Mert nemcsak az irodalmi előadónak, hanem a lelkek éhségét kielégítő apostolnak is megvoltak az útjai. Nincs az országnak vidéke, ahol Sík Sándort, a lelki vezetőt ne ismernék. Mert vagy szavát hallották, vagy imakönyveit forgatják, melyek a modern élet zűrzavarában a férfilelkek vademecum-ai. És ki tartja számon leveleit vagy négyszemközti beszélgetéseit, amelyek lelkek sorsát és békéjét intézik?

Megvan ebben a multban a *tudomány* öröme. Csendes órák elmélyedéseinek gyümölcsei azok a könyvek, melyek a magyar géniuszok útját nyomozzák: Pázmányét, Zrinyiét, Gárdonyiét, Adyét, Prohászkaét. Tanulmányai irodalmi elveket tisztáznak, költők lelkének zárait nyitogatják, s tudományos főműve, *Esztétikája* a művészi szépség egész birodalmában kalauzunk. Különleges értéket ad e könyveknek, hogy azok nemcsak a tudós egyetemi tanár, hanem a művész munkái is. A művészéi, aki maga is céhbéli s így nem az idegenvezető hivatalos hangján, hanem a családhoz tartozó ember meghitt szavaival beszél a szent titkokról.

Megvan ebben a multban a *költészet* öröme. És ez életének valóban legnagyobb öröme. A költészetre mindig az Arany János-féle *Mindvégig* hangulatával gondol: „Ujjod valamíg azt pengetheti, vigaszt bús elme talál.“ Kristálytisza hangját már akkor hallatta, amikor még alig volt *katolikus* költészetünk s azóta egyre érve, színesedve, nemesedve szól ma is a Sík-féle vers, és Boldogasszony évében az ő költeményei tolmácsolják egy nemzet áhitatát.

És megvan ebben a multban a *mélyebben átélt ember-lét* öröme és szenvedése. Következik ez már az előbbiekből. Mert aki szellemmel és lélekkel foglalkozik, sokszor eltűnődhet azon, hogy mit jelent embernek lenni. Sík Sándorban nemcsak a költő tudja, hogy „az ember a poézis első tárgya“, hanem sokrétű munkássága minden területén az ember érdekelte őt elsősorban. Sok örömet, sok szenvedést jelentett ez neki és egy nagy kincsnek felgyülemelését lelkében, a szeretet kincsének felhalmozódását, amelynek mindig bőkezű osztogatója volt.

Ime ilyen mult után lett Sík Sándor a piarista rend főnöke. Ez a változás talán meglepte őt és meglepte tisztelőit is, akik benne csak a költőt és a tudóst látták és ismerték. Pedig új munkaköre eddigi útja folytatásának tekinthető. Mert ezután is szét kell osztania önmagát, szolgálnia kell másokat, s azonkívül ő költő. A költőnek pedig valamiképen mindenhez kell értenie. Hiszen a költő a legfontosabb humánumnak, az emberrélevés művészetének tanítómestere.

Aki ismeri Sík Sándor arcát, az el is hiszi, hogy ő *mindenhez* ért. A legfontosabb „minden“-hez bizonyosan. Szokrateszről mondják, hogy mindig egyformán derüs arccal lépte át házának küszöbét. Nem árulta el, ha bántotta valami. Ilyen Sík Sándor arca is. De az ő arcán nemcsak a bölcs ember, hanem a lelki ember derűje is jelen van. S ez az ő rendfőnöki bölcsesége. Megfordítja Arany János tanítását s a *csillogó szemet, mosolygó ajkat* ő viszi övéi közé. De tovább is idézhetem a verset Sík Sándor tartományfőnök jellemzésére, mert pontosan talál:

És felejttem egyelőre
Gondjaimat a jövőre:
Mi nehéz súly függ e vállon,
Nehogy kedvök bura váljon.

Gyermek-szívvvel, öntudatlan
Nyugszom meg e gondolatban,
Hogy övéit el nem hagyja,
Ki mindnyájunk édesatyja.

Megyer József.

A PIARISTA PEDAGÓGIA SZELLEME.

Van-e egyáltalában külön piarista pedagógia? Hiszen ismeretes, hogy az alapító Kalazanci Szent József semmiféle nevelési elmélettel vagy könyvekkel nem írta be nevét a pedagógia történetébe. De iskolái sem alakítottak ki a századok folyamán olyan rendszert vagy tanítási módszert, amelyet róluk lehetne elnevezni.

És mégis beszélhetünk piarista pedagógiáról, melynek szelleme elüt minden más pedagógia szellemétől.

Mindenekelőtt Kalazancius Atyánk *szabályzatot*, konstitúciót írt rendje számára s ez a szabályzat bepillantást enged írójának nem csupán szerzetesi, hanem egyúttal nevelői lelkébe, hiszen az időben első hivatásszerűen tanító rendnek szól s annak hivatásos tanító és nevelő munkája számára is tartalmaz útmutatásokat és intézkedéseket. És ezek az igazi kegyelettel őrzött és tanulmányozott utasítások, buzdítások és sürgetések azóta is szüntelen alakítják a rendnek nemcsak szellemi arculatát, hanem egyúttal iskolánk szellemét is.

Kalazancius mennyei pártfogót is választott iskoláinak: a *Μαρία Μητηρ Θεοῦ*-t s róla nevezte el őket az *Isten Anyjáról nevezett szegény iskolák*-nak.

Jelige gyanánt pedig ezt tűzte homlokzatukra: *Ad maius pietatis incrementum*. *Pietas* annyi mint istenfélelem, vallásosság, jámborság. Ennek terjesztésére valók ezek az iskolák, ez a piarista pedagógia nagy célja. Miközben tehát a piarista iskolák tanítanak és korszerű tudást, műveltséget és állampolgári nevelést adnak, mindennek a pedagógiai tevékenységnek formai elve, alapvető jellege a vallásos, hívő lelkület, a pietas. És hogy a tanítás ettől az alapjától soha el ne szakadjon és világnézet nélküli embereket ne neveljen. Kalazancius megcsinálja az ő korszakos nagy szintézisét: a tanár és pap lelkületének és munkakörének egybeolvasztását. Az ő iskoláiban pap tanítja nemcsak a hittant, hanem ugyanúgy hivatásszerűen az írást és számolást, a latint és a földrajzot: ad maius pietatis incrementum. Ugyanakkor a világi tárgyak tanításának eladdig ismeretlen megdicsőítését jelenti ez a kezdeményezés.

Ha a konstitúciók bepillantást engednek írójuk nevelői lelkébe, még sokkal inkább ezt kell tartani Kalazancius igen nagyszámú *leveléről*, amelyek iskoláinak életére és szellemére nézve hol elvi szempontból, hol gyakorlati konkrétsággal fáradhatatlanul osztanak tanácsokat és adnak utasításokat.

Végül ugyancsak pedagógia mindaz, amit és ahogyan a szent Alapító elgondolásaiból a piarista *élet*, ránk magyarokra vonatkozólag elsősorban itt magyar földön, kidolgozott és valóra váltott. A magyar piaristaságnak most már több mint 300 éve rendkívül bő anyagot szolgáltat ennek a pedagógiának megismeréséhez.

És mégis, ezeknek a forrásoknak birtokában is, csak habozva fog hozzá a piarista toll a maga legbelső titkának és legföltettebb kincsének: hivatásos munkájának körvonalozásához. Az igazi pedagógia a gyakorlatban mindig művészet, bajos dolog annak sokszor inkább öntudatlanul, érzékből alkalmazott elemeit a napvilágra kihozva tudatosítani. A mélytengerek álomszerű színeiben ragyogó lényei elpusztulnak, mire a buvár a felszínre ér velük. De még ha talán sikerül is tárgyilag helyes képet rajzolni a piarista pedagógiáról, akkor is *titok*, a piarista lélek szent titka az. Nem kegyeletlenség-e feltárni, szinte kiszolgáltatni? Szent Pál ismer olyan titkokat, amelyekkel szabad ugyan eldicsekedni, de nem üdvös dolog — non expedit.

A piarista iskoláknak első és alapvető jellemvonása gyakorlati *jám-borságuk*, nálunk azelőtt „áhétatos iskoláknak“ mondták őket. Ezt nemcsak az biztosítja, hogy itt minden tárgy szerzetespap kezében van, aki épen a kisgyermeknek úgyis minduntalan fog valamit a jó Istenről mondani. Kalazancius ezzel be nem érte, hanem rendszeres külön *hitoktatásról* gondoskodott. „A növendékek az iskolában a keresztény tanításról írt könyvet tanulják s azt a tanárok meghatározott napokon magyarázzák“, rendeli szabályzatában s a hivatalos látogatások pontjai közé felveszi annak megvizsgálását, hogy ezt szorgalmasan végzik-e. A tanulók számára külön gyóntatókat rendel, ezek szeretete és jó példája könnyítse meg nekik a gyónást, a tanulók pedig „mint atyjukat tiszteljük és szeres-sék“ lelkiatyjukat. Végül külön lelki vezető készítse elő őket a gyónásra és áldozásra, tanítsa az imádság könnyű módjára és a lelki élet más ismereteire. A piarista iskoláknak már első növendékei valóban ki is tűntek gyakorlati vallási ismereteikkel és ezek alkalmazásával.

A magyar piaristák ezeken a nyomokon haladva első tárgyként kezelik a vallástant, lehetőleg mindenütt külön hittanásra bízzák, kitűnő hittankönyveket írnak, országszerte ismert *Imádságoskönyvük* újabban már a külföldön is elindult hódító útjára. Mikor pedig bizonyos áramlatok a vallástannak tantárgy helyett csak gyakorlati és élményeket nyújtó tárgyként való felfogását sürgették, a piarista iskolák akkor is megtartották annak tantárgy-jellegét, ezeken az órákon is komoly szellemi munkát követeltek és az itt elért tudást is reális érdemjegyekkel mérték, bár egyébként hagyományaikhoz hiven tudatában maradtak annak, hogy a vallástani tudásnak gyakorlati tudásnak kell lennie és hogy ezeknek az óráknak még másnemű feladataik is vannak.

Aki a *piarista vallásosságot* csak messziről figyeli és inkább csak külső megnyilatkozásait ismeri, hajlamos lehet kissé száraznak és vérszegénynek érezni. Akiknek közelebbi találkozásuk van vele, felfigyelnek rá és megsejtik, hogy ez egy kissé külön világ, különleges értékekkel. Mintha itt a piarista lélek a magyar lélekkel egymásra talált volna, úgy alakította ki ezt az egyszerűbb, mert bensőbb jámborságot. Kissé fél a maga mutogatásától és a hangos szerepléstől, de nem azért, mintha nem volna mély a gyökere, hanem épen mert mélyről tör föl. A magyar ember szemérmessége ez, aki szereti legmélyebb érzéseit magába zárni, valamint a piarista lelkület becsületessége, mely aggódik az érzés valóságáért és tisztasága miatt, ha sok szem előtt kell megnyilatkoznia, hiszen épen a fiatalság még fejletlen lelkiségének olyan könnyen megárt a figyelő tekintet. A maga részéről szívesebben bemegy kamrájába és ajtóbetéve imádja az Atyát a rejtekben. Legalább is imádása legjavát ott szokta végezni, ott bánkódik embersége vétkeiben, ott siratja feszületére borulva az Úr szenvedéseit és nehezére esik az a gondolat, hogy keresztény elérzékenyülésének az ő Istenén kívül tanúi legyenek, annyira fél a felszíneségtől, vagy a kellő átéltség nélkül kimondott vagy gyakorolt vallásosság

farizeizmusától. De azért ahol helyénvaló, nem hiányzik ebből a jámborságból sem a példaadó tett, sem a mások közt való buzgólkodás. A jezsuiták Mária-kongregációinak megfelelően a piarista iskolákban Máriatársulatok virágoztak, piarista buzgóság alapítása és gondoskodásának tárgya az Oltáregyesület csak úgy, mint a Katolikus Legényegylet.

A lelkieknek ez a nagyon komoly felfogása annak a *komolyságnak* kivirágzása, amely a piarista pedagógiának egyik legjellemzőbb alapértéke. A piarista iskolák edző szegénysége nyomta-e rá pedagógiájuk arculatára ezt a vonást, vagy talán az Isten színe előtt és a negyedik piarista fogadalom sugárzásában végzett nevelés okozza, esetleg Szent Kalazancius szelleméből ered és a piaristaság első évtizedeit közvetlenül irányító hatásából, nem tudni. Korántsem komorságról van itt szó, még csak nem is a felnőttnék arról az érzelmi megállapodottságáról, amely már nem tudja megérteni a gyermeki kedély világát és nem akar, vagy nem is tud vele együttrezegni. De már aki néhány éve nagyobb nyilvánosság előtt a piarista iskolák „hűvös légköréről“ beszélt, erre az alapvető jellegzetességre mutatott rá. Mások iskoláink „szigorúságát“ emlegetik. Mindezek mögött épen az a szent komolyság rejlik, amely a nevelői munkát, a piaristának ezt a lelkét betöltő egyetlen hivatásos munkáját nem tudja komolytalanul nézni, sem kedélyesen vagy félvállról venni. Ettől a komolyságtól még jóízűen tud a mókán nevetni, megnyíltsággal fogadja a gyermek lüktetőbb életérzését és óvakodik attól, hogy minden túlzott eseményben szándékosságot vagy rosszakaratot lásson, kirándulásokon el is játszogat a fiatalsággal, a nélkül azonban, hogy a gyermeket magát játékszernek nézné. Ahol ennek helye van, a játszva tanítás elől sem zárkózik el, de arra sohasem kapható, hogy magát a tanítást vagy nevelést csak úgy játszva, félig szórakozáskép végezze és lemondjon katedrájának helyzeti energiáiról.

Ez a katedra még néhány évtizede kissé magasabban állt és valamivel nagyobb „távolság“ választotta el a rajta ülőt az osztálytól, de a piarista ma is épúgy szükségét érzi egy bizonyos *distanciának*. Nevelni — *educare* — annyit jelent, mint följebb húzni, növelni és feltételez egy magasabban állót, aki maga felé, tehát fölfelé segít. A piarista „a konstitúció találó kifejezésével élve *cooperator veritatis*, aki az Igazság lelkével együtt dolgozik a kegyelem és a természet indításainak kifejtésén és a zsenge gyermeki lélek megszentelésén“ (Balanyi). Lehetetlen, hogy ennek a hivatásnak tudata mindennap újra ne inspiráljon szent komolyságra. hiszen a hivatás emberének „nap-nap után alázatos főhajtással kell várnia a kegyelem indításait, *quibus nos idoneos veritatis cooperatores efficiat*.”

A komolyságnak ez a szelleme hozza magával, hogy a kegyes iskolák a *szív és az ész* egyensúlyára törekednek és sem a tőlünk idegen szellemű gyermekkultusz kísértése nem ejtette meg őket, sem a *Λόγος* uralmát édeskés, kedveskedő érzélgősséggel soha fel nem cserélték, a gyermekeket elpuhító érzelmes szeretettel nem kényeztették.

Hogy azért e közben a nevelő szív sem sorvad el, annak biztosítéka Kalazancius Atyánknak mindvégig tanítványaiért dobogó, érték fizikai szolgálatokat is végző s őket még élelemmel, ruhával, sőt akárhányszor pénzzel is támogató, halála után pedig csodálatos épségben megmaradt szíve. Ez a szív a szegények és elhagyottak iránt gyúlt először szeretetre és addig egyedüli intézményként „szegények iskoláját“ alapított abban a meggyőződésben, hogy „nagyérdemű dolog felvilágosítani a gyermekek elméjét, különösen azokét, akik mindenkitől el vannak hagyva“. Jóllehet ő mindenkit befogadott iskolájába, elsősorban mégis a szegényeknek szánta. „Az igazgatónak — írja — szeretettel kell fogadnia a szegé-

nyeket, még ha mezítláb, rongyos ruhában és köpeny nélkül jönnek is; ne felejtse, hogy rendünk elsősorban az ilyenek kedvéért alakult.”

Az ilyen iskolák természetszerűleg csak akkor virágoznak, ha eleven szeretet lüktet bennük. Az első időkben épúgy, mint később igyekeztek a szükséges segédeszközök, de akárhányszor szállás, ruha és élelem megszerzésével tanítványaik kezére járni és ezzel sok-sok ezer tehetséges ifjú számára tették lehetővé a nyomasztó szociális helyzetükből való kiemelkedést. A konstitúciók pedig megőrizték Kalazancius következő intézményes gondoskodását a szegények tanításáról: „Mivel úgyszólván minden országban a lakosság nagyjából szegényekből áll, akik gyermekeiket csak rövid ideig taníthatják, gondoskodjék az elüljáró az ilyen gyermekek számára gondos tanítóról, aki megtanítja őket a helyes betűvetésre és számolásra, amik segítségével majd mindegyikük könnyebben megszerzheti, amire szüksége van.”

A nép fiainak ez az állandó szerető szemmeltartása észrevétlenül is *szociális gondolkodást* nevelt a többi tanítványba, nem elméleti buzdításokkal, hanem magatartással. Maguknak a tanároknak társadalmi különbségtevést nem ismerő bánásmódja volt ennek a nevelésnek legfőbb titka, mikor a fiúk elültetésekor nem nézték azok ruháját vagy családját s a feleléskor nem használtak kétféle mértéket. „Megvallom — jelentette ki évtizedekkel ezelőtt egy édesapa — azért adtam a fiamat a piaristákhoz, mert azt mondták nekem, hogy ez a legelőkelőbb iskola Pesten, ide járnak a legjobb családok gyermekei. És most, mikor fiam végigjárta a nyolc évet, meglepetve látom, hogy ez az iskola minden inkább volt, csak nem 'úri' iskola. Itt egyformán bánnak mindenkivel, itt nem számít az, hogy milyen társadalmi osztályból való a diák. Az számít, hogy micsoda és milyen ember. Meghajtóm a fejemet — tette hozzá — ez előtt az egyszerű emberi szellem előtt”.

A piarista jelmondatban s az iskola elnevezésében helyet foglaló *pietas* szó nemcsak istenfélelmet, jámborságot jelent. Van olyan jelentése is, hogy *kegyelet*, kegyeletes lelkület, ami alapjában véve nem más, mint *tisztelet* a szülők, följobbvalók, mindenekelőtt a személyes Isten iránt. A *pietas* ebben az értelemben is kitörölhetetlenül beletartozik a piarista pedagógiába s Magyarországon egészen különös mértékben. Ez a kegyeletesség mindenekelőtt a nevelő lelkét járja át és tölti el tisztelettel az emberi lélek természetes és természetfölötti adottságai iránt. A piarista megtanulja a maga el nem görbitett egyéni vonásaiban csodálni azt, ami adottság, érteni és értékelni azt a szabadságot, amely sem növendék korában nem kényszerített, sem később nem kényszeríti egyéniségének megtagadására és valamilyen tőle idegen, neki nem természetes lelkiség vagy viselkedés felöltésére. Azért aztán iparkodik tanítványaiban is mindig meglátni az egészet, mai szóval az *alkatot* és ebben megsejteni az *entelechiát*, a jövő kifejlődés irányát és körvonalait. Minden ember, a növendék is, „fenség, észak-fok, titok, idegenség“ s ez a titok mélységeket takar, amelyekbe sem magának nem tanácsos leszállni, sem másokat oda letaszítani. Ez a mélység az, ami tartózkodó tiszteletet parancsol a nevelőre. Annál is inkább, mert minden egyéniség az Isten lelkének teremtő gondolata, egyszeri és utánozhatatlan remeke, mellyel szemben a nevelőnek nem lehet más feladata, mint a köteles tisztelettel tanulmányozni és saját nevelői elgondolásainak, esetleg valamely iskola vagy rendszer skémáinak erőszakos ráhúzása helyett a maga törvényei szerint alakítva, a benne rejlő isteni örök tervet kibontakozásához segíteni. Csak így lehet a nevelő a Szentlélek Isten munkatársa, *cooperator veritatis*, munkája pedig ihletett művészet s mint minden művészet, mélyen alázatos, a latin órán semmivel sem kevésbé, mint a hittanórán vagy a gyóntatószékben.

A piarista tanítás és nevelés megértéssel van a nevelés egyéni akadályaival szemben. Bár fájo szívvvel látja egyik-másik reményének meg hiúsulását, azért nem fogja rossznak minősíteni a tanuló munkáját, mert nem a tanár stílusát tükrözteti vagy érdeklődésének más az iránya, hanem tisztelettel tud megállni egy felsőbb akarat előtt. Nem akar mindenáron tudóst nevelni abból a tehetséges fiúból, akit a természete gyakorlati pályára visz, sem gyakori áldozót vagy épen papot abból az egyébként komoly és tisztalelkű tanuló ból, akinek ez nem, vagy még nem adatott meg onnan fölülről. Viszont a rendkívüli tehetség kifejlődése érdekében, talán rejtve, tud nagylelkű engedményeket is tenni. Nem a pillanatnak dolgozik, azért tud — mindig kellő körültekintéssel — pillanatnyilag súlyosnak mutakozó hibákat és vétségeket a jövőbe pillantva nagylelkűen kezelni, olykor épen észrevétlenül hagyni, általában türelemmel várni munkája gyümölc sére és elgondolásainak beérésére.

A piarista pedagógust tisztelete képesíti arra, hogy alkalmas pillanatban elhallgat és a többit rábizza a természet és kegyelem munkájára. S egyáltalában az egyoldalú verbalizmus helyett többet bízik a nevelő egyéniségben, annak egész megjelenésében. Ért hozzá, hogyan kell visszavonulni és a növendéket kissé magára hagyni — Dunin-Borkowski a csendes eltűnés „csodás nemességéről“ beszél. Sőt meg tudja tenni azt is, ami a legnehezebb: fokozatosan hosszabbra engedni a kötelet és egyre több szabadságot hagyni, hogy előkészítse a növendékeket az élet önállóságára és maga nélkülözhetővé csökkenjen. Nem egyéb ez, mint a szentpáli evangéliumi szabadság elve, melyben a piarista jómaga felnő és megtanulja becsülni. De ismeri veszélyeit is. Mert az önállóság nagyobb foka nemcsak a szabadságot növeli, hanem a felelősséget is súlyosbítja. De kétségkívül termékeny nevelői elv. Talán ezért is találni a piarista iskolában annyi eredetiséget mutató, jellegzetes tanári egyéniséget.

Ez a tiszteletadó elvi magatartás megóvta a piarista pedagógiát a szélsőségektől csak úgy, mint a megvalósíthatatlan célkitűzésektől, és a *realizmus* talajára állította. Megtanította, hogy a nevelőnek úgy kell vennie magát és az embereket, amint vannak. Megtanította a hiányokon való kesergés helyett dolgozni azzal, amit az élet éppen ad és megmentette a jelen körülmények közt méltánytalan vagy észszerűtlen követelésektől. Nemzetiségi vidéken olyan fiúk is kerültek iskolánkba, akik majdnem semmit sem tudtak magyarul. A rend hivatása ezeknek nem alkalmatlanként való eltávolítását, hanem megtanítását kívánta. A reális eljárás abban állt, hogy haladásukat az általános mértéktől eltérően kellett megállapítani és egy ideig sokkal kevesebbet lehetett tőlük követelni. Ez azonban korántsem jelent olcsó megalkuvást a körülményekkel. A megalkuvás mint elv ott kifogásolható, ahol a követelmények indokolatlan leszállítását és az emberi kényelem könnyelmű kiszolgálását jelenti. Az itt tárgyalt realizmus épen a valóság tiszteletében s a gondviselésszabta határok alázatos tudomásulvételében áll: pl. ez az ambíció sok az iskolának vagy a nevelőnek, lemondok róla; ehhez a feladathoz az osztálynak kevés az érzéke vagy készülsége, nem erőltetem; elmúlt az idő valamely tantárgy vagy tanítási eszmény fölött, csendesen napirendre térek fölötte.

A realitásoknak ez a tisztelete *szolidásgra* nevel és a talmi értékek és hiú látszatok kérlelhetetlen üldözésére a nevelőben és a növendékben egyaránt. A piarista pedagógia a „fenn az ernyő, nincsen kas“ alig leküzdhető elvével ellentétben mindig csak addig akar nyujtózni, ameddig a takaró ér. Nem híve tehát a pedagógiai kirakatrendezésnek, a nem egészen igaz képet nyujtó bemutatásoknak és szerepléseknek. Már Kalazancius ellene volt az akkor roppantul elterjedt iskolai színjátékoknak, és ha fiai nem is mindenütt vonhatták ki magukat egészen a korszellem e kö-

vetelése alól, soha nem ezekre vetették a hangsúlyt, hanem a hétköznapiok feltűnés nélkül folyó munkájára és az alapos tudásra. Bizonyára ez a törekvés szerezte nekik a szigorúság hírét, bár ez a szigorúság korok szerint sokat változott és némely nem-piarista iskolában nagyobb mértékben volt föllelhető. De akármint volt is, a jó iskolának egyik legnagyobb áldása, ha az alapos, részletekbe menő és következetesen állandó munkát lelkiismeretesen számonkéri tanítványaitól és ezzel jellemük nagy hibáiból kigyógyítja őket: a könnyebb megoldással beérő felszínességből és a gyermekes állhatatlanságból, amely mindúntalan kibúvókat keres.

E nélkül a valóságtisztelő szoliditás nélkül a piarista pedagógia aligha fejleszthette volna ki a rá annyira jellemző *életrevalóságot* és *gyakorlatiasságot*. Nagy szegénysége nem kevéssé volt ebben segítségére. Hisz mikor szinte a legszükségesebbekben is hiányt szenvedtek, a szegénység szellemén kívül ez az életrevalóságuk tartotta fenn a rendi iskolákat. A kellő pénz és felszerelés híján elsősorban abban kellett bízni, hogy „mitte sapientem, nihil ei dixeris“, legyen okos, leleményes ember, akit vezetőnek küldenek, akkor utasítások nélkül is meg fogja találni mindennek a módját. Így ki kellett fejlődnie e szegény iskolák hajlékonyságának és alkalmazkodó képességének. Szerencsére a nagy alapító nem kötötte magát semmiféle iskolatípushoz vagy módszerhez, hanem nyitva hagyta iskoláit a mindenkori fejlődés számára. Már Kalazancius kora iskoláival szemben biztos gyakorlati érzékkel melegen felkarolta az aritmetikát és épen az aritmetikai osztályt mint az elemi tanfolyamot lezáró osztályt különös gondjába vette. Ennek az osztálynak olyan tanítót keresett, aki nemcsak az írást és számtant tudja tanítani, hanem az Úr félelmét is, mert ebből az osztályból mennek ki a fiúk az életbe. Nagyon fontosnak tartja tehát, hogy az Úr félelmétől teljesen áthatva lépjen át az iskola küszöbét: mintha csak a mai általános iskola záró osztályára gondolt volna. Az aritmetika mellett feltűnő az első iskolákban a természettudományok és a földrajz gyors térhódítása, mint a gyakorlatiasságra törekvő életrevalóság bizonyossága.

A piarista iskolák már Kalazancius életében *haladó* irányzatot mutattak, mert neki gondja volt rá, hogy tanítói lépést tartsanak a korrallal, de úgy, hogy semmit azért mert régi, el nem vetettek, csak azért mert új, be nem vezettek. Mindenhonnan teljes elfogulatlansággal vették át azt, amit önálló megítélésük szerint korszerűnek és hasznosnak láttak, még ha az ellentáborba kellett is némelykor elmenni érte. Így jött létre az a józan *eklekticizmus*, amely elsősorban a magyar piaristaságot jellemezte.

A piaristák már a 18. sz.-ban bevezetik a könyvviteltan tanítását, hogy így előkészítsék tanítványaikat a kamarai szolgálatra. *Arithmetica comitatensis* címmel a megyei szolgálatba készülők számára nyitottak kollégiumot, Kissebenben pedig külön rajztanfolyamot. A kalocsai, tatai és váci gimnázium a gyakorlati földméréstan és a polgári építészet rendszeres előadásával tűnt ki, a kalocsai, pesti, tatai és váci bölcséleti tanfolyamokon az elméleti és kísérleti fizika külön tárgyként szerepelt. Az 1763-ban megnyílt szenci *collegium oeconomicum* első és hosszabb időn át egyetlen ilyen intézmény az országban; tárgyai közt ott van a matematika, fizika, geometria, polgári építészet, kamarai számvitel, gazdaságtan, *studium oeconomico-camerale*, *studium politico-camerale* és *mercantile*.

A tulajdonképeni gimnáziumi tárgyakban is nagy változtatásokat végeztek a magyar piaristák, mióta rájöttek, hogy a régi gimnáziumi anyag már nem elegendő a modern ember érdeklődésének kielégítésére és ezért fokozatosan kiegészítették. A 18. sz. három nagy rendfőnökének rákamaradt nagyszabású reformterveiből egy egészen új gimnázium képe tárul eléink gazdagabb tanítási anyaggal, modernebb módszerrel és az élethez

fűző kapcsolatokkal. Ha ezt a folyamatot meg nem állítja Mária Terézia *Ratio educationis*-a, amely egyébként sok mindenfélét átvett ezekből a tervezetekből, bizonyosra lehet venni, hogy a magyar piaristaság kitermelte volna magából a magyar reáliskolát, sőt a magyar gazdasági és kereskedelmi iskolát is. A pesti piaristák közvetlenül a szabadságharc előtt már párhuzamos reáliskolai osztályokban tanítottak.

A magyar piarista pedagógia tehát a magyar szellemmel már régóta érintkezésben áll. Ez az idegenből hozzánk átkerült rend Fináczy Ernő szerint „a 18. sz.-tól teljesen magyar jelleget öltött“. Az *amor sanctus patriae*, az *amor patriae linguae* tüzes kifejezések a magyar piarista lélek legbelső érzését fejezik ki. Nem lehet feledni, hogy a németesítő törekvésekkel szemben a magyar nyelv jogainak kivívásáért indított küzdelemben állandóan a piarista iskolák álltak az élen. A 19. sz. elején már nagyszámú följelentés vádolja őket, hogy a latin helyett a magyar nyelvet használják a tanításban. A nemzetiségi vidékeken a békés magyarosítás munkásaiként fejtettek ki olyan működést, hogy az idegen nyelvű fiúkat szerencsésen meghódították a magyar értékeknek, Thallóczy Lajos tanúságot tesz róla, hogy „nemcsak az ifjak vívják a harcot (Bécs ellen), hanem az ideális szerzetesek, a vezéreik. Ha nincs magyar tankönyv, hát irnak, ha nincs megfelelő kifejezés nyelvünkben valamely újabb tudományos fogalomra, keresnek és találnak. Nem tudjuk mi azt soha megfizetni ennek a rendnek, amit a családról lemondó szerzetesek tettek velünk, kiket magukhoz öleltek, mint önnön fiaikat. Ez a kegyesrend psychéje, hogy alapítójuk szellemében szeretettel mint fiaikat tanítják és nevelik tanítványaikat. Tették pedig ezt akkor, mikor a hatalom idegen kézben volt. A hazafias visszahatás az iskolából indult ki. Tudott erről a rendőrség, mely akkor a családi szentélyig is elhatolt, de az érzésen nem tudott kifogni“.

A piarista pedagógia sem elégíthet ki mindenkit, nem is kíván mindenkinek mintája lenni. A piarista lélek teremtette meg, mint önmaga hűséges tükrét s egy szent alapító életművének kegyeletes kiterjesztését.

Ohmacht Nándor.

A PIARISTÁK RÉSZVÉTELE A SZABADSÁGHARCBAN. (1848—49.)

A XVIII. sz. végén lezajlott francia forradalom Európaszerte nagy átalakulásokat eredményezett. Mindenekelőtt felvetette a megoldásra váró társadalmi problémákat és megteremtette a legújabb kor nacionalizmusát. Hatására Európa népei föleszméltek s a saját nemzeti nyelvük diadalát, nemzeti műveltségük és államterületük kiépítését tűzték ki elérendő célként maguk elé. A nemzeti létért vívott küzdelemből a magyarság is kivette a részét. A harc nem nagy reményekkel kecsegtethetett, mert kulturális, társadalmi és gazdasági elmaradottság, szolgasorsban sinylődő jobbágymilliók, a Habsburg abszolutizmust kiszolgáló, Bécs pompájában sütkérező aulikusok, egyre inkább öntudatosodó nemzetiségeink stb. jellemezték azt a kort, amikor kevesek erőfeszítésével megindult a magyar reformmozgalom. A reformkor hosszú, szívós harca s előkészítő munkája vezette el a magyarságot 1848 március 15-éhez.

Ebbe a szellemi-lelki előkészítésbe, a töröktől felszabadult s még mindig elalélt magyarság öntudatra ébresztésébe a XVIII. sz. derekán Bajtay Antaltól és Cörver Jánostól korszerűsített piarista iskolák is bekapcsolódtak. A régi tanrendszer kötöttségétől felszabadult, megreformált piarista iskolák emelték a magyar közoktatást a külföldi, profán tudomány színvonalára.¹ Tanrendszerük tengelyébe a nemzeti nyelvet, a hazai történelmet s a reáltárgyakat állították. A piarista iskolák latinos műveltségű egykori tanítványa, a nemzeti haladás híve, Orczy Lőrinc br. még elítélte a „tubuson eget kémlelő tunya seregnek“, Kalazancius fiainak természettudományos képzését.² A felvilágosodás eszméitől megérintett piarista rend azonban a nagy nemzeti célok érdekében a gáncsoskodásokon éppúgy túltette magát, mint akárhányszor a Ratio Educationis előírásain. Az első és a második Ratio Educationis korában, amikor a bécsi abszolutizmus állandóan készen állt minden nemzeti reformtörekvés elnyomására, ámbár a rend szegénységében rászorult az udvar jóindulatú anyagi támogatására, mégis megalkuvást nem tűrő módon szállt síkra a nemzeti nyelv és a nemzeti műveltség diadaláért. A harcnak, melyet a nemzetállam megvalósulásának e fontos alappilléreiért az iskola falain belül vívtak meg, Koppi Károly († 1801.) történettudós, Pállya István († 1802.) a magyaros irányú iskoladráma művelője, Révai Miklós († 1807.) a legnagyobb magyar nyelvész, Horányi Elek († 1809.) irodalomtörténész, Szablik István († 1816.) természettudós, Dugonics András († 1818.) az Ételka szerzője, a matematikai műszavak megmagyarosítója, a magyar nemzeti eszmének könyveiben és tanári székén lánglelkű bajnoka, Benyák Bernát († 1829.) az iskoladráma művelője, Bolla Márton († 1831.) történetíró, Simai Kristóf († 1833.) színműíró stb. voltak az élharcosai. Az ő nyomuk-

ban jártak a névtelen hősök, akik a messze kivilágító nagyokkal együtt minden alkalmat megragadtak, hogy abban a korban, amikor hazaárulás-számba ment a magyarnyelvű tanítás, nemzeti nyelven csöpögtessék a rájuk bízottak lelkébe a maguk elnyomást nem tűrő hazafias szellemét.

Érthető, ha a lázas reformkor fizetett bécsi ágensei állandóan figyelték a piarista iskolák működését. Kuruc szellemük gyakran okozott nekik kellemetlenséget. I. Ferenc 1813. május 17-én kelt leiratában az udvari kancelláriával vizsgálatot indított a pesti piarista gimnázium ellen, mert ott hír szerint kizárólag magyar nyelven tanítottak s feleletet kért, hogy ez szokásban van-e más piarista gimnáziumban is.³ Ehhez hasonló vádakkal még többször kényszerítették védekezésre a piaristákat. Reviczky kancellár 1833-ban a szegedi piarista gimnázium ügyében kért jelentést Laitsák Ferenc váradi püspöktől s tanker. főigazgatótól. A Jelenkor c. folyóirat ugyanis olyan hírt közölt, hogy a szegedi piaristák lyceumában a nyilvános vizsgálatok magyarul folytak s a tanárok túlnyomóan nem latinul, hanem magyar nyelven tanítanak. A főigazgató jóindulatú jelentésben válaszolt a kancellárnak s intézkedett, hogy a szegedi piaristák a vizsgákat latinul tartsák.⁴ I. Ferenc halála s V. Ferdinánd trónralépése semmit sem változtatott a bécsi udvar magatartásán. 1837-ben az új uralkodó sajátkezü aláírásával ellátott levélben érdeklődött gr. Pálffy Fidél kancellárnál ismét a pesti piarista gimnáziumban a magyar nyelv körül előforduló „visszaélésekről”.⁵ A piarista szellem a feljelentések, vádaskodások ellenére is a régi maradt, mert mélyen átérezték azt, amit nagynevű rendtársuk, Dugonics András úgy fogalmazott meg 1783-ban, hogy „az országot legjobban lehet megtartani, ha a ruhát és nyelvet megtartják”.⁶

A reformországgyűlések hangulata, az elért részletsikerek és Kossuth varázsa nem maradhatott hatás nélkül a piaristákra sem. Ezt bizonyítja az a nagyarányú vizsgálat, melyet V. Ferdinánd 1837. június 11-én kelt leirata értelmében a pesti gimnáziumra is kiterjesztettek. A vizsgálat oka Pest megye május 22-én tartott gyűlésén hozott határozat volt, aminek alapján gyűjtést indítottak a bebörtönzött Kossuth családja számára. A feljelentések szerint a pesti piarista gimnázium alsó osztályaiban tanító tanárok is részt vettek a gyűjtésben. Adakozásra szólították fel tanítványaikat és gyűlöletet csöpögtettek lelkükbe a kormányzat iránt. A rendfőnökhöz intézett másik leirat pedig Godinger Jusztin, a IV. grammatikai osztály tanára ellen tartalmazott súlyos vádakat. E szerint Godinger a gondjaira bízott ifjúság előtt meggondolatlan kijelentéseket tesz, tanítványait arra buzdítja, hogy mindig magyarul beszéljenek, igaz magyaroknak vallják magukat s Magyarország jogait és kiváltságait állandóan tartásuk szemük előtt. Mint Steinbach Ferenc, a kir. jogügyek igazgatójának a kancellárhoz küldött jelentéséből megtudjuk, a szemfüles rendőr-állam Godinger egyik tanítványának, ifj. Sennyei Pál br.-nak (később tárnokmester és országbíró) a házi rajztanárától, Müller Jánostól értesült a fentebbi hírekről.

Ezek a feljelentések ismét védekezésre kényszerítették a rendfőnököt, aki gr. Cziráky Antal országbíróhoz küldött jelentéseiben tagadta a vádakat. Az alsóbb osztályok tanárait ért támadással kapcsolatban arra hivatkozott, hogy ha igazak volnának, akkor a népes pesti iskolából valaki már föltétlenül jelentette volna neki. Az érdekelt tanárokat kihallgatta s ezek kijelentették, hogy Kossuthnak még a nevét sem ejtették ki egész esztendőben. Semmivel sem hatásosabbak azok az érvek, melyekkel Godingert vette védelmébe. Az általa lefolytatott vizsgálat eredményeként be kellett ismernie, hogy Godinger ajánlotta ugyan a magyar nyelv tanulását, de csak azért, mert ez is a rendes tantárgyak közé tartozik s ha

valaki a magyar nyelvből másodrendű osztályzatot kap, nem léphet a felsőbb osztályba. Tehát a jószándék s a felelősségérzet vezette tanítványaival szemben. Ugyanis a magyar nyelv nem tudása kizárja az ifjakat a közszolgálatból. Grosser János rendfőnök több esztendőszemélyes kapcsolataikra hivatkozva arra kérte Czirákyt, hogy pártfogolja a rendet ő felsége előtt, akinek anyagi támogatására állandóan rászorulnak. Sokkal inkább ennek a személyes kapcsolatnak, mint gyenge érveinek köszönhetette Grosser, hogy az országbíró jóindulatú jelentésben számolt be a pesti piaristákat ért vádakról Pálffy kancellárnak s mintegy mentségül rámutatott arra is, hogy a piaristák gondjaira bízott tanulók a legjobbak és a legfegyelmezettebbek. Pálffy is jóakarója volt a piarista rendnek. Valószínűleg piarista nevelősködhetett a családjában, mint ahogy a nádor fiának, a kis Sándor főhercegnek is piarista volt akkor a nevelője.

A hónapokig tartó huza-vona Cziráky 1837. dec. 28-án Pesten kelt leiratával végre kedvezően zárult le. Az országbíró közölte a rendfőnökkel, hogy jelentését tudomásul vették, de ő felsége elvárja, hogy a jövőben hasonló panaszokra nem adnak okot. Ezért órák előtt is szigorúan ügyeljenek fel a tanulókra, hogy azok magukra maradván ne folytathassanak veszélyes beszélgetést. Grosser János ilyen értelmű körleveleket küldött a rendházakba s felhívta az igazgatók figyelmét, hogy tanítás előtt az első és a második csöngetés között maguk is az iskolában legyenek, az ifjúságot sohase hagyják magára s a tanárok hetenként felváltva öröködjenek a folyosón.⁷

A pesti piarista gimnázium ilyen magyar szellemben nevelt ifjúsága, amikor 1836-ban a király születésnapján az iskolában szokás szerint latin beszédet mondtak, még aznap beverte a rendfőnök ablakait.⁸ Ez a piarista szellem nevelte a márciusi nemzeti forradalom lelki előkészítőit, a XIX. sz.-i magyarság váteszeit: Vörösmarty Mihályt, Bajza Józsefet, Czuczor Gergelyt, Katona Józsefet, Madách Imrét, Virág Benedeket s részben Petőfi Sándort is. Az ilyen piarista iskolákból kerültek ki: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Horváth Mihály, Klauzál Gábor, Mészáros Lázár, Csányi László, Földváry Károly, Klapka György, Mednyánszky László br., Nagy-Sándor József, Perczel Mór, Török Ignác, Vasvári Pál, az 1848-as nemzeti kormány miniszterei, a reformkor vezető politikusai, a szabadságharc hős katonái, a nemzet vértanúi.

A sátoraljaújhelyi piarista gimnázium egykori tanulója, a nemzet bálványa, Kossuth, 1844-ben írt önéletrajzában hálával gondolt vissza erre a piarista iskolára, mely a szabadság, egyenlőség és festviriség eszméinek diadalrajutása előtt is az egyenlőség szellemében nevelte tanítványait származásra és vallásra való tekintet nélkül: „Atyám vallásos ember volt — írja Kossuth, — de nem vakbuzgós, sem türelmetlen, tehát teljességgel nem akadt fel azon, hogyha Ujhelyben akar iskoláztatni, a piaristákhoz kell járatnia. Én tehát hat évig az újhelyi piaristák gimnáziumának koptattam küszöbét; tanítóim szerettek, mert könnyen tanulva mind a hat éven át első emíniens valék; s ha mondanám, hogy ott mégis keveset, vagy semmit sem tanultam, igazságtalan volnék, bár semmi reálist nem tanultam is. A humanisztikus irányú nevelés sajátságához tartozik, hogy szakemberré nem nevel, tehát úgyszólván semmi pozitív eredményét nem láthatjuk későbbi életünkben e szerint tett tanulmányainknak, de a lélek általánosan mégis fejlődik s bizonyos receptibilitással öntetik el az értelmi képesség, szélesebben, terjedtebben, mint az úgynevezett reális irányú nevelésnél.

Én azt gondoltam, szakembert reális irányú iskola nevel, sokoldalú, művelt férfiút a humanisztikus irányú s ez mint alap nem zárja ki amazt,

mint felépitményt. Én az újhelyi kegyes szerzetesbeliek iskolájára hálával emlékezem.

Sohasem vettem magam s nem vették szülőim észre, hogy vallás tekintetében vagy türelmetlenek, vagy térítgetők voltak volna; s én, szülőim, kivált igen vallásos anyám vezérlete alatt protestáns szellemirányú gyermek valék, bár oktatóim római szerzetesek.⁹

Kossuth később is talált módot arra, hogy a piaristák nemzetnevelő értékére rámutasson. A szabadságharc viharában, 1848 október 23-án, amikor Magyaróváron az uradalmi palota erkélyéről beszélt a Halpiaecon szorongó 4000 főnyi kaszás és villás nemzetőrhöz, kívánságára a város piaristái is megjelentek előtte. Kossuth nyájasan fogadta őket és Burián Boldizsár házfőnök üdvözlő szavaira mondott válaszában kijelentette: „Én ezen szerzetnek mindenkor tisztelője voltam s iránta különös hálával lekötelezve érzem magamat. Azért is őszinte hálával veszem tiszteletüket. Talán nem is tudják az urak, hogy én is növendékük voltam s hogy tudományomat s hazafiúi érzésemet önök, ha nem is egész kiterjedéssel, de legalább első magvait s talpkövet vetették s csepegtették belém; azért is e hasznos szerzet iránt hálás érzéssel lenni meg nem szűnök.”¹⁰

Míg a nagy tanítványok a reformkorban irodalmi munkásságukkal, mások a politikai élet küzdőterén terjesztették a piarista iskola szellemi örökségét, előkészítették a 48-as vérnélküli forradalmat és megteremtették a magyar nemzetállamot, a piaristák csendben dolgoztak s nevelték az új nemzedéket, mely az elkövetkező megpróbáltatások napjaiban fegyverrel a kezében állt ki a nemzeti ügy védeimére.

Az egykori „tót” rend lélekben már a XVIII. sz. második felében megmagyarosodott s ettől kezdve tagjai közül sokan cserélték fel magyar hangzásúra idegen nevüket. A nagyrészt nemzetiségi vidékekről toborzódott piarista renden belül a reformkorban és a 48-as nemzeti fellángolás korában tovább folyt ez a magyarosodási hullám. 1820-tól a rend minden tagja tudott magyarul. Ebben a korban lesz majd Poleszniből Erdősi, Purgstallerből Palotay, Kulhanekből Rejtényi, Pichből Sárréti, Hartmannból Kemény, Poznyánsz kiből Lonkay stb. mint ez utóbbi írta a rendfőnöknek 1848 október 6-án, azért, mert „leghőbb vágyam magyar hazámnak magyar név alatt szolgálni”.¹¹ Ezekben a sorsdöntő időkben forrt eggyé igazán a magyar piaristaság a nemzettel. Világosan mutatja ezt a szellemi harc, melyet maguk is megvíváltak s az állandó érdeklődés, amellyel a magyar nyelv diadaláért s a jobbágysors könnyítéséért folyó küzdelmeket kísérték. Az országgyűléseken kivívott nemzeti sikerek örömmel töltötték el őket. A magyar nyelvnek hivatalos nyelvként való elismerésekor, 1844-ben ez az őszinte öröm iratta be a kalocsai piarista gimnázium tanárával, Könyve Alajos „tanodai tollnokkal” a tanári gyűlések jegyzőkönyvébe, hogy „végre bájjengzetű édes hazai nyelvünk százezrek buzgó fohászain ama fényfokra magát törvényszerűleg felküzdi, miként már fejedelmi szentesítést nyert törvény erejénél fogva nemcsak törvénykezési, de tanítási nyelvvé is köteleztetnék minden honpolgár elismerni...”¹²

A magyar piaristaságnak a hazai társadalommal való szoros életközössége még hatásosabban nyilvánult meg a nemzeti forradalom és a szabadságharc korában. A márciusi eseményekről, a kivívott eredményekről, amelyek új világ hajnalhasadását, az emberi jogok diadalra jutását, a nemzeti közösségből kirekesztett milliók felszabadítását s a magyar nemzetállam megalakulását jelentették, csak napok múlva értesült az egész ország. A hírt, főként a magyarlakta vidékeken kitörő örömmel fogadták s zenés felvonulásokkal, a nemzeti zászló kitűzésével, gyűjtőhatású, tüzes szónoklatokkal ünnepelték a szabadságot. A hivatalos épületekről eltűnt a császári címer, a kétfejű sas helyébe Magyarország címere

került s a fekete-sárga színeket nemzeti színekre festették át.¹³ Határtalan volt a nép lelkesedése s e túlaradó örömben osztozott vele a magyar piaristaság is. Zsinóros reverendában, atillában, Kossuth-kalapban és sokan Kossuth-szakállal a piaristák is együtt ünnepeltek a néppel, szónokoltak, lelkesítettek. Horváth Pius veszprémi tanár a Nemzeti Ujság 1848 május 30-i számában írt cikkében dicsőítette az alkotmányos szabadságot, melyet a közelmúltban vívott ki a nemzet. „A közel múlt és örökké emlékezetes napokban visszaküzdötte elrablott jogait, kivívta alkotmányos szabadságát a nemzet. Jognál, szabadságnál nincs szentebb valami...” — írta. De miként a nép nem merült ki a lelkesedéssel, éppenúgy nem volt szalmaláng a piaristák felbuzdulása sem. Kereszttel és karddal a kezükben a küzdőterekre siettek ők is, amikor ezt követelte a fenyegetett haza.

1848 áprilisában az országban mindenfelé szervezték a nemzetőrséget és a férfiak „csoportonként futnak a városházba magukat beiratni s az tartja magát szerencsésnek, ki már beiratott”. Egyenruhát nem kaptak „csak a zöld sapka keskeny nemzeti zsinórral körül foglalva s zöld ággal kitűzve s mindegyik vállán a puska mutaták a katonáskodást. Továbbá mindegyiknek bal karján a három színű karkötő is bizonyítja azt” — olvassuk az egykoru Franciscs Károly veszprémi iparos naplójában. A nemzetőrök erre a megkülönböztetésre is büszkéek voltak. A nép csodálattal vette őket körül, végignézte az őrsereg gyakorlatozásait s az összesereglett nézők között mindennap akadt néhány, aki kedvet kapott a katonáskodásra. A férfiak szemében az sem volt megvetendő, hogy „azon férfi nem is volt kedves a nők előtt, aki nemzeti karkötőt nem viselt”. A lelkesedés mindenkit magával ragadott... „Ahol csak egy rozsdás puska találtatott, az össze szédetett. Kovácsoknál, lakatosoknál öles hosszú fanyélre dárdák csináltattak, hasonló hosszú nyelekre kiegyenesített kaszák vasaltattak, vasvillák, fokosok, balaskák s még tudja Isten, miféle öldöklő eszközök készítették mindenfelé”.¹⁴

Az ilyen fegyverekkel felszerelt nemzetőrökből, akik sokszor fogya-
tékos öltözetben, mezítláb, egyik oldalukon „facsutorával” (kuifacs), a másikon tarisznyával indultak a harcokba, varázsolt Görgey katonai zse-
nije átütőerejű hősokeket. Előbb azonban katonákról kellett gondoskodni. Ezt a munkát Kossuth végezte s munkájában lelkes segítőtársakra talált a piaristákban is. A veszprémi nemzetőrség zászlószentelési ünnepén, 1848 április 9-én Csákós Elek, a veszprémi piarista gimnázium tanára mutatta be a tábori szentmisét s rendtársa, Horváth Pius mondta a szentbeszédet. Prédikációjában ünnepelte a márciusi eszmék diadalát, mely által felszabadult a nemzet a háromszázados elnyomás igája alól; ünne-
pelte a nemzeti zászlót, mely szabadon lengve arra int, hogyha a szükség úgy kívánja, nem szabad sajnálni a vért a szabadság, az egyenlőség és a testvériség védelmében. Ledőlt a válaszfal nemes és paraszt között, meg kell szünnie a hidegségnek, a gyűlöletnek a vallásfelekezetek között is, mert testvérek vagyunk mindnyájan — hirdeti beszédében. „Most tehát nemzetünk megtartása, jövő boldogságunk és dicsőségünk forog kérdésben, mit eszközölni nekünk, most élő ivadéknak legszentebb hazafiúi tisztünk. Feleljünk Istenért! Feleljünk meg e diszes hivatásnak ifjú és öreg, szegény és gazdag, katolikus és nem katolikus, fogj kezet, hiú szenvedélyeidnek, kislelkű viszálykodásoknak ne áldozd fel honod javát, sőt életét...” Összefogást sürgetett, békére, rendre, testvéri összeforrásra, törvényes engedelmességre, személy- és vagyonbátorságra s a magánkötelességek teljesítésére szólított fel mindenkit a szent cél érdekében.¹⁵ A piaristák közül mások is kivették a részüket a nemzetőrség toborzásából, mégis Csákós és Horváth voltak a legszorgalmasabbak. Horváth Pius 1848 júliusában mondott beszédei már sejtették az elkövetkező nehéz idő-

ket. Az ősök dicsőségéről, eddigi megpróbáltatásainkról, a kivivott s veszélybe jutott szabadságról beszélt s rendet, fegyelmet kért a nemzetöröktől. Július 23-án a vallás biztató igéjével már a családból való elválásról elmélkedett és rámutatott arra, hogy „hitvány ember volna az és nem magyar, ki gyáván visszavonulna most, midőn hazáját, szabadságát, kedveseit veszély fenyegeti. Az nem érdemel hazát, szabadságot, ki érettük, ha kell, vérét utolsó cseppig ontani nem siet. Hisz ám muljék el a mi nevünk, csak a féltett, imádott haza legyen halhatatlan, vesszünk el mi, csak a nemzet éljen örökké!”¹⁶ Hasonló szellemben tüzelte honfitársait Csákós is. S hogy az „imádott hazáról s a nemzet életéért” ajkukról elhangzott szavak nem vizeprédikálások voltak, mi sem bizonyíthatná jobban, mint az, hogy a piaristák közül ők szálltak táborba elsőnek, amikor tettekre került a sor. Mindketten tábori lelkészek lettek. Horváth a pápai, Csákós pedig a veszprémi első zászlóaljhoz vonult be. Új munkakörükben tovább folytatták bajtársaik lelkesítését a létért való harcban. Horváthot az abszolútizmus korában elsősorban azokért a hatásos, tüzes beszédeiért ítélték el, melyekkel a haza s a nemzet védelmére buzdított.¹⁷ „Erényes, szelíd magaviseletével, lelkesítő, hazafiúi szónoklataival, a betegek és a haldoklók körül tanusított fáradhatatlan egyházi szolgálatával s általában hivatalos körének minden részben való pontos betöltésével egész zászlóaljam szeretetét és tiszteletét kiérdemelte” — írta róla zászlóaljparancsnoka, Bezeredy Kristóf őrnagy, 1848 augusztus 20-án a lőrintei táborból.¹⁸ 1848 szeptember 22-én pedig Palotai József rendfőnök a miniszterelnök megbízásából Csákós Elekkel közölte, hogy „a veszprémi nemzetőrség első zászlóaljánál hadipap szolgálatban tett hazafiúi feláldozása és buzgó elszánása által a minisztérium meglegélését és dicséret elismerését megnyerte.”¹⁹

Csákós Elekhez és Horváth Piushoz hasonlóan még sok piarista cserélte fel az iskola megszokott légkörét a hősi étellel. Az elsők között találjuk Markovich Antal nagybecskereki tanárt, akit már 1848 július 20-án kineveztek tábori lelkésznek a Mészáros Lázár hadügyminiszterrel elnevezett hadihajóra, mely elkészülvén ekkor tette meg próbaútját Dunakeszire.²⁰ A következő időkben Breinfolk Gusztáv szegedi, Chárusz László velencei, Deáky József sátoraljaújhelyi, Horváth József lévai, Csery János debreceni és Schuliszta Ignác tatai tanárok önkéntes táborba szállása növelte a piarista tábori lelkészek számát.²¹ Schulisztáról közben az a hír terjedt el, hogy az egyik ütközetben hősi halált halt. Ezzel kapcsolatban írta róla „Tata” című hazafias verssorozatában a hálás tanítvány, Dalmady Győző:

„Nem esett el, hiába mondják!
Példájával köti a lelkekre
Még ma is a haza gondját.”²²

Itt kell megemlékeznünk Ujlaky (Joachimstadt) Konstantinról is. 1826 október 7-én szentelték áldozópappá. Besztercei, magyaróvári, temesvári, kolozsvári és nagykarolyi tanárkodása után rendfőnöke engedélyével 1839-ben a hannoveri királyról elnevezett huszárezred tábori lelkésze lett. Ebben a beosztásban Ujpécsezen érte a szabadságharc vihára. Ezredparancsnoka ekkor Kiss Ernő (aradi vértanú) volt. 1848 november 23-án Nagybecskerek és környékén vonták össze az ezredet. Ujlaky a tábori kórházban foglalatostkodott s a huszárokon kívül a honvédeket s az ulánusokat is gondozta. Innen január végén Aradra, majd Szolnokra, február végén pedig Kunszentmártonba került a tábori kórházzal. A szabadságharc változó sikerű hullámai állandó helyváltoztatásra kényszerítették

őket. Márciusban Érsekújvár és Pesthidegkut, áprilisban Óbuda, májusban ismét Érsekújvár voltak települési állomásaik. Innen a Felvidéken hátráló Görgey-sereggel vonultak Világosig. Világosnál fogságba esett s Aradra, majd szeptember 10-én Pestre került a hírhedt Újépületbe. Hadbíróvási tárgyalására tisztársaitól s gr. Waldstein ezredparancsnoktól benyújtott nyilatkozatok s az elhangzott vallomások egyöntetűen nyugodt, békés embernek tüntették fel Újlakyt, aki egész szolgálati ideje alatt buzgón teljesítette papi s kórházi kötelességeit, jó hatással volt a legénységre s az ezredben mindenki szerette.²³

A tábori lelkészek sorában a legelső között tündöklük a magyar szabadsághősök galériájának díszé, rendjének büszkesége, a bátorlelkű, egyszerű piarista, Erdősi Imre.²⁴

Erdősi (Poleszni) Imre 1814 november 4-én született Nyitrán polgári családból. Iskoláit a nyitrai és a lévai piarista kollégiumban végezte. 1832 szeptember 2-én belépett a piarista rendbe s a privigyei noviciátusba került. A két esztendő próbaidő után az 1834—35. tanévben a privigyei kollégium második nyelvészeti osztályában tanított. A következő két esztendőben Vácon filozófiai, majd három évig Nyitrán és Szentgyörgyön teológiai tanulmányokat folytatott. 1840 július 26-án szentelték áldozópappá. Tanári pályáját Selmecebányán kezdte meg. A ránc kényszerített függetlenségi harc elszenvedett kudarcai, a főváros eleste, 1849 januárjában a Felvidékre sodorták Görgey visszavonulóban lévő felsődunai hadtestét. A nyolcadik dandár, élén az angol származású Guyon Richárd ezredessel, Selmecebe került. Ekkor ismerte meg a kiváló katona Erdősit s ekkor kezdődött közöttük az a mély és őszinte barátság, mely csak a facseti búcsúzkodással szakadt meg néhány nappal a világosi fegyverletétel után.

Erdősi 1849 szeptemberében a pozsonyi hadbíróshoz küldött védőiratában elmondotta, hogy mindig ellenállhatatlan vágy vonzotta a katona-lelkészi pályára. Tehát szíve-vágyát követhette 1849 január 12-én, amikor Guyon vegyesajkú legénysége lelki gondozására a selmeci piaristától papot kért. A művelt, nyelveket tudó Erdősi önként jelentkezett, de a ház rektora, mivel a rendi központtal nem tudott érintkezésbe lépni, a szükséges elbocsátást csak akkor adta meg, amikor Guyon a felelősséget magára vállalta. „Midőn a Főtiszt. Rendkormányzó úr utólagos jóváhagyása reményében a t. cz. tanár urat elbocsátom — írja a rektor, — azon esetre, ha a háborúsági viszonyok megszűnván, a hadseregnél személyére szükség többé nem volna, annak a kegyesrendbe való visszavételét biztosítom.“ Mihelyt pedig lehetővé vált, Tóth Lajos rektor már 1849 február 9-én jelentette a rendfőnökségnek „Poleszni tanár tábori lelkészül elmenetelét, ami iránt Guyon ezredes az elbocsátatási felelősséget magára vállalta“. 1849 június 5-én a Komárom várában tartózkodó Erdősi is kérte a rendfőnökségtől ideiglenes elbocsátásának megerősítését. A rendkormány teljesítette kérését és megengedte, hogy „a seregnél mint tábori pap törvényes előjáróinak felügyelete alatt a hazának törvényszerűleg hív szolgálatot tehessen“.

Erdősi, miután Tóth Lajos házfőnök biztosította arról, hogy hadi szolgálatait befejeztével visszatérhet a rendbe, Guyon seregével elhagyta Selmecebányát. Január 16-án kapta meg tábori lelkészi kinevezését. A fiatal tábori lelkésznek igen hamar és gyakran nyílt alkalma arra, hogy hazafiúi és papi buzgóságában önfeláldozó készségéről és személyes bátorságáról tanúságot tegyen. Alig lépett a honvédség kötelékébe, már a következő napokban átesett a tűzkeresztségen. Erdősi is részt vett a január 18—20-án vívott szomorú kimenetelű szélaknai csatákban, melyekből később is kedves emlékként őrizte, hogy a derék Stréter Gyula huszárezre-

dest, váll-lövessel ugyan, mégis ki tudták szabadítani az ellenség kezéből s hogy ő ápolhatta.

A szelaknai csata után Guyon dandára Besztercebányára, majd a Garam völgyén, Breznóbányán, Pohorellán, Telgráti hágón és Stracenán át a Hernád völgyébe vonult. Február 2-án értek Iglóra. Kiesewetter osztrák őrnagy még 2-án éjjel megkísérelte Igló rajtaütésszerű elfoglalását, de a meglepett magyar csapatok hamarosan felocsúdtak és Szepesváralja felé üzték az osztrákokat. Guyon Szepesváraljára, Kiesewetter pedig a branyiszkói szorosba húzódott. Ide vonult Deym császári tábornok is. A magyar csapatok további előnyomulását az ellenség kezén lévő branyiszkói szoros lehetetlenné tette. Éppen ezért Branyiszkó bevételének fontos szerepe volt Görgey haditervében. Ezen a szoroson ereszkedhettek le a Hernád, majd a Tisza völgyébe, hogy azután Klapka felsőtiszai hadtestével egyesülve felülről zúdulhassanak a még mindig Pest környékén álló osztrák főerőre. Görgey a fontos szoros bevételét Guyon hadosztályának osztotta ki. A magyar sereg, mely február 4-én éjjel érkezett Korotnokra, a branyiszkói hegy lábához, a 13. és a 33. honvédszászlóaljból, egy zászlóalj nógrádi önkéntesből, a bányavárosokban felállított két zászlóaljból, egy század Ujházy-vadászból, két század utászból és 24 lövegéből állott, összesen 3760 főnyi és 160 loállománnyal. Branyiszkó védelmére Schlick Deym tábornokot rendelte ki két gyalogos zászlóaljjal és egy lovas századdal, összesen 1800 főnyi legénységgel és hat löveggel.

A szoros elfoglalása emberfölötti feladatnak látszott. Az osztrákok a magaslatokon, kedvező állásokban várták a magyarok támadását. Az időjárás sem kedvezett a támadóknak. „Borzasztó idő vala. A jég fölé friss hó esett s így járhatatlan lett a hegyi út. Kavargós, csípős szél fujt...” A magyar vitézség azonban minden nehézséget leküzdött. A csata február 5-én d. e. tíz órakor kezdődött. Guyon három oldalról támadta meg a császáriakat. Az egyik oszlopa arcban, a másik kettő pedig a környező hegyek szakadékein tört az osztrákok oldalába. A támadást a csongrádi honvédekből álló 33. zászlóalj kezdte, de kellő tüzérségi támogatás híján a lendületük hamarosan megtorpant. Az alig kéthetes zólyomi újoncok mindjárt az első ágyútűzre megfutamodtak. Guyon közéjük lövetett. A csata kimenetele válságosra fordult. A középhad álló tüz harc kifejtésére szorítkozott, míg az ellenség jobb- és balszárnya ellen kirendelt oszlopok a szorost környező hegytetőkön meg nem jelentek. Ekkor, d. u. 3 óra tájban a 33. honvédszászlóalj is megújította rohamát. A támadás a magaslati állásokban lévő ellenség pergőtüzében ismét megakadt. Ebben a válságos pillanatban ugrott a honvédek élére Erdősi Imre. Magasra emelt keresztjével messze a csatárlánc előtt rohant a meredek hegynek. A csata zaját túlharsogta buzdító szava: „Utánam fiúk! Velünk az Isten!” Példája hatott s honvédeink térdig erő hóban, dermedt hidegben, minden erejüket megfeszítve követték papjukat. Erdősi kezében a kereszttel mindig az élen haladt. Időnként visszatekintett a fáradt honvédekre s tovább buzdította a csüggedőket. „Utánam! Miénk lesz a győzelem!” Majd az ellenség sűrűjébe vágott és dübörgő hangon szólt fiaihoz: „Ti ott hagynátok az ellenség kezében Isteneteket s túrnétek mocskot a zászlóitokon?” Nem hagyták magára s győztek. Mint maga Erdősi írta: „a hegyre vezető kanyargós utakat egészen a hegy tetejéhez közel álló Mária-képig állandó ágyú- és puskatűzben kellett bevennünk”. Honvédeink fergeteges támadása végül is megtörte a császáriak erejét. Deym hadserege lépésről lépésre hátrált s miután Guyon parancsára Sotthfried ezredes is megszállta azt a mellékutat, mely a Branyiszkó—Szepesváralja s a Siroka—Branyiszkó között lévő főutakat összekapcsolja, hogy a bekerítést elkerülje, fejesztett futással menekült Eperjes felé.

A honvédek megnyerték ezt a reménytelennek látszó csatát. Győzelmük egyike volt a szabadságharc legfényesebb és legfontosabb haditéteinek, mert a branyiszkói csata idején a lőcsei főhadiszálláson tartózkodó Görgey szerint a február 5-i ütközet kimenetele erre a kérdésre adott feleletet: lenni, vagy nem lenni? Éppen ezért „megfogható a kínos nyugtalanság — írja Görgey, — mellyel én Guyon jelentését percről-percre lestem“. Erdősi szerényen a 33. zászlóaljra hárította a dicsőséget s tisztikarából különösen Földváry Bélát, Gosztonyi Józsefet és Jelineket emelte ki haláltmegvető bátorságukért. Bajtársai azonban benne látták a csata győztesét. Guyon is nyíltan hirdette, hogy a branyiszkói győzelmet Erdősinek köszönheti. Id. Görgey István sem fukarkodott az elismeréssel: „Buzdította a fiatal honvédeket egy derék katolikus pap, Erdősi Imre kegyesrendi áldozár, aki Selmecbányán mint táborigazgató Guyon hadosztályához csatlakozott, a téli hadjárat kemény nélkülözéseiben velünk jókedvűen osztozott és itt Branyiszkónál, a sűrű golyózáporban a feszülettel bátor kezében ernyedetlenül segítette a támadó honvédekbe lelket önteni a maga lelkéből.“

A magyar sereg ebben az ütközetben mintegy 150 embert veszített. A veszteség kétharmad része a 33. zászlóaljra esett. Övék volt a csata oroszlánrésze. „Ez a hadosztály az volt az összes táborra, ami a huszár kardja a huszárra nézve; ő fogta fel az ellenség minden csapását, mely az egésznek volt szánva.“ Görgey jutalmul egy havi dupla zsoldot fizetett ki a hős zászlóalj legénységének s zászlójukra új szalagot tűzetett: „Branyiszkó február 5-e 1849“ aranyhímzésű felírással, Guyon pedig a katonai érdemrend második osztályát kapta „a nemzet hálás jutalmául“. Az osztrákok vesztesége halottakban és sebesültekben kb. 300 főre rúgott s a foglyok száma is majdnem elérte a 100 főt.

Branyiszkó elfoglalása megdöbbenetette az osztrák hadvezetőséget. A Götz tábornok és Schlick altábornagy seregei közé ékelődött magyar hadsereg felmorzsolása nem sikerült, sőt Görgey serege épségben került ki a császáriak kelepcéjéből s ezzel lehetővé vált számukra, hogy Kassán át a Tisza felé előnyomulhassanak, egyesülhessenek Klapkával és közös erővel megindíthassák a győzelmes tavaszi hadjáratot. De nagy jelentősége volt ennek a győzelemnek azért is, mert visszaadta a magyarságnak a már-már fogytán lévő önbizalmát.

Guyon dandára február 5-én Sirokáig üldözte a császáriakat. Erdősi a sirokai templomban Te Deumot tartott s ott hagyta emlékül azt a vörös fenyőből készült feszületet, mellyel a branyiszkói győzelmet kivívta. Február 6-án már Eperjesen, 9-én Kassán, 12-én Tornán volt a nyolcadik dandár. Schlick hadát üldözték. Majd Szepsin és Edelényen át Mezőkövesdre érkeztek. Innen indultak a szerencsétlen kimenetelű kápolnai csatába. Február 27-én kissé megkésve érkeztek, de még így is derekasan kivették részüket a harcokból. Erdősi ebben a csatában is mindenütt ott van, ahol a harcolóknak buzdításra, segítségre, a sebesülteknek vigaszra és ápolásra volt szüksége.

A tavaszi hadjáratok során még a nagysallói (ápr. 19.), majd az első komáromi csatában találkozunk Erdősivel. Ekkor már Guyon volt a komáromi várparancsnok, Guyonnak ugyanis ismételt kísérletezés után április 21-én az ellenség éberségét kijátszva, végre sikerült 60 huszárral bejutnia az ostromlott várba. A legjobbkor érkezett, mert a komáromi védők már a megadásra gondoltak. Az erélyes és bátor új főparancsnok megérkezése s a fényes tavaszi győzelmek ismét felvillanyozták a vár védőit. A katonai szellem ébrentartásához, a csüggedés eloszlatásához hozzájárult Guyon táborigazgatója, Branyiszkó hőse is. Az első komáromi csata után ugyanis Erdősinek is sikerült élete kockáztatásával az ellenség gyűrűjén áttörve

bejutnia a komáromi várba. A farmadi búcsúzkodás után ismét össetalálkozott a parancsnok és tábori papja, aki vigasztalt, bátorított, sebesülteket ápolott és maga is beállt a vár védői közé.

Görgey hadügyminiszter június 2-án Klapkát nevezte ki a komáromi sereg parancsnokává, Guyon tábornok pedig az egyik tartalékhadtest parancsnoka lett. A komáromi várból is együtt távozott a két jóbarát. Június 11-én Jellasich ellen harcoltak s Erdősi is résztvett Guyon utolsó győzelmes csatájában Hegyesnél. A sok kisebb jelentőségű csatározásokon kívül még a mossorini (júl. 23.), majd a szőregi (aug. 5.), a temesvári (aug. 9.) és a lugosi csatában találkoznak velük.

A lugosi csata előtt néhány nappal a világosi fegyverletétel befejezte a magyarság tragédiáját. Paskievits már elküldte büszke jelentését a cárnak: „Magyarország felséged lába előtt fekszik.“ Világos után is voltak még helyi jellegű csatározások, de ezek már nem változtathattak a helyzeten. Ennek a felismerése készítette Erdősi Imrét arra az elhatározásra, hogy Facseten elbúcsúzzék hős tábornokától, visszatérjen régi állomáshelyére és beálljon az építő munkába.

Nehéz szívvel váltak meg egymástól. A hadvezér és az egyszerű tábori lelkész között fennálló válaszfalat már régen ledöntötték a közös célért végigharcolt csaták szenvedései. Különösen a branyiszkói győzelem avatta őket elválaszthatatlan jóbarátokká. Ettől kezdve mindig együtt találkoznak Guyonnal és hős tábori papjával. A csaták tüzeiben rendszerint egymás mellett harcoltak s ha Guyon más beosztást kapott, vitte magával Branyiszkó hősét is. Közös volt a céljuk, az örömük, a szenvedésük. A két különböző természet szerencsésen egészítette ki egymást, s így érthető, ha ők ketten együtt érezték magukat egésznek. Mindkettő férfijellem, bátor katona volt. Guyon rámenős, nem ismert lehetetlent. Erdősi nem kereste a veszedelmet, de ha kötelessége a veszély közepébe szólította, bátran kockáztatta életét. Az ízig-vérig katona, Guyon, alárendeltjeivel szemben nyers, kiméretlen. Erdősi szerénységével, kiegyensúlyozottságával mindig vállalta a villámhárító szerepét. Férfias kiállásáért nemcsak parancsnoka becsülte, hanem szívébe zárta és a hősi idők után is mindig szeretettel gondolt Branyiszkó hősére tiszt és közlegény egyaránt. Mindenkinek jóbarátja, segítőtársa, szerető atya volt, mert tábori lelkészi beosztását, „a hadfiak gyámolítását“ — mint két évtized múlva írja — hivatása „legmagasztosabb feladatának“ tartotta.

A facseti búcsúzkodás után Guyon és Erdősi útjai kettéváltak. Guyon maradék csapataival Dobrára vonult, hogy egyesüljön Stein Piskinél álló seregeivel. Erre azonban nem került sor, mert Stein közben elvesztette a piski csatát s Guyon csapataiban is fegyelmetlenség és csüggedés kapott lábra. Ilyen körülmények között, mivel az ellenség jóindulatára nem számíthatott, Guyonnak sem maradt más választása, mint követni a szabadságharc legendás vezérét, Bemet. Elmenekült Törökországba, Kursid pasa néven török szolgálatba lépett s a keleti háborúban harcolt Oroszország ellen. 1856-ban halt meg Konstantinápolyban.

Erdősi pedig Facsetről Debrecenen át Selmecre ment, hogy régi működési helyén ismét megkezdje nevelői munkáját. A rendbe való visszatérésének nem volt akadály, mert eltávozásakor szabályszerűen járt el. A tanítást mégsem kezdhetné meg. Rendfőnöke, hogy az előre látható zaklatásoktól megkímélje, a szepesbélai plébániára helyezte. De mielőtt elfoglalta volna új állomáshelyét, megidéztek a pesti katonai törvényszékre. 1849 november elején tehát Pestre ment, hogy a hadbíróság előtt feleljen a szabadságharcban való részvételéért. Az Újépületből elég könnyen megszabadult, mert ügye a pozsonyi hadbírószághoz tartozott. Mialatt december végéig a pesti piarista rendházban volt internálva, megindultak érde-

kében a mentési törekvések. Különösen a debreceni s a selmeci házfőnök, a selmeci magisztrátus, Goldbrunner Sándor selmeci polgármester, két selmeci rendtársa és Guyon családi kapcsolatai szorgoskodtak megmentésén. A jóbarátok eredményes közbenjárásának köszönhető, hogy Erdősinek sikerült elkerülnie a börtönt ellentétben sok rendtársával.

A meghurcoltatások közepette az fájt neki a legjobban, hogy eltiltották az Erdösi név használatától. Ezt a nevet a régi Poleszni név helyett Szemere Bertalan buzdítására a kápolnai csata után vette fel. Névmagyarosítása a Közlöny 1849 március 22-i számában jelent meg. A Bach-korszakban a nemzeti kormány alatt történt névmagyarosításokat semmisnek nyilvánították. De a szabadságharc lelkes katonapapja nem akart megválni attól a névtől, amelynek a harcok alatt annyi becsületet szerzett. Nem is nyugodott mindaddig, míg vissza nem kapta. 1867 március 23-án újra kérte a belügyminisztériumtól a névváltoztatási engedélyt. „Későbbi szomorú idők — írja kérvényében — megfosztottak e név használatától és születési nevemre utasítottak vissza. A kedvezően alakult viszonyok közt tartózkodás nélkül bevallhatom, hogy mint „Erdösi“ élveztem hivatásom legmagasabb feladatának hűségese teljesítéséből — a hadiak sikeres gyámolításából — származó jutalmat: a közelismerést s annál fogva édes köteléke az a multnak, mellyel ezen névhez jelenleg is csatolva vagyok...” Kérvényére 1867 október 13-án kapta meg az engedélyt.

1849 december végén rendi előjárói Nagykárolyba helyezték tanári működése folytatására. Itt kapta meg a hadbírótság felmentő ítéletét 1850 június 15-én. Az 1850—51. tanévben előbb a privigyei, majd a temesvári gimnáziumban, a következő két esztendőben a kolozsvári, ezután a nyitrai piarista gimnáziumban tanított. 1857-ben a váci noviciátusba helyezték promagiszternek, 1861-ben pedig Kecskemétre nevezték ki házfőnöknek. 1878-ban, mint asszisztens Budapestre költözött, de 1888-ban betegségére való hivatkozással lemondott tisztségéről és szülővárosába, Nyitraira kérte áthelyezését. Itt élt nyugalomban rendtársai és barátai szeretetétől körülvéve 1890 február 9-én bekövetkezett haláláig.

Tanári pályáján a magyar, latin, német s a görög nyelv voltak kedvenc tantárgyai a szigorú, de jószívű tanárnak, aki még matematikai óráin is talált alkalmat arra, hogy a hazaszeretetről s a haza iránt való kötelességekről beszéljen tanítványainak. Iskolai munkáját s később a kecskeméti gazdaság vezetését is éppen olyan odaadással látta el, mint tábori lelkeszi teendőit s a rábízott ifjúsággal, majd matyó cselédeivel mindig olyan szeretettel bánt, mint egykor honvédeivel. Tanári működése nemcsak a felsőbb tanügyi hatóság elismerését vívta ki számára, hanem mindenekelőtt az ifjúság ragaszkodó szeretetét s a szülők tiszteletét.

Erdösi az elnyomatás éveiben is megmaradt szókimondó, háborgó-lelkű magyarnak, várva az alkalmat, hogy megegyszer fegyvert foghasson az elveszett szabadság visszaszerzésére. A társadalmi érintkezésben a kis városok kaszinóinak hasonló gondolkozású „rebellis“ magyarjaival tartott. Ezért kellett oly gyakran elhelyeznie rendfőnökének, hogy így megelőzze a kellemetlenséget, mely magatartása miatt az abszolutista kormányzat részéről bármikor érhetne. Amerre megfordult, mindenütt szereték benne a lelkiatját, mert mindenkihez volt közvetlen szava s örült, ha valakin segíthetett. Tisztelték benne a keresetlen beszédű, egyszerű megjelenésű, érző szívű embert s csodálták benne Branyiszkó hőseit. Később, asszisztens korában, panaszkodott is a nagy népszerűség miatt: „Ha déli nap sétámat teszem a Váci utcán, mindenki rám mutat: ez a híres branyiszkói pap! És oda köszöngetnek... Ki is üznek ezzel régi, kedves sétahelyemről.“ Jellemvonását szerénysége egészíti ki. Nem akart rangot, vagyont, elismerést. Ezért, amikor Kecskemét polgársága, hogy megjutalmazza vele branyiszkói hőstettét, Fektor József prépost halála után fel-

ajánlotta neki a városi plébániát, Erdösi köszönettel hátrította el magától a megtisztelő ajánlatot. A kecskeméti küldöttségnek szeretettel magyarázgatta, hogy ő tanári pályára szentelte életét és „úgy járnék lelkészi téren — mondotta — mint hal a szárazon. Csak kínlódnék, mert nem elementumom az, aztán meg, amit a hazáért tettem, azzal tartoztam és soha nem várok, de nem is fogadok el érte jutalmat, mert akkor elveszne öntudatom érdeme, hogy azt tettem.“

Erdősivel a XIX. sz. nagy, hazafias érzéstől fűtött piaristáinak egyike szállt sirba. 1848 tavaszának forradalmi láza ugyanis megérintette az egész piarista rendet. Azok, akik olyan éberem figyelték a reformkor politikai lökötését, természetesen nem maradhattak ki a nemzeti forradalom eredményeinek megvédéséből sem. Ebben a gondolatban azonos véleményen volt az egész rend, a rendfőnöktől a legfiatalabb novíciusig. A rendfőnök minden egyes esetben meg is adta a kért engedélyt a tábori lelkészi szolgálatra. Fegyveres katonai szolgálatra azonban a fölszentelt rendtagok közül senkit sem bocsáthatott el, mert ez ellenkezett az Egyház álláspontjával. Ennek ellenére a piaristák közül is sokan akadtak, akik levetették reverendájukat, karddal, fegyverrel cserélték fel a tollat s a csataterék zajával a tudományokkal töltekező, vidám ifjúság hancúrozásaitól hangos iskolát. Önként és önkényesen a honvédek közé álltak, amikor úgy érezték, hogy ezt követeli tőlük a haza szent ügye.

A szabadságharc fegyverforgató piaristáinak sorát Suhajda Sándor, a kolozsvári piarista gimnázium fizika tanára nyitotta meg. Suhajda 1848 őszén a katonai akadémia szervezés alatt álló tüzérsztyálynak fizikai tan-székére pályázott. Palotai József rendfőnök „tekintve Magyarország mostoha körülményeit, melyek minden hazafit hazafiúi szeretetének tettleges kimutatására szünet nélkül ösztönöznek; tekintve a minisztérium f. é. szeptember 2-án keltezett azon rendeletének irányát, mely által a tanárok is fegyverfogás és a hon védelmét illető buzgóságban való részvételre fölszólítatnak; tekintve továbbá tiszt. Suhajda Sándor kegyes tanítórendi tag azon természeti hajlamát, melyet, mint egykori természettani oktató a kolozsvári Lyceumban a természettan körébe tartozó tudományok, különösen pedig a felsőbb mennyiségtan iránt mindig ajánlásra méltólag kimutatott“ 1848 október 18-án megadta az engedélyt arra, hogy Suhajda „magát a magyarhoni tüzérek közé beirathassa.“²⁵ A honvédelmi bizottmány örömmel teljesítette a kiváló képzettségű Suhajda kérését. Addig, míg a Ludoviceum tüzérsztyáját megszervezik, 1848 október 19-én az Újépületbe küldték s itt Kauffmann tüzérőrnagy mellé osztották be tüz-mesteri rangfokozatban. Ezzel kezdődött Suhajda katonai pályája. Kaufmann hivatalából hamarosan a hadügyminisztériumba került, mint rajzoló. Ebben a beosztásban sem sokáig működött, mert december végén a császáriak elől északnak húzódo honvédsereghez csatlakozott s egy ütég mellett kapott beosztást. A kemény tél derekán ismételt csatározások között jutottak el Hodricsig. A Selmec körüli harcokban együtt küzdött Erdősivel s vitézségével kitűnt bajtársai közül. 1849 január 22-én a szerencsétlen kimenetelű hodricsi csatában ágyújával együtt, melyet ő irányított s a végsőkig védett, fogságba esett. Az osztrákok Budára vitték s bebörtönözték. Sanyarú helyzetéből április 23-án szabadult ki. Szabadulását annak a fejvesztett kapkodásnak köszönhetette, melyet a honvédek dicsőséges tavaszi győzelmei keltettek az osztrákok körében. A császáriak ugyanis április 21-én megkezdték a két főváros kiürítését. Ezzel kapcsolatban a foglyok egy részét szabadon bocsátották, többségüket azonban magukkal vitték. Suhajda a szerencsések közé tartozott. Börtönéből kiszabadulva, édesanyja meglátogatására Vácra sietett, de egy nap mulva már ismét csatlakozott az éppen Vácon állomásozó Kmety-hadosztyályhoz s a háború végéig fegyverrel harcolt az osztrákok ellen.²⁶

Április 28-án az 5. lovas üteggel elhagyta Vácot. A továbbiakban résztvett Buda ostromában s június 13-án a csornai ütközetben. Ekkor már tüzérhadnagy volt, mert június 1-én megkapta hadnagyi kinevezését. A csornai ütközet után, mint König Endre őrnagy segéd tisztje vonult csapatával az Alföldre. A facseti visszavonulás ebben a seregrészben is megbontotta a rendet. Rendszeres élelmezés híján sokat szenvedtek. 18 napig még kenyérük sem volt s kukoricán, meg vízen tengődtek. Két hónapig zsoldot sem kaptak. A hosszú koplalástól legyengült egészségi állapotban került Suhajda az oroszok, majd a császáriak fogságába. Tisztársai nagy részét besorozták az osztrák seregbe, de őt mint beteget hazaengedték.²⁷

Mindjárt a szabadságharc megindulásakor a honvédsereg kötelékébe lépett a kiváló matematikus, a későbbi akadémikus s kir. főigazgató, Lutter Nándor is. Lutter már mint a budai gimnázium fizika tanára megtanulta az ágyú kezelését az Újépület és a Károly kaszárnya udvarán. Ő is a tüzerek közé vetette fel magát. Részt vett a pákozdi ütközetben. 1849-ben a visszavonuló magyar sereghez csatlakozott s végigküzdötte a szőregi és a temesvári csatákat. A világosi fegyverletétel után a bécsi udvar bosszújától tartva, sokáig bujdosott az ország déli részein. A rendbe csak 1853-ban tért vissza, miután a Szmrecsányi-családnál három évig már nevelősködött.²⁸

A budai gimnázium tanári karából még Kessler Károly katonáskodásáról tudunk. Kessler előbb fogalmazó volt a hadi főkormányszéknél, később a főkormányszék táborkarának biztos osztályában működött. 1848 decemberében kapitánnyá nevezték ki. Tevékeny részt vett Budavár visszafoglalásában. Utána a temesvári tábor megvizsgálására, majd Aradra küldték a vár felszerelésére. Aradon őrnaggyá léptették elő.²⁹

A pesti gimnázium tanári karát az akadémia lev. tagja, a fiatalon elhunyt kiváló természettudós, Hanák János és Heisler József képviselték a szabadságharcosok soraiban. Mindketten mint honvédek léptek be a hadseregbe mindjárt a szabadságharc kitörésekor. Együtt harcoltak előbb Jellassich, majd Windischgrätz ellen. 1848 október 9-én Moga tábornok vezérkarával a magyaróvári piaristák vendégei voltak. Innen indultak a schwechati csatába. A schwechati vereség után Hanák visszament Pestre, de Windischgrätz bevonulásakor elmenekült a fővárosból s bujdosás közben Kricsován (Krassó-Szörény vm.) halt meg kolerában 1849 szeptember 2-án. Heisler csak a csornai ütközet után vonult vissza.³⁰

A két főváros piaristái mögött nem maradtak el lelkesedésben a vidéki piarista rendházak sem.³¹ Vohlfart József nagykárolyi tanár Erdélyben harcolt, Kovács Rézmán debreceni tanár Knézich tábornok seregében, Rejtényi Antal pedig a Don Miguel ezredben szolgált, mint honvéd. Tiszti beosztásban teljesítettek fegyveres katonai szolgálatot Gyalokay Ferenc és Schmiding József nagykanizsai tanárok. Mindketten 1849 január 9-én hagyták el a rendházat. Zomborban csatlakoztak a szabadságharcosokhoz. Az összeomlás után Aradon egyszerre kapták meg szabályszerű katonai elbocsátó levelüket, de Gyalokay csak egy év múlva tért vissza a rendházba. 1850 júniusáig a somogy megyei Látrányban rejtőzött. Schmiding, akinek Németh Antal rektor március 29-én halálhírét jelentette a rendfőnökségre, október 3-án érkezett meg a nagykanizsai rendházba. Br. Kulmer, a város katonai parancsnoka azonnal magához hívatta és kihallgatta. Október 11-én a katonai hatóság Pécsre vitte, hogy a hadbíró-ság ítélkezék fölötte.

Ámbár nem harcolt, mégis a szabadságharc katonái közé kell számítanunk Vertler Mátyás nagykárolyi tanárt is. Vertler Nagykárolyban egyik katonai irodában szolgált. Örmesteri rangot ért el. Mindenhová követte csapattestét. 1849 augusztusában a Bánságba került. Amikor szétszórták a magyar csapatokat, Vertler is fogságba esett. Temesvárra vitték, de

onnan, mivel nem fegyveres beosztásban szolgált, ötheti fogság után haza engedték.

Más piaristák nemzetőrnek csaptak fel. A katonai kerületi főbiztoshoz küldött szegedi rendőri jelentésből megtudjuk, hogy Szegeden a piaristák voltak az elsők, akik besoroztatták magukat nemzetőrnek. Váradi Móric és Ziskay Pál voltak közöttük a lelelkesebbek. Fegyveres szolgálatot teljesítettek és harcoltak a szerbek ellen.³² Nemzetőrként vették ki részüket a függetlenségi harcokból a kolozsvári rendtagok közül: Bartos Ignác, Cseh Ferenc, Cserkúti (Czech) József, Korecz Lőrinc, Lechner Imre, Matusik János, Ruff József, Tegó Alajos, Thüringer Ambrus és Végh József. Ez utóbbiak rendszeresen gyakorolták magukat a fegyverforgatásban, öröszéget álltak s 1848 november 13-án Cseh Ferenc kivételével a katonasággal és a nemzetőrökkel együtt kivonultak Szamosújvár felé, hogy Baldacci Manó ezredes vezetésével harcoljanak Urbán császári csapatai ellen. Korecz a szerencsétlenül végződött vállalkozás után még aznap este visszatért a kolozsvári rendházba, de a többi piarista a visszavonuló magyar hadsereggel együtt Magyarországra távozott. Matusik, Thüringer és Végh január közepén tértek vissza a rendházba, a többiek pedig tovább is a seregnél maradtak.³³

1848 őszén a harci riadó felkeltette a piarista növendékek lelkesedését is. Ők is tömegesen sorakoztak a honvédsázlók alá. A katonának beállt növendékek örökre elvesztek a rend számára, mert a világosi fegyverletétel után az abszolutizmus halálra ítélte a piarista rendet a forradalomban és a szabadságharcban való részvétele miatt. Tehát az eltávozott növendékek nem térhettek vissza a rendbe. Közülük sokan valamelyik egyházmegyébe vétették fel magukat, mások világi pályákon keresték boldogulásukat. A rendelkezésre álló források³⁴ szerint a növendékek közül honvédek lettek: Apáthy (Léb) István, aki tüzérhadnagyként szerelt le. Különösen kitűnt az 1849 július 2-i csatában, melyben Görgey az ő kartácslövésével állította helyre a Monostornál megingott hadirendet. A fegyverletétel után Pesten bölcsészeti és jogi tanulmányokat végzett, majd a budapesti egyetem nyilvános jogtanára lett. A tüzérséghez vétette fel magát Csaplár Ignác is. Huszonnyolc csatában vett részt s négyszer sebesült meg. Főhadnagyi rangot ért el. A szabadságharc után világi pap lett. Gregorics Gábor a honvédtüzéreknél, mint főhadnagy a komáromi szigeten elhelyezett ágyútelep parancsnoka lett. 1849 július 2-án a monostori csatában haslövést kapott, július 10-én botra támaszkodva mégis átvette az ütegparancsnokságát. Görgey látván hősi magatartását, megdicsérte, majd néhány nap múlva maga tűzte mellére az érdemrendet. Városi levéltárosként halt meg Komáromban. Kemenes Ferenc a harmadik hadtestnél szolgált Kiss Sándor és Vetter, később Vécsey és Damjanich parancsnoksága alatt. 1849 június 14-én a perlaszi ütközetben már mint hadnagy tüntette ki magát. Több sebből vérezve vitték el a csataterrről. Az ellenséges szurony mindkét tenyerét átszúrta s jobb karját is lövés érte. Erről az emlékezetes csatáról írta negyven év múlva:

„Nagyon kemény nap volt az akkor,
Sok ifjú hős elhullott ott;
Ki tudja, hány, kit égő sebbel
A csatavész földhöz csapott.“

A nagybecskereki kórházból ismét a harctérre sietett s a délvidéken harcolt a szerbek ellen. Augusztus 20-án Karánsebesnél tették le a fegyvert. Ekkor megsemmisítette honvéd korában írt költeményeit és keserűségében összetörte a kardját. Osztrák fogságba került, majd bujdosnia kellett. Mivel a rendbe nem térhetett vissza, veszprémi egyházmegyei pap

lett. Jóságú és szerénysége miatt mindenki szerette s a tiszta vallásos-
ságot és az önzetlen hazafiságot megszólaltató költészetével az irodalom-
ban is jó nevet vívott ki magának. Mint veszprémi nagyprépost halt meg
1905-ben. Lonkay (Poznyánszky) Antal a későbbi újságíró, a Tanodai
Lapok s az Idők Tanúja megalapítója, a Magyar Állam szerkesztője a sza-
badságharcban Perczel Mór tábornok főhadnagy-segédtszjtje volt. A temes-
vári csatában megsebesült. A szabadságharc után az üldöztetés miatt
sokáig kellett rejtőznie. Nucsecz József Eduárd ötévi növendékség után
lépett a honvédtüzérek sorába „minthogy a kor akkori szelleme tölem azt
igényelte“ — írja Jaroslauból 1851 március 10-én a rendfőnöknek. 1849
nyarán az aradi várban szolgált Damjanich főparancsnoksága alatt. Ekkor
már hadnagy volt. A világosi fegyverletétel hírére ők is feladták a várat
Rüdigernek, aki megígérte nekik, hogy szabadon haza mehetnek. Ez azon-
ban nem következett be, mert tiszttársaival együtt Nucseczet is besoroz-
ták az osztrák hadseregbe egyszerű közemberként. Nucsecz a Mazzuchelh
10. gyalogezred 3. századába került s kivitték Jaroslauba, Galíciába. Innen
kérte a rendfőnököt 1851 márciusában, hogy szabadulása érdekében jár-
jon közbe. Tiszti rangot ért el Poór Imre Jenő is, aki a 134. honvédszázlő-
aljban harcolt. A szőregi csatában súlyosan megsebesült. A szabadság-
harc után világi pályát választott. Kórházi főorvos, majd egyetemi orvos-
tanár lett. Réffy Endre az Újházy-vadászcsapathoz vonult be. Együtt har-
colt Erdősivel a branyiskói, a kápolnai, isaszegi s a nagysallói csatában.
Százados-parancsnok volt, amikor a fegyverletétel bekövetkezett. Hosszú
bujdosás után egyházi pályára lépett. Szentgáli János különösen a szerbek
elleni hadjáratban tüntette ki magát. Vitézségéért hamarosan megkapta a
főhadnagyi rangot. Tanács Márton utászfőhadnagyként harcolt a függet-
lenségért. Világos után besorozták egy cseh gyalogezredbe és Lombard-
diába vitték. Virághalmi (Blumentritt) Ferenc a honvédsereg 39. zászlő-
aljában szolgált. Résztvett Görgey téli visszavonulásában. Különösen a
kápolnai csatában jeleskedett. A szabadságharc végén százados volt. Az
összeomlás után őt is besorozták az osztrák seregbe és közlegényként ő
is Olaszországba került. Hazatérése után szépirodalmi lapokba dolgozott.
Jókai több regényét lefordította a Pester Lloyd számára. Irt regényt is.

A piarista kispapok közül léptek még a honvédség kötelékébe: Alvin-
czy Ferenc váci egyházmegyei pap, Babilonszky Károly, Mácsay Lukács
újságíró, Nagy Miklós, Palotai Ferenc veszprémi kanonok, majd Kemenes
halála után nagyprépost, Palotay László nagyváradi kanonok és Valter
Lajos, aki őrmesterként szolgált. Megemlíthetjük itt Birányi (Schultz)
Istvánt is, aki néhány évig piarista növendék volt, de már 1841-ben kilé-
pett a rendből. Ő is végigküzdötte a szabadságharcot. Világos után Ame-
rikában telepedett meg.

Nemzetőr lett Bokor Ferenc és Szabó Mihály. Szabó harcolt is a sze-
gedi nemzetőrökkel együtt a verbászi és a kulai lázadó szerbek ellen. De
nemsokára tollal cserélte fel a fegyverét. 1849 januárjában a Tiszavidéki
Újság főmunkatársa lett, majd áprilisban megindította Szegedi Hirlap c.
politikai újságot. 1849 július 22-én a kormánnyal együtt Aradra menekült.
A fegyverletétel után visszatért Szegedre, de el kellett rejtőznie, mert el-
fogatási parancsot adtak ki ellene. Álnév alatt nevelősködött 1861-ig.
Ebben az évben Szegeden tanítóképzőintézeti tanár, később igazgató lett.
Közben hírlapírással is foglalkozott.

A tavaszi napok és a szabadságharc mozgalmáiban élénk részt vett
a tanáraik példáján fellelkesült piarista diákság is.³⁵ A forradalmi idők
kegyes iskoláinak ifjúságát, melynek a reformkor piarista diákjainak szel-
lemi termékei, Kossuth Hirlapja és Vas Gereben Népbarátja voltak a ked-
ves olvasmányai, a nemzeti szellem, egy-egy győzelem a szabadságharc
idején, egészen elkábította. Jelen voltak a nemzetőrök gyakorlatozásain,

zászlók alatt, ujjongó lelkesedéssel ünnepelték a bevonuló honvédeket, fogadták a sebesült honvédszállítmányokat s kikisérték a temetőbe a hősi halottakat. Még az iskolai elfoglaltság unalmas perceiben is a nemzet nagy erőfeszítése foglalkoztatta fantáziájukat. A tankönyvekben, füzetekben szokásos diákrajzok helyét ezekben a hősi időkben a vágató vasas német és a kivont karddal utána rohanó, lobogó mentéjű magyar huszár alakja foglalta el. S a piaristák a katonasors önkéntes vállalásával, a hazaszeretetre, bátor kiállásra való neveléssel még csak fokozták a fogékony-lelkű ifjúság lelkesedését. A diákok sokszor maguk sem értették, hogy miért lelkesednek. Supka Antal, a veszprémi piarista gimnázium poetikai osztályának tanulója, a későbbi cisztercita apát, még is kérdezte 1848 májusában az egyik magyar órán tanárunktól, Raffay Jánostól, hogy mi az a szabadsajtó? Megtetszettek nekik a divatos jelszavak, a dobpergés, a katonák büszke magatartása s ezek hatására sokan csaptak fel honvédnak az akkori idők piarista diákjai közül is.

A budai piarista gimnázium hatodik osztályából vonult be katonának Keleti Károly, a Statisztikai Hivatal későbbi igazgatója, s mint tüzér harcolta végig a szabadságharcot. A szegedi piarista diákságot Szebenyi Benő hatodikos s Ozoray Árpád képviselte tíz negyedik osztályos társával. Mindnyájan tüzérek lettek. Ozoray hadnagyi rangot ért el s résztvett Pétervárad védelmében, a kameniczi sáncok ostromában és bevételében, majd Guyon vezetésével a lugosi csatában. Helyszüke miatt a nagykanizsai diákok közül csak Horváth Vendel és Juhász, a nyitraiak közül Huszár és Nehéz nevét említjük meg. A veszprémi gimnázium hatodik osztályának mind a 27 tanulója önként jelentkezett honvédnak 1848 májusában. Utána piros karszalaggal még néhány napig jártak iskolába, majd a szokottnál korábban levizsgáztatták őket. 24-en mentek el a csatába. Tanárunk, Raffay János, a búcsúzásakor azt kötötte lelkükre, hogy mindenekelőtt a haza érdekeit tartsák szemük előtt s hozzanak becsületet a Patrona Hungariae zászlajára. S ők megfogadták a búcsúztató szavakat. A letenei, móri, isaszegi, stb. csaták után Világosnál széthasogatták a Szűz Máriás zászlót, de nem tették le a legyőzött fegyverek mellé. Erről az ifjúságról írta Horváth Pius veszprémi tanár, amikor egyházi körök azzal vádolták a piaristákat, hogy az ifjúságot megrontják és féktelenségre nevelik: „az ily ifjúság, mely a közel múlt napok mozgalmaiban oly nemesen viselte magát, dicsősége a hazának és a mi méltán irigyelendő büszkeségünk.”³⁶

Bármennyire is iparkodtunk teljes képet adni a szabadságharcban szereplő piaristákról, ez a törekvés csak részben sikerült. Forrásainkban ugyanis vannak még fegyverforgató rendtagokra vonatkozó utalások, de ezekből nem tudtuk megállapítani sem a számot, sem a neveket. Annyit mégis láthatunk az elmondottakból, hogy a piaristák az elsők között voltak, amikor fegyverrel kellett megvédeni azokat az eszméket, amelyeket az iskolában oly lelkesen hirdettek. Szívesen vállalták az áldozatot s a katonai piaristák lelkesedése átragadt az otthonmaradtakra és a tanítványokra is. Az áldozatvállalás, melyből a polgári lakosság mellett más egyházi testületek is alaposan kivették a részüket,³⁷ a későbbi időkben túlságosan soknak bizonyult s csaknem a rend életébe került.

Az otthonmaradt piaristák sem tudták magukat függetleníteni az eseményektől, ők is benne éltek az idők sodrában s meggyőződésüket nem rejtették véka alá. A naplószerűen vezetett *Historia Provinciae* s a *Historia Domusok*, továbbá a rendfőnöki levelezések, Gruber György rendfőnök s még inkább Horváth József lévai tanár a kor hangulatára becses adatokat tartalmazó naplójegyzetei azt mutatják, hogy az egész rend benne élt a szabadságharc hangulatában s magukénak vallották a függetlenségi harc örömeit éppúgy, mint bánatait, kedvezőtlen fordulatait.

Nincs a szabadságharcnak olyan jelentős mozzanata, mely ne került volna be ezekbe a tisztán rendi érdekű események megörökítésére szolgáló feljegyzésekbe. Természetesen találunk egyéni reflexiókat is. Ilyenek Cseh Ferenc rektornak a kolozsvári Historia Domusba írt bejegyzései, melyek szerint „tolvaj csordának“ nevezi az osztrák csapatokat „s az osztrák abszolútizmus hóhérainak“ Puchnert és Urbant, stb.

A rendházak élete nem lehetett nyugodt a harcok idején, mert mind a rendházakat, mind az iskolákat „hazánk jelen körülményei közt rendkívül nehéz szolgálatok alatt elbetegedett nemzetörök és katonák részére foglalták le“.³⁸ A piaristák ennek ellenére is „lelkes törekvéssel ápolták a reájuk bízott tanuló növendékeket. A tanodai szobák beteg s tanyázó katonaság számára elfoglalva tulajdon szobáikban adnak naponta leckét; s habár a tábori mozgalmak, dob-, trombitazaj felverik a lehangolt lakosok zaklatott kebelét, a derék tanárok dacolva Mars fenyegető fegyvereivel, Minerva aegise alatt kitartó türelemmel folytatják magasztos működésüket“.³⁹ A rendtagoknak akárhányszor ki kellett költözniük még a házból is. Ilyenkor a városban valamelyik ismerősüknél húzódtak meg. Máskor kis szegénységüket kellett megosztaniuk a beszállásolt katonasággal, étellel, itallal kellett ellátniuk őket, s fűtött helyiségekről kellett gondoskodniuk. A honvéd csapatokat mindig örömmel fogadták, még kilengéseik ellen sem panaszkodtak, de a császáriak viselkedése ellen már súlyos kifakadásokat olvashatunk forrásainkban. Az osztrákok „paródiázták az emberiséget! — írja Horváth. — Pedig a kegyes rendiek tisztos terítékű asztalához szorgalmasan megjelentek a sógorok, kávéat követeltek s talán lefizették a symbolát? Meg sem köszönték a jótartást! Megköszönte bezzeg a derék Horváth Mihály százados, hű érzetek nyilvánításával tolmácsolá teljes megelégedését“. A megszálló német csapatok kíméletlensége és embertelensége megrázó szavakat csalt a naplóíró tollára: „Kénytelenek vagyunk panaszainkat elfojtani, Damocles kardja föllöttünk! Talán majd üt a számolás órája; az igazságos Isten meghallgatja árva szolgálóinak kebelrázó jajveszékélését, megéreztetni büntető kezének súlyát azokkal, kik azt cselekedték, hogy sírnunk kellettük. Vállaink roskadoznak a katonai kíméletlen vashatalom alatt! Szegény magyar hazám! Mily szomorú lett a te arcod! Szegény becsületes magyar nép, keserűen adóztál a hazádhoz való hű ragaszkodásodért! De él még Isten az égben, ki az ártatlanok könnyeit és vércseppjeinek hullását számolja, ki ítéletet mond koldus és király fölött... Ti, kik koldusok és házatlanok üldözésében örökítétek meg neveiteket, nem félték-e, hogy jöhet idő, mikor senki sem vár reá, mely titeket látand idegen ház küszöbén koldulni, házatlanul, senkitől nem félve, senkitől nem szeretve? Átkozott leend, ki ha fáradtak lesztek, házába befogad, ha fáztok, tűzhelyéhez bocsát, ha meghaltok, eltemet. Átkozott leend a sír, mely csontjaitokat lenyeli, átkozott a fű, mely azon megterem és áldott az, mely paloták küszöbét fogja lepni!“

A honvédeknek szívesen álltak rendelkezésre, ápolták a házukban fekvő sebesülteket, örültek sikereiknek és félve várták az újabb híreket. A magyaróvári Historia Domus írója feljegyezte, hogy „október 28-ig aggódtunk a schwechati csata kimeneteléért“ s szomorúan nézték, amikor „a balszárny, a zöm, rendetlen csoportokban menekült Óváron és Mosonon át“. Horváth naplójában pedig azt olvassuk, hogy a lévai piaristák a várhegyről nézték a nagysallói csatát. „Bömböltek az ágyúk, ropogtak a puskák. Délelőtt 9 órától délutáni 3 óráig harcoltak a lelkesedett magyarok és győztek; erősen üzték a császáriakat. Zselizen ólakból hurcoltattak ki az elbujt német hősök!“ Másnap, április 20-án átmentek a nagysallói csataterre, ahol „a holtak és lötetemek mellett sok apró

puska-, kartácsgolyót lehetett szedni, gránát darabokat, ágyú golyókat...“ A szegedi piaristák a szőregi csatának voltak szemtanúi. A Historia Domus írója részletesen beszámolt a csata lefolyásáról és felháborodva emlékezett meg a visszavonuló honvédeket üldöző császári vadászokról, akik „még a fegyvertelen újszegedi lakosokat is lövöldözék. Mi habár háborús időkben történt, de fegyvertelen embereket üldözőbe venni és baromként lödözni, embertelen tett. Ez történt augusztus 3-án a délutáni órákban“.

Sokan az élőszo varázsát, a szólás fegyverét állították a nemzeti ügy szolgálatába, mint Raffay János kalocsai igazgató is, aki a Figyelmező 1849. évi 47. száma szerint Pakson karddal az oldalán lázító beszédet mondott. A kompromittáltaknak a hadi szerencse fordultával menekülniök kellett. A kissebenedi rendházból Vengriczky József, Kapronczay Edvárd, Rappensberger Kajetán és König Móríc jutott erre a sorsra;⁴⁰ Kolozsvárról Szabóky Adolf és Bartos József a nagyváradi irgalmasokhoz, más rendtársaik a debreceni piaristákhoz menekültek. Szaiff János nagybecskereki rektort a szerbek száműzték⁴¹ stb. Ezek a kompromittáltak menekülésükkel elkerülték a császári csapatok bosszúját, de a nyilvános fegyvergyakorlatokon való részvétele s nem titkolt érzelmei miatt az uralkodó iránt nem hűséges ember hírében álló Cseh Ferenc házfőnököt, amikor Puchner tábornok elfoglalta Kolozsvárt, 1848. november 23-án, gr. Kemény Sámuel, Filtsch János, Nagy Péter, Mosa József és Bodor Elek kolozsvári lakosokkal együtt túszként vitték el Nagyszebenbe.⁴² A szászok a római császárhoz címzett fogadóba zárták őket, mert „más zárt helyeik, kaszárnyáik, kolostoraik, intézeteik hozzánk hasonló szerencsétlen magyar kezeseiktől már hemzsegték“ — írja Cseh Ferenc a rendfőnöknek. A négyhónapig tartó fogság alatt sokat szenvedtek. „Ablakunk alatt fegyveres szászor, ajtónk előtt egypárt hasonló poroszló állott; ha az ablakon akartunk kinézni, föbelövással fenyegetett; ha a folyosóra mentünk szabadabb lélekzés okáért, puskaagglyal, vagy szuronnyal, vagy golyóval kínálgattak; hogy éjjel ne alhassunk, az öröket beállították a szobába s így örökös zörgés és csörtetéssel kínoztak; máskor, ha kedvök kerekedett, heten-nyolcan a szobánkba rohantak s nem volt oly gyalázat és piszok, mit a magyar névre nem szórtak volna.“ Csak Bem közeledésének hírére javult valamit a sorsuk. A régi öreiket leváltották s csak két polgárőr ügyelt fel rájuk. Kényelmetlen helyzetükből 1849 március 11-én szabadultak ki. Ekkor Bem csapatai megszállták Nagyszeben. A bevonuló magyar katonaság számontartotta a Nagyszebenbe hurcolt túszoikat. Egy magyar huszártiszt mindjárt a város megszállása után beugratott a vendéglő udvarára s nevéükön szólította az ott internált foglyokat. Kemény Sámuel, örei iránt való kiméletből, figyelmeztette a huszártisztet, hogy mindnyájan itt vannak, akiket keres, jó bánásmódban részesültek, tehát ne bántsanak senkit. Cseh Nagyszebenből visszament Kolozsvárra s átvette a házfőnökséget Hornyay Ambrustól, az ideiglenes házfőnöktől, minthogy azonban ismét el akarták fogni, júniusban Magyarországra szökött. A szabadságharc leverése után politikai kijelentései s politikailag súlyosan kompromittált egyénekké váló sűrű érintkezései miatt őt is elmarasztalták s a tanítástól is eltiltották.

A meghurcoltatásban sok piarista osztozott még Cseh Ferencsel, mert őszinte magyar érzésüket, függetlenségi szellemüket bevitték a tantermekbe is s ez újabb kellemetlenségeket, bebörtönzéseket tartogatott számukra. Alig került a főváros Windischgrätz hatalmába, már 1849 január 17-én éjjel fegyveres katonák jelentek meg a pesti rendházban s letartóztatták és a katonai főparancsnokságra vitték Petlanovics Alajos tanárt. A következő napon Budára, a József-kaszárnyába szállították, ahol Czuczor

Gergely volt a fogolytársa. Mindkettőjük ellátásáról Csaplár Benedek buzgóságából a budai piarista rendház gondoskodott. Petlanovics ellen az volt a vád, hogy tanítás közben lázító kijelentéseket tett az ifjúság előtt. Március 6-ig tartották fogságban. A vizsgálat eredményeképpen a budai cs. kir. hadrendőri központi bizottság eltiltotta a tanítástól és meghagyta a rendkormányznak, hogy „teljes megjobbításáig“ a szentgyörgyi rendházban internálják. Petlanovics a rendfőnök intézkedésére Barcs Ferenc asszisztens kíséretében március 14-én meg is érkezett Szentgyörgyre.⁴³

Hasonló okok miatt tartóztatták le a budai piaristák közül Perlaky Lászlót 1849 február 20-án. Ekkor már Suhajda Sándor is Budán raboskodott. Perlaky a Verbóczi-u. 9. sz. alatt lévő börtönbe került. Itt hallgatta ki március 7-én Leuzendorff Lajos százados hadbíró. Leuzendorff votum informativuma szerint Perlaky forradalmi szellemben nevelte tanítványait. Ezt bizonyítja, hogy 1848 decemberében a forradalmat dicsőítő dolgozatokat íratott velük s retorikai előadása alatt is forradalmi mondatokat hozott fel példának. A vádakát a tanúk, a tanulók csatolt 32 dolgozata s a saját beismerése is igazolta. Védekezését, melyben az izgatott közhangulatra, nehéz helyzetére, a példákkal kapcsolatban pedig arra hivatkozott, hogy ezekkel csak az előadott anyagot akarta megvilágítani, nem fogadta el a hadbíróság. Ellenben súlyosbító körülménynek vették azt, hogy a kérdéses dolgozatokat az olműtzi manifestum után íratta s hogy azokat megdicsérte. Enyhítő körülménynek mindössze azt számították be, hogy már hatodik helyen van fogságban s hogy ezalatt sokat szenvedett.

Perlakyt ugyanis április 23-án a budai várat fenyegető ostrom miatt 32 politikai fogollyal együtt Budáról útnak indították Laibach felé. Ezzel a fogolycsoporttal vitték el gr. Batthyány Lajost, gr. Károlyi Györgyöt és gr. Zselinski Lászlót is. Május 7-én érkeztek meg Laibachba. Innen június 23-án a pozsonyi várba, augusztus 11-én Olmützbe szállították őket. Olmützből szeptember elején Pozsonyba, majd gőzhajón Győrbe, onnan Kisbéren, Mórón és Székesfehérváron át kocsin utazva szeptember 12-én jutottak el Pestre az Újépületbe. 1849 szeptember 19-én hirdették ki Perlaky előtt az ítéletet. Nyolc évi várfogságra ítélték.⁴⁴ Az ítélet kihirdetése után több világi pappal együtt megláncolva Olmützbe vitték. Pozsonyig hajón, onnan pedig vonaton tették meg az utat. Olmützben saját költségükre ételmezték őket. Ezzel kapcsolatban Szentiványi Vince a pesti katonai kerület kir. főbiztosa 1850 február 13-án kelt átiratában felszólította a rendfőnököt, hogy „az olműtzi álladalmi fogházban lévő Perlaky László évenként 60—70 pftnyi ételmezési költségeinek az ájtatosrend által mennyiben eszközölhető fedezése iránt értesíteni ne terheltelessék“.⁴⁵ Perlaky több paptársával együtt 1850-ben Olmützből Josephstadtba került. Itt érte az első nagy amnesztia, mellyel a kormány, Haynau bukása után, forradalmi vétségek miatt egytől tíz évig terjedő büntetéssel sújtott 109 elítéltnak megkegyelmezett. Az amnesztiarendelet értelmében 1850 júliusában Perlaky is kiszabadult.⁴⁶ Hutter Antal rektor jelentése szerint október 1-én már meg is érkezett Tatára, de nem taníthatott, mert forradalmi érzelmei miatt örökre eltiltották az ifjúság nevelésétől.⁴⁷

1849 tavaszán, míg a császáriak hatalmukban tartották a fővárost, Szögyén Lászlónak, az ideiglenes polgári közigazgatás elnökének március 3-án kelt rendelete a forradalomban való részvételük miatt a budai gimnáziumból Hanák Jánost, a pestiből pedig Bammer Károlyt is egyszersmindenkorra eltávolította a tanári pályától. Lutter Nándort, Ribánszky Adolfot, Vass Józsefet, Cserkúti Józsefet, Sárréti Ödönt, Sárváry Bélát és Kemény Jánost ideiglenesen felfüggesztette; Vashegyi Ala-

jos, Nachtigal Jakab és Csaplár Benedek ügyében úgy intézkedett, hogy más iskolákba kell őket áthelyezni.⁴⁸ A rendfőnöknek ezeket a rendelkezéseket végre kellett hajtania. Még az sem használt, hogy „Jellasichek főtábor-szernagy április 10-i levelében némelyek nála felhozott esedezésének következtében Kemény János pesti tanárt óhajtaná Pesten marasztaltatni“.⁴⁹

Bátor kiállásáért a piarista diákság is meghozta a maga áldozatát. Hanecker Lajos magyaróvári gimnazistát a császári katonaság 1849 június 12-én egy időre elhurcolta, mert dicsérte előttük a magyar huszárokat.⁵⁰

A meghurcoltatások, bebörtönzések nem tették óvatosabbakká a piaristákat, mert a nemzet ügyét a saját ügyüknek is tekintették. Ez világlik ki abból a hangulatváltozásból, melyet írásaikban megörökítettek s mely teljesen azonos volt a magyarság szabadságharckorabeli hangulatával.

A dicsőséges tavaszi hadjáratok idején mindenkin győzni tudó, verhetetlen titánnak tartották a honvédsereget, de a januári visszavonuláskor s az orosz beavatkozás után délibábkergetőkké váltak ők is. Nem vesztették el a reményt, de a józan realpolitikai éleslátás híján, mint eddigi szabadságharcainkban mindig, most is csodában bíztak, külföldi beavatkozásban reménykedtek, szájról-szájra adták, sőt fel is jegyezték a nehéz helyzet szülte s az egész országot bejáró legképtelenebb híreket. Nem véletlen, hogy amíg a nemzet ügye jól állt a harctereken, nem volt szükség ilyen éltető hírekre, mihelyt azonban rosszabbodott a helyzet, a nép fantáziája a saját megnyugtatóra vég nélkül gyártotta a rémhíreket. „Nincs ember a szaloni uracstól kezdve az utolsó csőszig, ki valamit mondani nem tudna“ — olvassuk Horváth január 29-i bejegyzésében. 1849 január végén, amikor Görgey visszavonulóban volt s a Felvidéken folytatott döntő jelentőségű harcokat, a szorongó magyarság körében olyan hírek szárnyra, hogy Perczel Mór már kiűzte Pestről a németeket; Jellasicheknek a Tiszán átkelt csapatait a honvédek megsemmisítették; a magyar csapatok már Szolnokon túl előre-haladtak; a franciák benyomultak Itáliába s ezért az osztrákok kivonják csapataikat Magyarországból.⁵¹ Ezeket a híreket elhitték, erőt merítettek belőlük és terjesztették egymás között. A tavaszi hadjárat sikerei közben a piaristák feljegyzéseiben nem találunk egyetlen rémhírt sem. Együtt bizakodtak, ujjongtak ők is az országgal. Naplóikban pontosan beszámolnak mindenről, arról is, hogy a függetlenségi nyilatkozat öröme hogyan ünnepelt az ország. „Kossuth Lajos kormányelnököt, hazánk fáradhatatlan emberét éltetve a távoli helyekről szekereken nemzeti lobogók alatt tólt a nép a járási s megyei központokba, hogy meghallgassák az ausztriai bilincsektől felszabadító szózatot.“ Szónoklatok hangzottak el s „illedelmes, komoly tartásával bebizonyítja a nép, mikép derék harcosaink kivívott szabadságát zsengejében tudja méltányolni, melynek éltető, ápoló lombjai alatt élvezhetve a szellemi és anyagi javakat, naggyá lehet, lennie kell hazánknak“.⁵² A teljes függetlenség kivívásán érzett öröm áthatotta a piarista rendet is. Ennek bizonyására Palotai József rendfőnök Buda elfoglalása után, május 24-én az egész rend nevében lelkeshangú hódoló iratot küldött Kossuthnak Debrecenbe. „Megadá valahára érni az isteni gondviselés — írja hódoló iratában, — hogy a nemzet ősi szabadsága és ünnepélyesen kimondott függetlenségének dicső kivívása után saját kebeléből származott független kormányának hódolhat és teljes bizodalmon nyugvó készséggel tisztelheti azon törvényeket, melyek óhajtott eredménye a nemzeti közboldogság leend. — A nemzeti kormányának őszintén hódolók és a törvények irányában tántoríthatatlan engedelmességet fogadók sorában siet a kegyes tanítórend kormánya is megjeleni. Teszi pedig ezt annál határozottabb akarattal, minél tisztábban van arról meg-

győződve, hogy a nevelési pálya foglalkozásai, melyek pontos és lelkiismeretes teljesítése által a közboldogság tettleges előmozdításában, eddigi buzgalomához híven részt venni ezentúl is törekedendik, egyedül akkor hozhatnak kívánt gyümölcsöt, ha a kormánnyal minden közjóra való célzásban egyetértve őszintén tett ezenneli hódolást s a hazai törvények iránt fogadott tántoríthatatlan tisztelés vetendi meg alapját mind a szülőkre, mind a szeretett hazára nézve kiszámíthatatlan fontosságú működésének . . .”⁵³

A nagy örömet azonban az orosz beavatkozás hírére ismét kételkedés váltotta fel. Az új fordulatra keserűséggel párosult bizakodás csendült ki Horváth József piarista naplójából is. „A jó Isten tudja, mikor és mily eredménnyel leend vége a rettenetes scénának. De sok vér elpatakzott immár egy család önkénye miatt! Az orosz óriási erejét használja az osztrák, de a magasztos lelkesedés, az igazságos ügy, ellenszegül s kivívja szabadságát a megbukott trón romjai felett; dicsőségesen helyezték vissza a Magyar őseitől öröklött vitéz nemzeti sorába.” Ismét új rémhírekkel találkozunk országszerte. Az egykorú Horváth szerint nincs semmi baj, mert Rákoson ötszázezer felkelő várja az oroszokat s Franciaország hadat üzent Ausztriának. Két hét múlva már arról számolt be, hogy 180 ezer főnyi francia hadsereg megszállta Vas megyét. „Adná az ég ezen tudósítás való igazságát — írja, — vajmi meleg karokkal fogadnók a szabad föld rokon harcosait!” Minél inkább közeledett a vég, annál vakmerőbb hírek születtek. Mint befejezett tényről számolt be a lévai piarista augusztus 3-i feljegyzésében arról, hogy „az angol királyi főherceg, a kelemdús Viktória fia elfogadta a magyar koronát. Tehát Britannia a magyar ügyet közbejöttével támogatandja.” Négy nappal a világosi katasztrófa előtt, a temesvári csata napján, augusztus 9-én, még országszerte az a hír járta, hogy a honvédek Tiszafürednél teljesen megsemmisítették az orosz csapatokat. Horváth még térképet is közölt a csatáról s szakszerű magyarázatokat fűzött hozzá.

A világosi fegyverletéteiről az ország különböző részeiben a rongyosan, fáradtan hazakerült katonáktól csak hetek múlva értesültek. Ezért a rémhírek és a bizakodások nem szüntek meg a fegyverletéttel. Augusztus 22-én még Horváth is feljegyzésre méltónak találta azt a hírt, hogy „a nemzet sem angol, sem francia beavatkozást nem reménylhetve, túlcsigázott erejét kímélendő, az orosz cár vejét, Leuchtenberg herceget fogadja királyának. Az orosz sereg tehát a magyar ügy pártolására felhívva, fegyvereit megfordítja“ — igaz, azt is hozzátette: „legalább csekély politikus nézeteink a józan logikától támogatva így vigasztalják szomorgó keblünket“.

A fegyverletétel híre kétségbeesést szült a lelkekben. A hősi vállalkozás, a sikerek és kudarok közben elszenvedett vér- és anyagi veszteség, a nagy erőfeszítések, most egyszerre hiábavalóknak bizonyultak. A következő évtized előre sejtett bosszúja döbbenetes csendet parancsolt a magyarságra s a jövő idők kérdéseinek özöne zúdult a nemzetre. A forradalomban való szereplése miatt halálra ítélt piarista rend az elkövetkező abszolutizmus idején is osztozott a magyarság sorsában. Kitartó, szívós küzdelmet folytatott a fennmaradásáért s a magyarság jövőjébe vetett hittel, nem törődve az újabb üldözésekkel és bebörtönzésekkel, a magyar nyelv és szellem fellegváraivá építette ki valamennyi iskoláját. Az összeomláskor az országos hangulat hatása alatt álltak ők is s rajtuk is erőt vett a pillanatnyi kétségbeesés. Az egész rend hangulatát örököstették meg a máramarosszigeti rendház Historia Domusának ezek a honfűbával teli, mélyen fájdalmas szavai: „... et sic Hungaria, quae legibus suis per annos 800 et ultra regebatur, facta est provincia subiugata“ (s

így Magyarország, amelyet nyolcszáz esztendőnél tovább saját törvényei szerint kormányoztak, most leigázott tartomány lett) s az egész rend lelkületét tükrözték a már többször idézett Horváth József lévai piarista 1849 szeptember 19-én írt naplójegyzetei: „Mi lesz ezután? Mi történik a honvédekkel? Mi velünk? A jó Isten tudja; előttünk titok, mi a végzet könyvébe íratott.“

J e g y z e t e k.

- ¹ Eckhardt Sándor: A francia forradalom eszméi Magyarországon. Bp. 1924. 165—167. ll.
- ² U. o.
- ³ Szekfű Gyula: Iratok a magyar államnyelv kérdésének történetéhez 1790—1848. Bp. 1926. 317. l.
- ⁴ Kornis Gyula: A magyar művelődés eszményei 1777—1848. I—II. k. Bp. I. k. 461—462. l.
- ⁵ Szekfű Gyula: i. m. 412. l.
- ⁶ Kornis Gyula: i. m. I. k. 86. l.
- ⁷ Országos levéltár. Acta Praesid. Kancellária. 1837. n. 987., 1185., 1329., 1357., 1509., 1510., 1580., 1607., 1618., 1937.
- ⁸ Szekfű Gyula: i. m. I. k. 485. l.
- ⁹ Gracza György: Kossuth Lajos élete és működése. Bp. 1893. 7. l.
- ¹⁰ Hist. Domus M. Ovariensis 1848.
- ¹¹ Kegyesr. levéltár. For. 0—1. Fasc. 65.
- ¹² Kegyesr. levéltár. Protocoll. Consess. Litt. 1844. III. ülés.
- ¹³ Franciscs Károly naplója (özv. Jánosi Józsefné úrnő tulajdona). 268—272. ll.
- ¹⁴ Az idézetek Franciscs Károly naplójából. 281, 293, 298. ll.
- ¹⁵ Horváth Pius beszéde. Ramasetter Károly betűivel. Veszprém, 1848. (Bekötve Franciscs naplójába.)
- ¹⁶ Kegyesr. levéltár. For. 0—4. Fasc. 10.
- ¹⁷ Hist. Domus S. Ujhelyiensis. 1849/50.
- ¹⁸ Kegyesr. levéltár. For. 0—4. Fasc. 10.
- ¹⁹ Kegyesr. levéltár. Hivatalos iratok.
- ²⁰ Kegyesr. levéltár. Gruber György naplója.
- ²¹ Kegyesr. levéltár. Hiv. iratok. — Rendfőnöki levelezések.
- ²² Dalmady Győző: Tanuló és jogászévek. Magyar Szemle, 1893. 543. l.
- ²³ Hadi levéltár. Mil. Kriegsgericht. Pest, 1849., fasc. 2. n. 164.
- ²⁴ Erdősi Imrere vonatkozó adatok: Primási levéltár. Cat. 22. Acta religiosorum; Kegyesr. levéltár: Hiv. iratok, Rendf. levelezési napló 1848/49., Epist. nostrorum. For. 0—2. Fasc. 22; Alleker Lajos: Erdősi Imre, a branyiszközi hős pap emlékezete. Nyitra, 1894; Breit József: Magyarország 1848/49. évi függetlenségi harcának katonai története. II. kiad. Bp. 1929—30. I—III. k.; Görgey Arthur: Életem és működésem Magyarországon az 1848/49. években. Ford. id. Görgey István. Bp. 1911. I. k. 170—177. ll.; Id. Görgey István: 1848 és 1849-ből élmények és benyomások. Bp. 1885. 195. l.; Vargyas Endre: A magyar szabadságharc története 1848/49; Gracza György: Az 1848/49-i magyar szabadságharc története. Bp. IV. k. 63. l.; Magyar Állam 1890 febr. 18; Ország-Világ 1884. 316. l.; Vasárnapi Ujság 1880. 138. l.; Közlöny 1849. márc. 10.; Márczius Tizenötödike 23. sz.; Magyar Hirlap 1850. 99. sz.
- ²⁵ Kegyesr. levéltár. Hiv. iratok. 1848. 14. sz.
- ²⁶ Primási levéltár. Cat. 22. Acta religiosorum.
- ²⁷ Kegyesr. levéltár. For. 0—1. Fasc. 66.
- ²⁸ Takáts Sándor: Lutter Nándor. Bp. kr. gimn. ért. 1891/92. V. l.
- ²⁹ Kegyesr. levéltár. Hist. Provinciae. 1849. 33. l.
- ³⁰ Hist. Domus M. Ovariensis; Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái. Bp. 1891—1914. I—XIV. k.
- ³¹ Ide von. adatok: Primási levéltár. Cat. 22. Acta relig.; Kegyesr. levéltár. For. 0—20. Fasc. 5.
- ³² Primási levéltár. Cat. 22. Acta relig.

- ³³ Kegyesr. levéltár. For. 0—2. Fasc. 22.
- ³⁴ Kegyesr. levéltár. Rullák; Epist. nostrorum; Szinnyei József i. m.; Perényi József; Kemenes Ferenc. Veszprém, 1909.; Ambrus József: Az 1848 és 1849. évi szabadságharcban részt vett rk. és g. k. paphonvédek albuma. Nagykikinda, 1892. I. k.
- ³⁵ A diákokra von. adatok: Kegyesr. levéltár. Gruber György naplója; Horváth József naplója. Dalmady Győző i. h.: Szinnyei J. i. m.; Egy öreg honvéd emlékirataiból. (Új Ember 1948 ápr. 25. 17. sz.)
- ³⁶ Nemzeti Ujság 1848 május 30.
- ³⁷ L. Meszlényi Antal: A magyar kat. egyház és állam 1848/49-ben. Bp. 1928.
- ³⁸ Hist. Domus M. Szigethiensis 1849.
- ³⁹ Kegyesr. levéltár. Horváth József naplója. — Más rendházakra még: Epist. nostr.
- ⁴⁰ Kegyesr. levéltár. For. 0—1. Fasc. 67.
- ⁴¹ Kegyesr. levéltár. Rendf. lev. napló 1848/49.
- ⁴² Országos levéltár. Helyt. Praes. 1850. n. 1219/Gg.; Kegyesr. levéltár. For. 0—20. Fasc. 5.; Hist. Domus Claudiop.
- ⁴³ Kegyesr. levéltár. For. 0—20. Fasc. 5.; Rendf. levelezési napló 1848/49.; Hist. Domus Pestiensis. 1849.; Prónai Antal: Czuczor Gergely budai fogsága. (Toma István: Élet és irod. Bp. 1914. 447—460. ll.)
- ⁴⁴ Hadi levéltár. Mil. Kriegsgericht. Pest, 1849. fasc. 2. n. 259.
- ⁴⁵ Kegyesr. levéltár. For. 0—20. Fasc. 5.
- ⁴⁶ Hermann Egyed: A magyar kat. papság az osztrák katonai diktatúra és az abszolutizmus idejében, Gödöllő, 1932. 100. l.
- ⁴⁷ Kegyesr. levéltár. For. 0—2. Fasc. 22.
- ⁴⁸ Kegyesr. levéltár. For. 0—20. Fasc. 5.
- ⁴⁹ Kegyesr. levéltár. Hiv. iratok. — Konziszt. ülés 1849 ápr. 11.
- ⁵⁰ Hist. Domus M. Ovariensis 1849.
- ⁵¹ Gruber György és Horváth József naplói (jan. 29—31.). Kegyesr. levéltár.
- ⁵² Horváth József naplója, május 9.
- ⁵³ Kegyesr. levéltár. Hiv. iratok. 1849. május 24. 40. sz.

* * *

Dr. Friedreich Endre piarista, ny. c. gimn. igazgató és rendi főkönyvtáros úrnak ezúttal mondok hálás köszönetet szíves és értékes segítségével.

Dr. Gál István.

I. AZ ISKOLA MULTJA.

Pest városa a másfélszázados török szolgaság és a Rákóczi-szabadságharc szenvedései után új életre ébredve, 1717-ben iskolájának vezetését a kegyes tanítórendre bízta és 10.000 forintnyi adományával megvetette iskolánk alapját. A két első piarista 1717 november 7-én kezdte meg a tanítást 155 tanulóval, a syntaxisták és a principisták osztályával. A következő évben a poétikai és a retorikai osztály is megnyílt. 1743-ban az intézet egyik nagyműveltségű tanárának, báró Cörver Eleknek kezdeményezésére magánjellegű bölcsészeti tanfolyamot is nyitottak, ez 1752-ben nyilvános jellegű lett; magánosok adományain kívül Pest városa 5000 forintos alapítványából (1759) tartották fenn. E bölcsészeti tanfolyam 1784-ben szűnt meg, amikor az egyetemnek Pestre való áthelyezése következtében fölöslegessé vált. 1752—1784 között 2287 tanuló látogatta. A bölcsészeti iskola úttörő munkát végzett a modernebb irányú, Leibniz, Wolf és Newton szellemében művelt filozófia meghonosításával, a matematika, a fizika és a földrajz tanításával. 1777-ben Benyák Bernát magyar nyelven kezdte előadni a filozófiát, Szablik István pedig a fizika tanításában jeleskedett; ő bocsátotta föl hazánkban az első léggömböt a pesti piaristaház udvaráról 1783 augusztus 15-én.

A gimnáziumi tanítás kezdetben a jezsuita rendszer szerint folyt, de csakhamar kialakult a piarista iskola sajátos nevelői és tanulmányi rendje; különös gondot fordítottak a reális tárgyak és a magyar nyelv tanítására. Ez utóbbit hathatósan támogatták a magyar nyelvű iskolai színelőadások, melyek 1718-ban kezdődtek meg.

A gimnázium az első Ratio educationis (1777) után ötosztályúvá (három grammatikai és két humaniora-osztály), a második Ratio (1806) után pedig hatosztályúvá (négy grammatikai és két humaniora-osztály) alakult. Az intézet tanárai állhatatosan küzdöttek II. József és utódai németesítő törekvései ellen, úgyhogy a magyar nyelv és szellem a nemzeti felbuzdulás korszakában egyre erősebben érvényesült. Ezt bizonyítják azok a följelentések, melyek 1800—1830 között arról panaszkodnak, hogy a latin helyett magyarul tanítanak; erről tanúskodnak az 1830 után időnként megjelent kiadványok, melyekben a kiválóbb tanulók szépirodalmi zsengei láttak napvilágot.

A szabadságharc után a gimnázium főgimnáziummá alakult át. 1850-ben nyílt meg a 7. osztály, 1851-ben tartották meg az első érettségi vizsgálatot 143 tanulóval. Az iskola az önkényuralom alatt is megőrizte magyar szellemét, mert a tanügyi kormányzat germanizáló rendelkezései a tanárok tervszerű ellenállása miatt kudarcot vallottak és a tanítás egyik tárgy kivételével a tilalom ellenére is magyarul folyt.

Az 1883 :XXX. t.-c. óta iskolánk mint az állam vezetése alatt álló főgimnázium folytatta nevelő-oktató munkáját. Az 1924 :XI. t.-c. a

középiskola három típusát állapította meg. Ezek: a gimnázium, a reálgimnázium és a reáliskola. Intézetünk gimnázium maradt, amelyben az 1932—33. iskolai év óta a görög mellett megkezdődött a francia nyelv, az 1940—41. iskolai év óta az olasz nyelv, 1945—46 óta pedig az angol nyelv tanítása. Gimnáziumunk életét most jórészt az 1934:XI. t.-c. rendelkezései irányítják.

Az 1945—46. iskolai év elején a gimnázium I. osztálya megszűnt és helyébe a VKM 37.000/1945. sz. rendelete szerint szervezett új iskola-típus, az általános iskola 5. osztálya lépett. Az 1946—47. iskolai évben az általános iskola szervezetileg is különvált a gimnáziumtól és az 5. és a 6. osztály mellé megszerveztük az 1. osztályt is. Ezzel iskolánk visszatért ősi formájához; falai között otthonra találnak az elemi ismeretekről kezdve a legfelsőbbekig az összes tudományok. Az 1947—48. tanévben megnyílt az általános iskola 2. és 3. osztálya, a gimnázium III. osztálya helyébe pedig az általános iskola 7. osztálya lépett. A Tartományfőnök Úr 1948 január 14-én kelt rendelete alapján a két iskola, az egész intézet neve *Kollégium*.

Gimnáziumunknak eddig 2 kat. tanügyi főigazgatója, 17 tanker. főigazgatója és 44 igazgatója, általános iskolánknak 1 kat. tanügyi főigazgatója, 1 tanfelügyelője és 1 igazgatója volt.

A városi tanács az 1717-ben megnyílt iskolát ideiglenesen egy, a mostani Március 15-e-tér és a Galamb-utca sarkán álló házban helyezte el, majd 1718 őszén áttelepítette az egykori jezsuita rezidenciába (mai Görögudvar, Galamb-utca 4.), melyet a piaristák részére vásárolt meg. Innét 1762-ben költöztek át a piarista rendtől megszerzett gróf Esterházy-féle telekre, mely a Petőfi-tér, Piarista-utca (a régi Kötő-utca) és a Galamb-utca között terül el. Iskolánk 1917 február 14-én költözött át új, palotaszerű épületébe. Ez a kegyes tanítórend és a kormány áldozatkészségéből épült föl; az építkezés céljaira az intézet érdemes igazgatója, Trautwein János, 200.000 koronát meghaladó összeget, az iskola egykori hálás tanítványa, Hidaskürti Nagy Sándor református vallású földbirtokos 100.000 koronát adományozott.

Rendünknek „A Piarista Diák Kiskalauza“ c. immár 7. kiadásban megjelent kiadványában felsoroljuk az iskola elhunyt tanárai közül a tudomány és az irodalom terén különösen kitűnteket, az elhunyt tanítványok közül az egyháznagyokat, államférfiakat, más közéleti kiválóságokat, költőket, írókat, hittudósokat, jogtudósokat, orvosokat, irodalomtörténet-írókat, esztétikusokat, történetírókat, archeológusokat, matematikusokat, természettudósokat, közigazdászokat, festőket, zenészeket, színészeket és katonákat. Ezt a könyvecskét minden diákunk megkapja, hogy az elődök példáján épülhessen.

Az első világháborúban elhunyt 107 hősi halottunk nevét a kápolna előcsarnokában márvány emléktáblán örökitettük meg.

*Csak törpe nép felejthetős-nagyságot,
Csak elfajult kor hős elődöket!*

II. AZ 1947—48. ISKOLAI ÉV TÖRTÉNETE.

1. Az iskolai év lefolyásának naptári adatai.

Augusztus:

28-án alakuló értekezlet. 28—29-én a magánvizsgálatok írásbeli része. 29-én javítóvizsgálatok. 30-án a magánvizsgálatok szóbeli része.

Szeptember:

1-én pótbeírások. 9—11-én érettségi írásbeli vizsgálatok. 12—13-án szóbeli érettségi vizsgálatok. 14-én az iskolai év ünnepélyes megnyitása, *Veni Sancte*, *Sik Sándor dr. h.* tartományfőnök szentbeszéde, osztályrendezés. 15-én rendes tanítás. 22-én törvényhirdetés a gimnáziumban, 24-én az ált. iskolában. 27-én Toldi-ünnepség. 28-án a cserkészek és a többi tanuló közül az önként vállalkozók résztvettek a katolikus ifjúság máriaremetei zarándoklatán. 30-án első félévi módszeres értekezlet a gimnáziumban és az általános iskolában.

Október:

4-én főigazgatói szünet; résztvettünk a Nemzeti Mária-Kongresszus délutáni ifjúsági gyűlésen. 5-én *Shvoy Lajos* püspök úr cserkészmiséje; utána a katolikus cserkészek gyűlése a díszteremben; a VII—VIII. osztály 70 főnyi küldöttsége résztvett a délutáni rózsafüzér-körmeneten. 6-án hazafias gyászünnepély. 7-én az iskolánkban működő Katolikus Szülők Szövetsége kivonult a Bazilika előtti szülő-szövetségi gyűlésre. 10-én gyász-mise *Berke Istvánért*, az intézet ifjan. elhunyt tanáráért. 11—12-én éveleji közös szentgyónás és szentáldozás. 23-án I. félévi nevelési tárgyú értekezlet a gimnáziumban. 27-én a diákönkormányzat megalakulása. 29-én első félévi nevelési tárgyú értekezlet az általános iskolában.

November:

3-án, halottak napján szünet. 4-én szentmise az intézet elhunyt tanáraiért; szünet. 5-én, Szent Imre napján szentmise; *Kovács Mihály* szentbeszédével megindult intézetünkben a Boldogasszony év „Tiszta magyar ifjúságért” mozgalma; szünet. 6-án gyász-mise az intézet elhunyt jótévőiért. 8—9-én egyházzenei hangverseny az orgona újjáépülésének megünneplésére. 13-án a VIII. osztály francia óráját meglátogatta *Pierre Emanuel* író *Hadinka László dr.* min. titkár kíséretében. 14-én az ifjúság köszöntötte a kegyes tanítórend új generálisát, *Tomek Vince dr.-t.* 17-én a Generális Atya meglátogatta a IV. B), V. A), B) és VIII. B) oszt. óráit. 21-én I. ellenőrző értekezlet az általános iskolában. 23-án Kalazanci Szt. József pártfogásának ünnepén az általános iskola szentmiséjén a szentbeszédet *Fekete Antal dr.*, a gimnáziumén *Borbély István* jézustársasági tartományfőnök mondta. 26-án I. ellenőrző értekezlet a gimnáziumban.

December:

4—5-én írásbeli magánvizsgák. 6-án szóbeli magánvizsgák. 4- és 6-án *Erdősi József* tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta a mennyiség-tan-órákat. 4—6-án háromnapos ájtatosság a Boldogságos Szűz tiszteletére. A gimnáziumban *Tihanyi Tibor dr.* piarista, egyetemi lelkész, egyetemi magántanár, az általános iskolában *Erőss József dr.* piarista házfőnök, *Maklári Lajos dr.* és *Szemenyei László* beszéltek. 6—7-én karácsonyi szentgyónás és szentáldozás. 6-án az általános iskola alsó osztályainak Mikulás-ünnepsége, a 6. b) osztály teadélutánja. 7-én délutáni engesztelő szentóra, 9—11-én érettségi írásbeli vizsgálatok. 13-án érettségi szóbeli vizsgálat. 11-én és 15-én *Komán Andor* tanul-

mányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta a német órákat. 12-én *Füredi Endre* póstatakarékpénztári igazgató előadást tartott a két VIII. osztály részére a póstatakarékpénztár szervezetéről és a csekk-kezelésről. 13—15-én *Honti Jenő dr.* érseki kat. gimn. igazgató, tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta a természetrajz-órákat. 13-án énekarunk és a 6. c) osztály betlehemesei az Operaházban rendezett Nagykarácsony éccakáján szerepeltek. 14-én a 7. b) osztály karácsonyi ünnepélye. 19-én *Sik Sándor dr.* tartományfőnök, egyetemi tanár előadása a VI. B)-ben az irodalom szeretetéről; a karácsonyi szünet kezdete. 20-án a VIII. B) osztály karácsonyi ünnepélye. 22-én az 1. a), 23-án az 1. b) karácsonyi ünnepélye.

Január:

5-én a rádióban szerepelt az énekar. 10-én a VIII. B) osztály farsangi multsága. 19-én a tanítás kezdete. 19-én és 26-án *Komán Andor* tanulmányi felügyelő, a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta a német-órákat. 28-án az ifjúság tisztelgett a névnapját ünneplő gimnáziumi igazgató előtt. 29-én megemlékezés a magyar-lengyel barátságról; tíz tagból álló diákküldöttség *Para Imre dr.* tanár vezetésével résztvett Bem szobrának megkoszorúzási ünnepségén. 31-én megemlékezés a magyar köztársaság fennállásának második évfordulójáról. 30—31-én és

Február:

4—6-án *Brisits Frigyes dr.* tanügyi főtanácsos, egyetemi tanár, cisztercita gimn. igazgató a katolikus tanügyi főigazgató úr megbízásából általános iskolalátogatást végzett a gimnáziumban. 1-én megváltozott a vasár- és ünnepnap misehallgatás eddigi rendje. 3-án szentmise, Balázs-áldás. 4-én *Reuter Ágoston*, a rajzoktatás országos felügyelője látogatott. 7-én első félévi osztályozó értekezlet mindkét iskolában. 8-án a 6. b) osztály jelmezes farsangi délutánja. 11-én szentmise, hamvazás. 12-én *Balogh Sándor* tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából rajz-órát látogatott meg; a félévi értesítők kiosztása. 23-án és 25-én *Kereszty Jenő* tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta az ének-órákat. 24—28-án *Horváth Richárd dr.* budapesti cisztercita általános iskolai igazgató és *Bali Vendel* csepeli szentbenedekrendi általános iskolai igazgató a katolikus tanügyi főigazgató úr megbízásából általános iskolalátogatást végzett az általános iskolában. 26—28-án, továbbá

Március:

1—13-án *Ollé István dr.* tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából általános iskolalátogatást végzett a gimnáziumban. 2-án szentmise a Pápa Ő Szentsége megválasztásának évfordulóján. 4—6-án lelkigyakorlat; a gimnázistákét *Pantol Márton dr.* hittanár vezette, az általános iskoláét pedig *Eröss József dr.* hittanár, piarista házfőnök. 6-án második félévi módszeres értekezlet mindkét iskolában. 8-án megemlékezés az államfő nevenapjáról. 10-én a Fővárosi Könyvtár kiküldött tisztviselőjének előadása a könyvtár szervezetéről. 13- és 14-én jubileumi szabadságünnep. 15-én résztvettünk a nyilvános felvonuláson; az 1. a), b) és 2. osztály márciusi ünnepélye. 18-án tisztelgés *Sik Sándor dr.* tartományfőnök úr előtt nevenapja alkalmával; szünet. 19-én Szt. Józsefnek és a Hétfájdalmú Szűznek ünnepén szentmisén vettünk részt és ezt a Hercegprimás Úr szándéka szerint felajánlottuk az Egyházért és a hazáért; a Magyarok Nagyasszonya képeinek megáldása és ünnepélyes kifüggesztése az általános iskola osztályaiban a Boldogasszony-év emlékére. 18—20-án *Sik Sándor dr.* tartományfőnök lelkigyakorlata a szülők és a volt

diákok részére. 21—29-én husvétii szünet. 22-én megtekintettük a mezőgazdasági kiállítást.

Április:

2-án második félévi nevelési tárgyú értekezlet mindkét iskolában. 3-án az érettségi vizsgálatot előkészítő értekezlet; a világnézeti tárgyak tanulmányi felügyelői: *Fodor József dr.* (gazdasági és társadalmi ismeretek), *Székely Béla* (magyar ny. és irod.), *Korvin Lászlóné Szőnyi Anna* (történelem) és *Koppány István* (mindennapi kérdések) iskolalátogatásuk befejeztével értekezletet tartottak; a tanulóifjúság „Tanulj jobban“ munkaversenyét megindító ankétot rádióan hallgatta az ifjúság. 5-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén szentmisén vettünk részt. 7-én *Ortutay Gyula dr.* vallás- és közoktatásügyi miniszter látogatása az intézetben. 9-én második félévi ellenőrző értekezlet a VIII. osztályban. 11-én a Szivgárda újoncainak avatása. 12-én a veszprémi kegyesrendi gimnázium együttesének népi tánc-bemutatója. 18-án az általános iskolai Katolikus Szülők Szövetségének műsoros délutánja. 22-én *Balogh Sándor* tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta a rajz-órákat. 23-án második félévi ellenőrző értekezlet az általános iskolában, 26-án a gimnáziumban. 30-án a VII. A) osztály színelőadása és táncmulatsága.

Május:

1-én a munka ünnepe, szünet. 2-án az általános iskola 1. osztályába jelentkezett tanulók képességvizsgálata. 3-án megemlékezés az anyák napjáról. 5-én az április 30-i színelőadás megismétlése. 6-án anyák napja-ünnepség az általános iskola alsó tagozatában. 15-én utolsó tanítási nap a VIII. osztályban, búcsúzás az iskolától. 17-én hangverseny a Hercegprimás Úr jelenlétében. 18—21-én összefoglalások a VIII. osztályokban. 19—21-én VIII. osztályos magánvizsgálatok. 20-án második félévi osztályozó értekezlet a VIII. osztályokban. 22—26-án érettségi írásbeli vizsgálatok. 26-án a Katolikus Szülők Szövetségének együttes ülése. 27-én résztvettünk a belvárosi úrnapi körmeneten. 29-én *Reuter Ágoston*, a rajzoktatás országos felügyelője látogatott. 29—30-án az ifjúsági egyesületek ünnepélye a Boldogasszony tiszteletére és az 1848-as megújulás emlékezetére. 30-án résztvettünk a Hercegprimás Úrnak az eucharisztikus kongresszus 10 éves évfordulója alkalmával a Bazilika előtt mondott ifjúsági szentmiséjén; a jubileumi emlékkiállítás megnyitása. 31-én és

Június:

1-én az általános iskola 5. osztályába jelentkezett tanulók képességvizsgálata. 1—5-én szóbeli érettségi vizsgálat az A) csoportban. 3-án és 5-én *Erdősi József* tanulmányi felügyelő a tankerületi főigazgató úr megbízásából meglátogatta a mennyiség-tan-órákat. 10-én utolsó tanítási nap; második félévi osztályozó értekezlet a gimnáziumban, 11-én az általános iskolában. 11—14-én hittanvizsgák, összefoglalások. 12—17-én a B) csoport szóbeli érettségi vizsgálat. 12—13-án évvégi közös szentgyónás és szentáldozás. 14-én évvégi értekezlet. 15-én a tanév ünnepélyes befejezése, *Te Deum Sik Sándor dr.* tartományfőnök szentbeszédével, bizonyítványkiosztás; a gimnázium tornászcsapata az ifjúsági tornaünnepélyen szerepelt. 16—18-án évvégi magánvizsgálatok.

2. Személyi változások. *Berke Istvánt*, intézetünk finomlelkű, lelkes fiatal tanárát a gyilkos kór 1947. július 12-én elragadta az élők sorából. Nagy fájdalommal kísértük utolsó útjára július 16-án a Farkasréti-teme-

tőben. Mint gyakorló tanárjelölt került iskolánkhoz, majd 1946 szeptemberében a Tartományfőnök úr rendes tanári minőségben helyezte ide. Sajnos, egy fél évet sem tölthetett körünkben. Gyenge szervezete nem tudott az idők mostohaságával dacolni. Halkszavú, törekeny testű, megértő, eszményekért lelkesedő ember volt. Mi, tanártársai kegyelettel, szeretett kisdíákjai hálával őrzik emlékét.

Kanszky Márton dr.-t a Biboros-hercegprimás úr még az 1946—47. tanév elején az Angolkisasszonyok róm. kat. polgári iskolai tanárképző főiskolájához nevezte ki a földrajz tanárává. Az elmúlt évben heti négy órában még tanított iskolánkban, az idén azonban végleg megvált tőlünk. Tizenhat éven át — 1931 óta — tanította iskolánkban lelkesen, alapos szakképzettséggel és minden elismerést megérdemlő eredményességgel a földrajzot, a természettudományt és a vegytant. Tanítványaival odaadóan, szeretettel, nagy türelemmel foglalkozott, és ha valakiben felismerte a tehetséget és vonzódást szaktárgyai iránt, nem ismert fáradságot és az iskolai órákon túl is oktatta, vezette és mindent megtett, hogy érdeklődésüket kielégítse. Ezzel sok kiváló tanítványt nevelt. Bámulatatosan leleményes és találékony volt a szemléltetésben. Ő rendezte be a természettudományi előadó előtt a szemléltető szekrényeket és szertárában és környékén az ostrom előtt ragyogó rend és tisztaság uralkodott. Tanári munkásságának betetőzése a tanítványok jutalmazására rendezett kirándulások voltak. A kirándulásokon csupa kedvesség, figyelem, melegség, valóságos atya volt tanítványai iránt. Munkásságának minden méltatásnál beszédesebb értékmérője az a szeretet és ragaszkodás, mellyel személye iránt tanítványai viseltetnek és az a megbecsülés, tisztelet és bensőséges barátság, mellyel szívükbe fogadták tanártársai.

A Tartományfőnök úr október 19-én kelt rendeletével Mihályfy Géza kartársunkat Tatára, Senye Ferencet pedig Mosonmagyaróvárra helyezte.

Mihályfy Géza két éven át volt intézetünkben a mennyiségtan és a természettan tanára és a fizikai szertár őre. Szerette szaktárgyait és azon volt, hogy ifjúságával is megszerettesse. Lelkesen irányította és sikereket szerzett intézetünkben a labdarúgó sportnak is.

Senye Ferenc szintén két évig volt tagja testületünknek. Az intézet buzgó, lelkes tanárt veszített, aki a tanítást hivatásnak tekintette. Az ifjúságnak szentelte minden szabad percét. Lelkes cserkészparancsnok volt, aki még vakációját is odaadta szeretett fiainak. Távozását őszintén sajnáljuk.

A hiányok pótlására a Tartományfőnök úr a tanév elején intézetünkhöz helyezte *Bendik István*, *Gyüre László* és *Palotai Mihály* gyakorló tanárjelölteket. Az utóbbi oklevelének megszerzése után félévkor Tatára távozott. Az általános iskola alsó tagozatán újonnan megnyílt osztályok vezetésére a *Rend Bogáncs Ilona*, *Lévai Anna* és *Poprádi Tibor* r. tanítókat alkalmazta; ezekben az osztályokban a hittan tanítását *Előd István dr.* főiskolai tanár és *Eröss József dr.* házfőnök vállalták.

Az eltávozottak helyére a Tartományfőnök úr október 10-én intézetünkhöz helyezte *Balogh Lajost* Nagykanizsáról, *Diósi Géza dr.-t* és *Gulyás István dr.-t* Kecskemétre, az V. osztályos francia tanítására *Heszke Béla dr.* világi rendes tanárt alkalmazta óraadói minőségben, az egészségügyi órák és az iskolaorvosi teendők ellátásával pedig *Millián Béla dr.* orvost bízta meg.

Para Imre dr.-t, *Pogor Ödön dr.-t* és *Zimányi Gyulát* nyugdíjazták, de óraadói minőségben tovább tanítottak az intézetben.

A VKM. rendeletére az általános iskola 5. osztályában május 1-én be kellett iktatnunk egy modern nyelv tanítását. Ezeknek az óráknak az

ellátására a Rend óraadóként *Petrich Béla dr.* tanügyi főtanácsost, ny. gimnáziumi igazgatót alkalmazta.

A tantárgyfelosztásban az októberi áthelyezések után nagyobb, Paltai Mihály távozásával kisebb mérvű változás történt. Évkönyvünk csak ezt a második félévi tantárgyfelosztást tartalmazza.

3. Vallásos nevelés. A Boldogasszony-év megünneplése. Évszázados hagyományainknak megfelelően nagy gondot fordítottunk tanulóink vallásos nevelésére. Két vonás adott különleges szint ezévi vallási életünknek: a Boldogasszony tisztelete, továbbá a Legméltóságosabb Oltáriszentség iránti áhitat és a szentmise misztériumának bensőségebb átélése.

A Boldogasszony-évet intézetünkben a Tartományfőnök úrnak a *Veni Sancten* elmondott szentbeszéde vezette be. Október 4-én résztvettünk a Nemzeti Mária-Kongresszus Bazilika előtti ifjúsági gyűlésén. Másnap a VII—VIII. osztály 70 főnyi küldöttsége részére volt felejthetetlen vallási élmény a délutáni rózsafüzér-körmenet. Nov. 5-én, Szent Imre ünnepén *Kovács Mihály* szentbeszéde bekapcsolódott a Boldogasszony-év „Tiszta ifjúságért” mozgalomba. December 4—6-án háromnapos ájtatosságot tartottunk a Boldogságos Szűz tiszteletére; a triduum szónokai a gimnáziumban *Tihanyi Tibor dr.* piarista, egyetemi lelkész, magántanár, az általános iskolában *Eröss József dr.* piarista házfőnök, *Maklári Lajos dr.* és *Szemenyei László* tanárok voltak. 7-én Szeplőtelen Fogantatás vigiliáján délután engesztelő ájtatosságot tartottunk. Az engesztelés és felajánlás szövegét *Szentmártony Zoltán VIII. A)* o. tanuló, a diákönkormányzat elnöke imádkozta elő és a tanulóifjúság litániaszerűen felelt. A kitett Oltáriszentség, a fényárban úszó oltár előtt lefolyt újszerű délutáni istentisztelet mély benyomást tett a lelkekre. Március 19-én az általános iskola igazgatója megáldotta és az egyes osztályok megbízottainak kifüggesztés végett átadta a Boldogasszony-Év emlékeztetőre beszerzett Mária-képeket. Május 29—30-án ifjúsági ünnepélyt rendeztünk a *Patrona Hungariae* tiszteletére. Az énekszámok és a szavalatok közül kiemelkedett egy színponpás jelenet: az ifjúság hódolata a Boldogasszony előtt és Vásárhelyi András 1508-i énekének dramatizálása *Mathia Károly dr.* feldolgozásában. Mindezekhez járult a szentolvasónak egyéb években is szokásos közös imádkozása október és május hónapban.

A szentmise bensőségebb átélése volt vallási nevelésünk másik vezető gondolata. Január 31-én *Sik Sándor dr.* tartományfőnök úr a gimnázium egybegyűlt ifjúsága előtt kifejtette, hogy a szentmise nem a pap és a hívek magánájtatossága, hanem közösségi istentisztelet, amikor az egész jelenlevő egyház összeolvad a szent áldozatban. A szent cselekménybe való bekapcsolódásnak három módja van: a népének, a mise-szövegek recitálása és a gregorián ének. Hogy ezt az elmélyedést sikerrel munkálhassuk, ettől kezdve pénteken, illetve szombaton összegyűltünk tanítás után a kápolnában és *Balogh Lajos* vezetésével gyakoroltuk a következő vasárnapi énekeket. Ennek a munkának volt szép gyümölcse az, hogy június 15-én, a Te Deumkor az egész ifjúság énekelte a Missa de Angelis-t. Ennek a célnak szolgálatában álltak *Pantol Márton dr.* érseki tanácsos, hittanár szentbeszédei és magyarázatos, konferált szentmiséi a lelkigyakorlatozó gimnazisták részére. Bekapcsolódtunk az eucharisztikus kongresszus tízéves évfordulóján rendezett ünnepegekbe is; május 30-án résztvettünk a Bazilika előtt a Hercegprímás úr ifjúsági szentmiséjén és szentbeszédén. Itt említjük meg, hogy a szokáshoz híven résztvettünk a belvárosi úrnapi körmeneten, a nyolcad alatt szentséges misét tartottunk és június hónapban a Jézus Szive-litániát imádkoztuk a diákmise alatt.

Mindezek mellett természetesen megvoltak a hagyományos vallásgya-

korlatok is. Mindennap mondtunk diákmisét; ezek az őszi és a tavaszi hónapokban a közelebb lakók részére kötelezők voltak; a többiek, valamint a téli időszakban önkéntes buzgóságból jártak be reggelente a fiúk a kápolnába. A sok magánszentáldozáson kívül megvolt a szokásos négy közös szentgyónás és szentáldozás. Vasár- és ünnepnap külön diákmisét tartottunk szentbeszéddel egybekötve a gimnázium és az általános iskola tanulóinak. Februártól kezdve azt az újítást alkalmaztuk bizonyos célszerűségi okokból, hogy a multtal ellentétben az idősebbek diákmiséje került $\frac{1}{2}$ 9 órára. A tanári testület több tagja vett részt a szentbeszéd mondásában. Különösebb figyelmet fordítottunk a már említetteken kívül a következő alkalmi szentbeszédre: Október 19-én, missziós vasárnapon *Eröss József dr.* piarista házfőnök, Krisztus Király ünnepén, október 26-án *Ohmacht Nándor és Szemenyei László*, Kalazanci Szt. József pártfogásának ünnepén *Borbély István S. J.* tartományfőnök és *Fekete Antal dr.* mondott ünnepi beszédet. A lelkigyakorlatokat *Pantol Márton dr.* és *Eröss József dr.* vezette a gimnáziumban, illetve az általános iskolában. A nyolcadikosok búcsúztatásán *Pogány János* beszélt. Nagyheti szertartásainkon, rendi tanárjelöltjeink ünnepélyes fogadalomtételén és papszentelésén is résztvettek növendékeink.

A jótékonykodás megkedveltetésére is törekedtünk. Eredményét a következő számadatok mutatják. A Szűz Máriás lobogóval c. röpirat 200 példányban kelt el. A Kis Hitterjesztő céljaira 120 Ft, missziós vasárnapon 220 Ft, a vízkereszt-i missziós gyűjtés alkalmával 100 Ft, a betlehemes mozgalomra 453 Ft gyűlt össze. Az egész éven át folyt missziós gyűjtés 2000 Ft-t eredményezett. Külön csak az A) osztályú tanulók *P. Forró Ferenc S. J.* misszionárius intézetünkben tartott előadásakor a jezsuita missziókra 200 Ft-ot, a Katolikus Missziók köriratára 250 Ft-ot, a kármentes misszióknak 325 Ft-ot, a csongrádi küsszemináriumra 30 Ft-ot, az egri képzősök tárgysorsjátékára 63 Ft-ot és az Unum Szövetség abonyi Szívek Királynője templomára 100 Ft-ot adtak. Az intézet tanulói a katolikus missziók céljaira ezek szerint összesen: 3210 Ft-ot adományoztak.

4. Hazafias nevelés. 1848 jubileumának megünneplése. A tanári testület szeptember 30-án tartott értekezletén foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mikép ünnepelje meg a nagy évfordulót. A jubileum nekünk nemcsak az egyetemes nemzeti eszmények előtt való hódolatot, nemcsak az országos ünnepekké való bekapcsolódást jelentette. A nagy nemzeti ünnepnek nálunk külön helyi szint kellett kapnia, mert ama nagy eseményeknek mi is tevőleges részesei voltunk. Mi nem tegnapiak és nem tegnapelőttiek vagyunk; itt, a város közepén állott a piarista iskola akkor is, amikor március idusán a Petőfi- és Vasvári-vezette nagy események hullámszóttak az utcán; a hazafias lelkesedés és az átalakulás vágya a mi rendünket és tanítványainkat is magával ragadta; a főváros vezetői közül a mi tanítványunk volt az a Rottenbiller Lipót polgármester, aki elsőnek állt a márciusi ifjúság pártjára; a kilenc tagú első felelős minisztériumban öt tanítványunk: Széchenyi, Kossuth, Deák, Klauzál és Mészáros Lázár ült; mikor elhangzott a vészkiáltás: „Veszélyben a haza!” — úgyszólván az összes kispapok honvédnek mentek el; 23 felszentelt rendtag katonai, 11 tábori lelkészi szolgálatot vállalt; közülünk került ki a branyiszkói hős; az aradi tizenhárom névsorában két piarista diák szerepel; rajtuk kívül van még jónéhány nemzeti vértanúnk 1849-ből. Az önkényuralom idején a mi iskolánk a nemzeti ellenállás egyik góca.

Idei hazafias nevelésünk a jubileum-jelentette örök eszményekből táplálkozott. A történelmi pillanat egyszerűségén felül 1848-nak örök nemzeti jelentősége van, az idők folyamán jelképpé, egy éltető eszmévé finomult.

1848 a magyar szabadságnak, függetlenségnek, társadalmi haladásnak, a szociális felszabadulásnak, a nemzeti lelkesedésnek és hazafias áldozatvállalásnak örök magyar gondolatát jelenti. Ezek az eszmények voltak hazafias nevelésünk irányító csillagai és egész tanításunk tengelye, koncentrációs elve.

De nemcsak a hétköznap csendes, zajtalan munkájában, hanem néhányszor a nyilvánosság előtt, ünnepélyesen is hódoltunk ezeknek az eszményeknek. Október 6-i ünnepélyünk még azok között a szerény keretek között zajlott le, amelyre az utóbbi években a helyhiány kényszerített. Februárban azonban 6897 Ft költséggel helyreállítottuk színpadunkat és ettől ünnepélyeink megkapták az őket megillető helyet. Márciusi ünnepélyünket két napon, 13-án és 14-én rendeztük meg. Ezen arra törekedtünk, hogy egykorú népi játékok, költemények, énekek, naplófeljegyzések és beszédrészletek segítségével maguknak a 48-as nagy időknek pezsgő, forró hangulatát éljük át. Az ünnepély műsora a következő volt: 1. „Üdvez légy születésed napján, magyar szabadság!” (*Petőfi*: 1848. március 15.) 1. *Bárdos—Kölcsey*: Nemzeti fény. (A szerzőtől iskolánk vegyeskarának ajánlva.) 2. Lengyel László. Népi játék. Bemutatták az általános iskola 2. és 3. osztályának tanulói. A betétszámot énekelte a 6. c) o. énekkara. 3. *Petőfi*: Az apostol. Részlet. Előadta Bártfai Miklós VIII. A) o. t. 4. Negyvennyolcas dallamok. *Kodály, Mathia és Szervánszky* feldolgozásai. 5. *Petőfi*: Nemzeti dal. Az ifjúság szavalókórusa kíséretében szavalta Pacséri Kázmér VIII. A) o. t. 6. A nagy nap eseményei. *Petőfi* naplójából. Elmondta Vörös Miklós VIII. B) o. t. 7. A 12 pont. Felolvasta Jelenits István V. A) o. t. 8. „Üdvez légy születésed napján, magyar szabadság!” *Petőfi* naplófeljegyzése 1848. március 15-én este. Bemutatta Vörös Miklós VIII. B) o. t. 9. *Petőfi*: A nemzetgyűléshez. Szavalta: Schilli József VIII. B) o. t. 10. Talpra magyar! *Egressy Béni* egykorú dallamára énekelte az ifjúság. — II. „Veszélyben a haza!” (*Kossuth*: 1848. július 11.) 11. *Kodály—Balassa*: Szép könyörgés. 12. *Kossuth*: Kiáltvány a néphez. Elmondta Ser Ervin VIII. A) o. t. 13. Toborzó. Bemutatta a VII. és VIII. osztályok táncegyüttese. 14. *Petőfi*: A magyarok Istene. Szavalta Csík Miklós VIII. A) o. t. 15. Négy Kossuth-nóta *Péter József* feldolgozásában. 16. *Petőfi*: Európa csendes, újra csendes. Szavalta Tóbi József VI. A) o. t. 17. Branyiszkói emlék. Jelenet. Írta *Tőkei Ferenc* VII. A) o. t. Szereplők: Erdősi Imre piarista: Kuthy Tamás VII. A) o. t. Tóth Lajos selmeci piarista házfőnök-igazgató: Kenyeres Miklós VII. A) o. t. Drevenyák: Kard Aladár VII. A) o. t. Történik a selmeci piarista rendházban 1849. novemberében. 18. *Kodály—Berzsenyi*: Forr a világ! — A bevezető és összekötő szöveget írta és elmondta Tápay Tamás VIII. A), illetve Kiss Kálmán VIII. B) o. t.

Május 29—30-án a Boldogasszonyt és az 1848-as megújodást együtt ünnepeltük. Ének- és zeneszámokkal megszakítva *Melocco János* három egyfelvonásosát adtuk elő. Ezek szereplői a következők voltak: I. *Megkondul a harang*. *Petőfi*: Molnár Pál VI. B) o. t. Kocsmárosné: Lebonicki Tibor VI. B) o. t. Fuvaros: Mester István VI. B) o. t. Gulyás: Szücs Ervin VI. A) o. t. Csapos: Eleméry József VI. A) o. t. Jobbágy: Sarsanszky István VI. B) o. t. Felesége: Csonka Tamás VI. A) o. t. Kocsis: Dlauchy Ferenc VI. B) o. t. — II. *Fenn ragyog az üstökös*. Özv. Szabóné: Sárközi Ferenc V. A) o. t. András: Horváth András V. A) o. t. Péter: Rásonyi Győző V. B) o. t. Plébános: Nagy Ádám V. B) o. t. Biró: Várkonyi Lajos V. A) o. t. I. béres: Gerencsér Ferenc V. B) o. t. II. Béres: Csatai László V. B) o. t. — III. *A bujdosók nyomában*. *Kossuth*: Lieszkovszky Iván VII. B) o. t. Honvéd: Hudacsek József V. A) o. t. I. szénégető: Kaipl

János V. B) o. t. II. szénégető: Jelenits István V. A) o. t. III. szénégető: Selmeczy Miklós V. A) o. t.

Május 30—június 1-ig rendeztük jubileumi kiállításunkat. Ezen bemutattuk Kollégiumunk és Rendünk 1848-as és szabadságharci emlékeit, továbbá az intézet tanulóinak idejű művészi és kézügyességi munkáit.

5. Szociális nevelés és gondoskodás. A szociális nevelést és gondoskodást nem elszigetelt jelenségként kezeltük, hanem egész nevelésünk egyik alappilléreinek tekintettük. Mégis a mások megbecsülésének, mások megértésének, a másokon való segítségnek gondolatát elsősorban az önképzőkör szociális szakosztálya útján iparkodtunk ébrentartani. Ezen a téren minden eddiginél súlyosabb feladatok hárultak reánk. Igyekeztünk felhívni tanítványaink figyelmét az intézet kapuin mind gyakrabban és mind erősebben kopogtató társadalmi nyomor jajszávára, s kértük őket, hogy a maguk kevesét minél nagyobb szociális érzéssel és szeretettel osszák meg azokkal, akiknek még kevesebbjük van, vagy éppenséggel semmijük sincsen. Ettől a szellemtől áthatva tanítványaink az elmúlt iskolai év folyamán a következő karitatív tevékenységet fejtették ki: Az árvízkarosultaknak 4652 Ft-t (az összes katolikus iskolák közül legtöbbet), az egyházközségi népi diákokotthonoknak 137 Ft-t, a Lánchíd újjáépítésére 780 Ft-t, a Vöröskeresztnek 67 Ft-t, a nyomorék gyermekeknek 400 Ft-t, az Actio Catholica karitatív tevékenységének támogatására 1800 Ft-t, a Vakok Intézetének 1170 Ft-t, a Bazilika újjáépítésére pedig 2023 Ft-t juttattunk tanítványaink áldozatkészségének eredményeképpen.

Tanítványaink a föntebbi, 11.029 Ft-ra rúgó gyűjtés után saját nélkülözőink támogatására már csak maradék filléreikkel tudtak hozzájárulni. Június 1-ig ezekből a fillérek közül 259 Ft gyűlt össze, s ehhez az összeghez még természetbeni adományok is járultak. Ezek közül a legmeghatóbbakat azok juttatták el a szociális szakosztály vezetőtanárához, akik a felszabadulás után a fővárosban dülő nyomor idején a szociális szakosztály és a piarista diákmenza útján részesültek anyagi segítségben, s mihelyt helyzetük csak egy kevéssé is javult, első gondolatuk iskolánk szociális tevékenységének támogatása volt. Ezeket az adományokat teljes egészükben azok között osztottuk ki, akik még mindig segítségre szorulnak. Egyébként a szociális szakosztály az iskolai év folyamán 12 tanulót látott el a szükséges szótárakkal és jegyzetfüzetekkel, 4 tanulót 105 Ft tandíjsegélyben részesített, az ifjúsági körök legszorgalmasabb tagjainak jutalmazására 126 Ft-t fordított, két tanuló nyaralattási költségeihez 50—50 forinttal járult hozzá, végül kisebb-nagyobb mértékben 42 tanulót részesített természetben tüzelőanyag- vagy élelmiszersegélyben. A készpénzben és természetben kiosztott támogatás értéke június 1-ig 1312 Ft-ra rúgott.

A szociális szakosztály vezetőtanárának, *Kiss Józsefnek*, legbuzgóbb segítőtársa az osztály megbízottak közül *Huszka Jenő* VIII. A o. t. volt. Buzgósága elismeréséül a diákkormányzatban ő képviselte a szociális szakosztályt.

Külsők részéről szegény tanulóink igen kevés támogatásban részesültek. Így „*A börösök jótékony asztaltársasága*“ négy szegénysorsú növendékünknek juttatott karácsonyi ajándékul teljes alsó- és felsőruha készletet kb. 3000 Ft értékben. Az adományt *Dévényi József*, *Kürtösi József*, *Tóth István* és *Vajna Csaba* 5. c) oszt. tanuló kapta. Köszönet érte.

A *Katolikus Szülők Szövetségének* jótékonyágáról külön fejezetben emlékezünk meg.

Az Állami szociális ösztöndíjat *Egri Antal* 6. b) és *Beczán Imre* 6. c) osztályú tanuló élvezte. Közvetlenül a tanévzárás után kapta meg

az igazgató az értesítést, hogy ezt az ösztöndíjat *Kozma László* IV. B) és *Szabó Dezső* V. B) osztályú tanuló is elnyerte.

6. A tanítás anyaga. Az *általános iskolában* a VKM. 75.000/1946. sz. rendeletével életbeléptetett Tanterv szerint tanítottunk. A nyelvek közül május 1-ig valamennyi osztályban a latint tanítottuk; ettől kezdve a 6. és a 7. osztályban változatlan volt a helyzet, az 5. osztályban azonban helyette a német nyelvet iktattuk be, a latin pedig a VKM. 40.583/1948. számú rendelete folytán rendkívüli tárggyá lett. A gyakorlatok közül a műhelygyakorlatok és a kereskedelmi gyakorlatok között lehetett választani.

A *gimnáziumban* a 37.000/1945. sz. VKM. rendelettel módosított 1938. évi Tanterv szerint folyt a tanítás. A IV. osztályban francia és német nyelv között lehetett választani, az V. osztályban ezek a lehetőségek voltak: francia, német, francia-angol, francia-görög, német-angol, német-görög; a VI. osztályban francia, német, francia-német, német-angol, német-görög; a VII. osztályban ugyanezek a görög kivételével; a VIII. osztályban francia, német, francia-német, német-görög.

7. Rendkívüli tárgyak. Rendkívüli tárgyként az *általános iskolában* latint (az 5. osztályban valamennyi tanuló részére), műhelygyakorlatokat, rajzot és vívást tanítottunk. A műhelygyakorlatokra változó létszámú tanulót, de állandóan heti 6 órában *Szemenyei László*, a szabadkézi rajzra 50 tanulót *Huber István*, a vívásra 42 tanulót *Stefánszky Szilárd* és *Szilágyi Géza* tanított.

A *gimnáziumban* rendkívüli tárgyként ábrázoló geometriát, élettani gyakorlatokat, francia társalgást, gyorsírást, szabadkézi rajzot, vegytani gyakorlatokat és vívást tanítottunk.

Az ábrázoló geometriát 26 V—VIII. osztályú tanuló részére heti 1 órában *Pogány János* tanította. E tárgy tanításával a mérnöki pályára készülő tanítványainknak akartunk segítségére lenni.

Az élettani gyakorlatokon 25 V. A) és B) osztályú tanuló vett részt heti 2—2 órában. Vezetője *Szemenyei László* volt. A gyakorlat tárgya az ötödikes természetrajz anyagához simul. Az itt szerzett tárgyi tudáson kívül bepillantottak a résztvevők a biológiai vizsgálati módszerekbe.

A fizikai gyakorlatok külön voltak a gimn. VII. (13) és VIII. o. (11) tanulóinak számára. Az előbbit *Kovács Mihály*, az utóbbit *Pogány János* vezette. A VII. o. fizikai gyakorlatainak célja a mérés-technika és a mérőeszközök megismerése és az iskolában tanult anyag kísérleti úton való gazdagítása volt. A VIII. o. gyakorlatai két részből állottak: a tanult egyszerűbb fizikai törvények kísérleti igazolása (pl. Ohm törvénye), és állandók mérése (ellenállás), mint gyakorlati rész; fizikai feladványok, problémák megoldása, mint elméleti kiegészítés. Ezenkívül a leginkább érdeklődők részére heti egy órában még a középiskolai anyagot kiegészítő fizikai órákat is tartottunk.

A francia társalgást 15 IV. osztályú tanuló részére *Egyed András dr.*, a gyorsírást 42 IV—VI. osztályú tanuló részére *Fekete Antal dr.* és *Somogyi Zoltán dr.*, a szabadkézi rajzot 12 tanuló részére *Huber István* vezette.

A vegytani gyakorlatok vezetőtanára *Maklári Lajos dr.* volt. A heti 2—2 órás gyakorlaton 20 VI. A), ill. VI. B) osztályú tanuló vett részt; a tanulmányaik során felmerülő szervetlen és szerves kémiai kísérleteket végeztek; a tanév vége felé a kationkeresés rejtelseibe is belekóstoltak.

A vívásra 18 tanulót *Stefánszky Szilárd* és *Szilágyi Géza* tanított. Versenyeredményeiről a Sportkör c. rovatban számolunk be.

8. Hivatalos látogatások. Április 7-én *Ortutay Gyula dr.* vallás- és közoktatásügyi miniszter *Király Rudolf* miniszteri tanácsos és titkára kíséretében meglátogatta intézetünket, megjelent a VII. B) osztály történelem és a 7. b) osztály latin óráján. A katolikus tanügyi főigazgató úr megbízásából *Brisits Frigyes dr.* tanügyi főtanácsos, egyetemi tanár, cisztercita gimn. igazgató a gimnáziumban január 30-tól február 6-ig, *Horváth Richárd dr.* cisztercita általános iskolai igazgató és *Bali Vendel* szentbenedekrendi általános iskolai igazgató az általános iskolában február 24—28-án végzett általános iskolalátogatást. A tankerületi főigazgató úr megbízásából a gimnáziumban február 26-tól március 13-ig végzett általános iskolalátogatást *Ollé István dr.* tanulmányi felügyelő. Március második felében látogattak ugyancsak a tankerületi főigazgató úr megbízásából a világnézetű tárgyak tanulmányi felügyelői: *Fodor József dr.* (gazdasági és társadalmi ismeretek), *Székely Béla* (magyar ny. és irod.), *Korvin Lászlóné Szönyi Anna* (történelem) és *Koppány István* (mindennapi kérdések). A többi tárgy tanulmányi felügyelői ismételtelen megjelentek az intézetben az év folyamán, amint erről az iskolai év lefolyásának naptári adatai között megemlékeztünk.

9. A szülői házzal való érintkezés. Katolikus Szülők Szövetsége. A Katolikus Szülők Vallásos Szövetségének mindkét tagozata az előző évi elnökség irányításával folytatta az idén is működését.

Az általános iskolai tagozat elsősorban a diákok *szociális gondozását* tartotta fő feladatának. Ezirányú munkásságának felsorolása szinte lehetetlen. Főbb megnyilvánulásai: 3 fiúnak 1—1 rend új ruhát és ingeket juttatott, használt anyagból 6 fiú nadrágot vagy kabátot kapott, 2 pár cipőt, pénzsegélyt, írószereket, füzetet stb. adott a rászorulóknak. Két fiúnak az év folyamán meleg ebédet juttatott. A Mikulás-napi csomagokat a négy alsó osztálynak és az első áldozók közös reggelijét is a Szülők Szövetsége szervezte meg a rendház konyhájának segítségével. Több fiúnak évközi kirándulási és kettőnek nyaraltatási költségeit a Szövetség viseli.

Másik feladatának tekintette *az iskola erkölcsi és anyagi támogatását.* Egy új osztálytermet teljesen berendezett, 2 osztályba fogast csináltatott 80 tanuló részére. A repedezett táblákat újralfestette. Az új osztályokba feszületet és 25 ráamázott képet, egyéb szemléltető képeket, papírkosarakat és személtládákat szerzett. Segítette az iskolát az újjáépítésben is lakatosmunkákkal, kövezéssel, stb. Sokat áldozott a zenekar újjáalakítására és a diáknyaraltatás megszervezésére is. A diákok évvégi jutalmazására 17 jutalomkönyvet adott.

A gimnáziumi tagozat karácsonykor 14 fiúnak 1574.60 Ft értékben cipőt vásárolt, egy szegénysorsú tanulónak pedig nyári üdültetéséhez járult hozzá 80 forinttal.

Kétszer rendezett a Szövetség az év folyamán teljes ülést, az általános tagozat pedig április 18-án műsoros délutánt a tornateremben. Állandóan szépszámú hallgatóságot vonzott az általános iskolai tagozatnak az őszi folyamán rendezett „*Szülők akadémiaja*”. Ezen 10 előadás hangzott el a gyermek nevelésére és egészségére vonatkozó főbb kérdésekről.

A Szülők Szövetsége rendezte a *szülői értekezleteket* is. E tekintetben pezsgő élet folyt és minden osztályhoz tartozó szülők legalább 2—3-szor összegyűltek az év folyamán. Különösen ki kell emelnünk e téren az V. A) osztály osztálymegbízottjának, *Marek Antal dr.* orvosnak ügybuzgóságát, aki novemberben *Meggyesi Sándort*, a Kat. Parasztiifj. Szöv. igazgatóját, decemberben *Weninger Antal dr.* főorvost, februárban *Nagy Méda*, *Medveczky Bella*, áprilisban *Szili Leontin*, *Birkás Endre dr.* és *Sik Sándor dr.*

írókat nyerte meg előadóul. Ezeket az értekezleteket más osztályokba járó tanulók szülei is látogatták. Rendkívül színvonalas volt a VI. és VII. osztály decemberi szülői értekezlete, amelyen *Ohmacht Nándor* a tiszteletre nevelésről beszélt. A többi értekezleteken többnyire az osztályfőnökök adtak elő az osztályt érdeklő gyakorlati kérdésekről. Ha tekintetbe vesszük, hogy kb. 50 osztályértekeztet volt, továbbá a „Szülők akadémiajára”-t, a fogadóórákat és a különféle ünnepélyeket, elmondhatjuk, hogy az iskolának a szülői házzal való kapcsolata rendkívül eleven volt.

III. KÜLÖNFÉLE JELENTÉSEK.

1. Újjáépítés. Az elmúlt év alatt szakadatlanul folyt az újjáépítés munkája. Még ősszel elkészült a Dunapart felől lévő lapostető kő- és vaskorlátja. Az általános iskola alsó tagozatának tanulói a Hittudományi Főiskola engedélyével tornaórák céljára használták. Teljesen új beton padlózatot és szigetelést kapott a másik lapostető, mert ez is megsérült az ostrom alatt és beázott. Tovább folytattuk a központi fűtőhálózat kiegészítését és javítását. A harmadik emeleten a rendházból 6 új helyiséget adtunk át ideiglenes használatra az általános iskola céljaira. Több helyen folyt folyosókövezés. Pótoltuk a még mindig hiányzó ablaküvegeket. Az asztalosok immár harmadik éve szakadatlanul dolgoztak a megrongált ajtók és ablakok helyreállításán. Tavasszal a padlás romtalanításával és az összedőlt tűzfalak megépítésével kezdődött a munka; ugyancsak megkezdődött és folyamatban van az ereszek és esővízlevezető csatornák újjáépítése is. Az udvaron felgyülemlt törmelékek első részét elhordattuk az őszy folyamán.

A munkálatok az épületmunkák felől a belső berendezés helyreállítása felé haladnak. Ez utóbbi tekintetben is már nevezetes eredményeket könyvelhetünk el. Teljesen helyreállítottuk a kápolna orgonáját és számos helyen megsérült padjait. Elkészült és negyedféleves száműzetés után visszaköltözött eredeti helyére az igazgatói iroda oly módon, hogy egymás mellett vannak a szülői fogadó, a gimnáziumi igazgatói, az igazgatóhelyettesi és az általános iskolai igazgatói iroda. Ezeket kifestettük, villannyal és házi telefontal láttuk el és beépítettünk három új cserépkályhát, mert ezt az épületrészt télen még jódarabig csak így fűthetjük. Ugyancsak két darab cserépkályhával szereltük fel a leendő tanári könyvtárat és olvasóhelyiséget. Az igazgatói fogadó és tanári könyvtár berendezése még nincs meg. Mindezek révén felszabadult és ismét régi rendeltetését teljesíti a tanácsterem, amelyet eddig igazgatói irodának használtunk. Rendbehozattuk ennek székeit és asztalait; megjavítottunk négy folyosói padot, a romokból újjáépítettünk 20 iskolai padot. Az általános iskolába — jórészt a szülők áldozatkészségéből — beszereztük négy osztály teljes felszerelését, 101 padot, 4 táblát, 4 katedrai asztalt. A táblák egy részét is újjáépítettük és festettük.

Jelentős haladást értünk el a tornaterem környékén is. A bombasújtotta folyosórészletet új kövezettel burkoltattuk. Elkészült az az ostrom alatt elpusztult fal is, amely a folyosót a színpadtól elzárja. A tornaterem belsejében a testnevelési tanárok buzgó fáradozása vitte jelentősen előre az újjáépítés ügyét. Az ostrom idején a beszállásolt lovak a bordásfalakat szétrágták. Ezeket szétszedték és az 54-ből 27 teljesen használható szakaszt építettek. Ebben a munkában igen szorgalmasan segédkeztek *Horváth György* és *Felkai András* IV. A) o. tanulók. Ugyancsak a diákság javította ki a kis tornaterem linóleum padlózatát, több mint 100 foltot helyezve el benne. Ebben a fáradságos munkában különösen kitűnt

Harmath András, Horváth György, Karlinszky László, Körmendi Péter, Panyi Gyula és Uxa György IV. A) o. t.

A tornateremmel függ össze a színpad helyreállítása. Itt asztalosmunkákra, meg a színpadhoz és villanszereléshez szükséges anyagokra 6897 forintot költöttünk. A színpad újjáépítése körül nagy érdemet szerzett a *Kovács Mihály* irányítása alatt dolgozó VII. osztályos gárda. Külön kiemeljük *Csepregi Horváth Kázmér, Halmai István* és *Máray Ferenc* VII. B) o. tanulókat, akik a színpad hatalmas világító berendezését szerelték.

Egyébként az újjáépítésben az idén már lényegesen kevesebb szerepe volt a diák-munkaszolgálatnak, mint az előző esztendőben. Jótevőink közül a következőkről kell megemlékeznünk. A multhoz hasonlóan önzetlen segítőnk volt *Tisza Béla* mérnök és a lakatos munkálatokban *Ecsedy István* úr. A színpad újjáépülése után a márciusi ünnepélyen 1342.64 Ft gyűlt össze a helyreállítás költségeire. Az 1938-ban érettségizettek 200. *Csintalan Béláné dr.* 50, *Bedecs Istvánné* 10 forintot adott a kápolna javára. *Lendvai Guidó* úr kb. 300 forint értékű villamos felszerelést adományozott az igazgatói iroda céljaira. Egészen rendkívüli szolgálatot tett az iskolának *Gál István* úr, aki minden szombat délelőttjét arra szentelte, hogy lakatosmunkákat végzett teljesen ingyen az intézetben. Megköszönjük még *Hegyesi József* úr nagylelkűségét, aki a tornatanári szobában lévő és első segélynyújtást szolgáló pamlagot átdolgozta, behúzta és használatra alkalmassá tette.

Az újjáépítés összes többi költségeit a rendi központ viselte. A munkálatokat a Rend részéről *Karl János dr.* rendfőnöki tanácsos, vagyongondnok irányította. Itt említjük meg, hogy télen a fűtőanyag beszerzésének idegtépő munkáját *Szűcs János* rendfőnöki tanácsos végezte nagy sikerrel.

2. Műhelymunka. Az 5., 6. és 7. osztályban szabadon választható tárgy volt a műhelygyakorlat. Mindhárom osztályból 30—30 fiú volt „műhelygyakorlatos”. A helyi adottságok felhasználásával papirosmunkákkal (hasítás, hajtogatás, nyírás, dobozkészítés) és famunkákkal foglalkoztunk. A fiúk sok kisebb-nagyobb iskolai újjáépítési munka mellett, sokszáz játékot készítettek maguk és kisebb testvéreik használatára. Munkánk egy részét az év végén közgyűlési kiállítás keretében mutattuk be.

A műhelymunka nagyobb része a tanítás utáni és a délutáni órákban folyt le *Kovács Mihály, Péter Mihály, Szemenyei László* és *Gyüre László* vezetésével. A műhely hetenkint több alkalommal is rendelkezésére állt az általános iskola és a gimnázium minden tanulójának. Egyes csoportok hetekig, sőt hónapokig dolgoztak egy-egy ladik, vagy kajak elkészítésén, a színpad újjáépítésén, vagy egy-egy színdarab technikai előkészítésén. Ezzel azután nemcsak több ezer forint költséget takarítottunk meg és gyorsítottuk iskolánk újjáépítését, hanem azzal a büszke öntudattal használjuk az így elkészített eszközöket, hogy azok a mi alkotásaink.

Elektromos és rádiós műhelyünk is tevékenykedett már az elmúlt év folyamán. Az évvégi kiállításon rádiósaink saját összeállítású rádiókészülékeket, oszcillátort és katódsugároszcillográfot mutattak be.

3. Egészségi állapot. A tanári kar egészségi állapota jó volt. Csak néhány napos kisebb betegségek voltak. Szomorú kivétel *Para Imre dr.* kartársunk, aki május közepe óta ideggyulladásban szenved és kórházban fekszik. Szakszerűen helyettesítettük.

A tanulóifjúság egészségi állapota általában jónak mondható. Az őszi hónapokban néhány vörheny, kanyaró és bárányhimlő, tavasszal járványos fültömrigylob (mumpsz) fordult elő. Télen elég sok volt a megfázásos eredetű betegség. Elég sűrűn fordultak elő 1—2 napos gyomor-

és bélhurutok. A tanulókat a tanév folyamán kétízben vizsgálta át az iskolaorvos. Trachomagyanus nem volt. Az ált. iskolában elég sok a mirigy-gyermek; többnek van nagy garatmandulája, ismétlődő toroklobokkal: ezeknek a mandulák eltávolítását javasoltuk. A nagyoknál (főleg a VIII. osztályokban) elég sok (10 eset) a pajzsmirigy-túltengés. Tápláltsági és fejlettségi fok a kornak megfelelő. A tanulók általában tiszták, gondozottak.

4. Tanulmányi versenyek. A budapesti tankerületi főigazgató úr rendezte tanulmányi versenyen és pályázatokon a következő eredményt értük el. A tanulmányi versenyen latinból: 1. *Huszka Jenő* VIII. A) o. t. 4. *Sellyey Gyula* VIII. B) o. t. 6. *Gyárfás Kálmán* VIII. B) o. t. Angolból: 4. *Harányi György* VIII. B) o. t. Természettanból: 1. *Vörös Miklós* VIII. B) o. t. Mennyiségtanból: 1. *Károlyházy Frigyes* VIII. B) o. t. 6. *Személyi József* VIII. B) o. t. A pályázatokon társadalomtudományból: 4. *Mátéffy Géza és Szilágyi György* VIII. A) o. tanulók együtt készített dolgozata. Földrajzból: 5. *Andorka Rudolf* VII. A) o. t. Az összesített pontozási eredmény alapján iskolánk a budapesti iskolák között negyedik lett.

Az Actio Catholica Szentírás-versenyén intézetünk második lett. *Némethy Ferenc* VI. A), *Tóbi József* VI. A) és *Bárdos-Féltoronyi András* V. A) o. tanulók jutalmat kaptak.

Résztvettek diákjaink a Középiszkolai Matematikai Lapok példájának megfejtésében, sőt kettőnek példáit is közölték a Lapok. Az elmúlt évben a Lapok országos tanulmányi versenyén *Károlyházy Frigyes* VIII. B) o. t. második díjat nyert. Ezt tavaly nem tudtuk közölni, mert az eredmény az Évkönyv lezárása után érkezett. A jelen tanévben június 16-án rendezett versenyen 18 tanulónkkal vettünk részt.

5. „Tanulj jobban!” Az evvel a jelszóval megindított munkaversenybe nagy lelkesedéssel kapcsolódott bele a tanári kar és kivált a fiatalabb korosztályú ifjúság, annál is inkább, mert csak a jelszó volt új, maga az elv és a módszerek régóta megvoltak a gyakorlatban. A megoldás tekintetében a legnagyobb változatosság, kezdeményezési szabadság uralkodott tanárok és diákság részéről egyaránt. Mégis két alapvető formája alakult ki. Az egyik a párhuzamos osztályok közötti verseny, a másik az osztályon belüli verseny. Az anyag, amelyre a verseny kiterjedt, sok esetben csak maga a tananyag volt; számos esetben azonban többletmunkát is kívánt, amikor t. i. a tanárok a jobbak részére pályázatokat, megoldandó nehezebb mennyiségtani feladatokat tűztek ki. A küzdő felek mindig egyenrangúak voltak: jelesek a jelesekkel, jók a jókkal mérték össze erejüket. Az elbírálásban, az eredmények megítélésében tanári irányítással rendkívül tevékeny részt vettek maguk a tanulók. A pontozásnak úgyszólván osztályonként és tárgyanként más és más rendszere alakult ki. A versenynek a tanulmányi eredményben egészen kézzelfogható és szemmel látható foganatja volt. Sajnos a korai és váratlan tanévzárás igen sok esetben épen az ismétlések idejére hagyott verseny teljes kibontakozását lehetlenné tette.

Egészen eredeti módon oldotta meg a versenyt a 7. b) osztály, amelyben összekapcsolta az egymáson való segítés szociális és keresztény gondolatával. Itt nem egyéni sikerért, hanem az osztály tanulmányi színvonalának emeléséért folyt igen ötletes módon a küzdelem. Ez annyira tanulságos, hogy a róla szóló részletes beszámoló érdemes a megörökítésre:

November elején indult meg a „Segítsünk egymásnak“-csoport lelkes munkája. Ennek keretében 25 jóelőmenetelű tanuló arra vállalkozott, hogy egy-egy kiválasztott osztálytársát segíti azokból a tárgyakból, melyekből a leggyengébb. A haladás ellenőrzését célzó pontozás és az előmeneteli grafikonok rendszeres vezetése nyomán nemes versenyzés indult meg a

segíteni akarásban. Nagyrészt ennek tulajdonítható a tanév kezdete óta megállapítható örvendetes haladás. A tanév II. negyedében elért pontszám 149, a III. és IV. negyedévben 380 volt. Annyit jelent ez, hogy egy-egy tanuló a II. negyedév kezdetétől átlagosan 4 tárgyból javított. Sokan voltak, akik a tanév végéig 5—8 tárgyból is javítottak. A docendo discimus elve alapján természetesen az önkéntes instruktorok is mélyítették tudásukat.

6. Az osztályok magánélete. Az imént mondottakból is látszik, hogy az év folyamán számos olyan említésre méltó esemény történt, amelynek dicsősége, érdeme nem az egész iskoláé, hanem az egyes osztályoké. Ahány osztály-család, annyi külön szín. Ebbe engednek bepillantást az alábbi beszámolók:

1. a) *osztály.* Játékdélutánokat rendeztünk, hogy a gyermekek egymást megszeressék. Staféta-versenyekkel sikerült a kicsinyeket rászoktatni a közös játéokra. Karácsony ünnepére kis pásztorjátékkal készültünk. Az édesanyák ünnepén műsoros ünnepélyt rendeztek. Tanulmányi kirándulást tettünk a Gellért-hegyre és az iskola szűkebb környékére. A szív-
gárda ülésein közelebb jutottak kicsinyeink egymáshoz.

1. b) *osztály.* Karácsonyi ünnepélyt rendezett és ezen népi betlehemes játékokat adtak elő. Március 15-ét az osztály keretein belül ünnepelték meg. Anyák napján meleg szeretettel köszöntötték az édesanyákat. Kirándulni voltak a Gellért-hegyen és a Hűvösvölgyben. Az első szentáldozás bensőséges ünnepe feledhetetlen élményt jelentett mindkét osztály számára.

2. *osztály.* A 15 új tanuló szépen beleilleszkedett az osztályközösségbe. Kedves, nevelőhatású volt a Mikulás-napi ünnepély. Szemlélet- és anyaggyűjtő kirándulást tett az osztály ősszel a Szt. Gellért-hegyre, tavasszal a Szabadsághegyi sporttelepünkre és az Állatkertbe. Március 15-ét a tanterem feldíszítésével, és az osztályon belül kis ünnepség megrendezésével tette emlékezetessé.

3. *osztály.* Ősszel a Gellért-hegyen voltak kirándulni, és kisebb, önmaguk alakította csoportokban játszottak. A márciusi ünnepségen a Lengyel László c. népi játékban szépen szerepeltek. Anyák napján meleg szeretettel emlékeztek meg édesanyjukról. Tavasszal a Piarista Sporttelepen voltunk. A kézimunka-kiállításon füzeteket és papírból készült útjelző táblát állítottak ki. A Lánchíd-gyűjtésben az osztály volt az első az intézetben. A szülők a kápolna újjáépítésére adakoztak.

5. a) *osztály.* Amint megszokták az iskola légkörét, a tanterem környékét, a tantermet, a padokat, katedrát és táblát nagy buzgalommal tartották tisztán. A tavaszi hónapokban a tantermet virággal díszítették. Fali újságot szerkesztettek, amelyet Tücsökhíradónak neveztek el. A fali újság az osztály életéből vett eseteket örökítette meg versben, rajzban, írásban. Együttal ezt használtuk fel a közérdekű hirdetések kifüggesztésére. Igen szép számmal szerepeltek az évvégi kézügyességi kiállításon. Az osztály életében a legnagyobb nehézséget a sok fertőző betegség okozta. Az évi munkát egy jól sikerült váci kirándulással fejezte be.

5. b) *osztály.* Mindjárt év elején megszerveztük az iskolai diákönkormányzattól független osztályönkormányzatot. Az önkormányzat osztálybizottsága hetenként ülésezett s megtárgyalta a tanulmányi, osztályfegyelmi ügyeket, beszámolt az elért eredményekről s rámutatott a hibákra. Az osztály csinosítását, díszítését, a folyosók tisztaságára való felügyeletet, az osztályban történő pénzgyűjtéseket az osztályönkormányzat vállalta. Hatáskörébe tartozott a fali újság szerkesztése s az osztály sporttevékenységének irányítása is. A közösségi érzés felébresztéséhez jótékonyan hozzájárultak a piarista sporttelepen hetenként rendszeresített já-

tékdélutánok. Június 5-én az osztály jól sikerült egésznapos kirándulást rendezett Vádra. Ebből az alkalomból a 48-as hősi emlékműnél megemlékeztünk a szabadságharcról, a győzelmes tavaszi hadjáratról s az ezt követő szomorú időkről.

5. c) *osztály*. Önkéntes munkával, sajátkezűleg beüvegezték a hiányos belső ablakokat tantermükben és a folyosón lévő szemléltető képeket. A gyenge előmenetelűeket a tehetségesebbek állandóan segítették a tanulásban. Ez a segítő szellem igen szép eredményt hozott. Június 2-án kirándultak Pütkösdfürdőre.

6. a) *osztály*. Az év elején kiépített önkormányzat nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az osztály fegyelmezettsége és tanulmányi előmenetele ellen súlyosabb kifogás nem merült fel. Újjáépített és szépen kifestett tantermét igyekezett az év folyamán díszítésekkel otthonossá is tenni. Az ált. iskola minden osztálya számára készített a magáéhoz hasonló szép piarista címert. Faliújságán, az „Irkafirká“-n sok és változatos cikk jelent meg. Szerkesztői és legbuzgóbb írói: *Friedrich Péter* és *Morvay Szilárd* voltak. Az ált. isk. sakkozói számára kiírt pontversenyt az osztály nyerte meg, a csapatbajnokságban pedig az osztály csapata második lett. Az év végén az osztály rendezte a Kollégium művészeti és kézügyességi kiállítását. Májusban Vácott és környékén töltött egy kellemes napot.

6. b) *osztály*. Az osztály-család már második éve él és dolgozik együtt s ennek megfelelően a testvéri szellemnek az idén is sok szép példáját adta. Öntevékenységük, életrevalóságuk, a többekben szunnyadó művészi készség két, szüleik jelenlétében rendezett műsoros délutánon nyilvánkozott meg. Mikuláskor megajándékozták egymást, a jelmezes farsangi teadélutánon sok ötletes, vidám aprósággal szórakoztatták a megjelenteket. Mindkét alkalommal különösen kitűnt *Ravasz Attila* és *Spilenberg László* rendezői és előadói készsége. Május elején az egyik tanítási nap óráit a hűvösvölgyi nagyréten tartották s ekkor a kiránduló kis 1. b) osztályos diáktársaiknak a villamoson meggondolt, ügyes irányítói, vezetői voltak. Ugyancsak egy napot töltöttek szabadsághegyi sporttelepünkön is. Tanulmányi látogatást tettek a Székesfővárosi Állat- és Növénykertben.

6. c) *osztály*. Az osztályban egészséges közszellem uralkodott. Ennek egyik jele volt az, hogy az osztály tíz tanulója a betegség és egyéb okok miatt elmaradt osztálytársaival együtt tanult. Összefogásuk eredményei gyakran kifelé is megmutatkoztak. December 13-án az Operaházban rendezett „Nagykarácsony éccakája“ című népzenei bemutaton szerepeltek. Egy hét múlva — felkérésre — a Külkereskedelmi Hivatal dolgozóinak is bemutatták a sikerült népi játékot. Dec. 15-én önálló karácsonyi műsorral kedveskedtek szüleiknek és tanuló társaiknak. Tevékeny részt vettek az ált. iskola újjáalakított zenekarának munkájában is. Igen nagy lelkesedéssel kapcsolódtak be az iskola „Tanulj jobban“ versenyébe is (szaválás, olvasás, térképek készítése, kézügyességi kiállítás. stb.). Április 24-én maradandó élményekben bővelkedő tanulmányi kirándulást tettek Kecskemétre és Tiszaugra. Itt kedves, rögtönzött műsort mutatott be az osztály a kecskeméti vendégek tiszteletére.

7. a) *osztály*. Ősszel megalakult az osztályönkormányzat. Az „Osztályhíradó“-t négytagú bizottság szerkesztette. A könyvtár vezetésében pontosságával *Rab Péter*, az adminisztrációs munkákban *Seprűs Zoltán* és *Töröcsik Ernő* váltak ki. Az osztály szociális magatartása minden elismerést megérdemel: nemcsak szegénysorsú osztálytársaikat juttatták hozzá, hogy a kirándulásokon résztvegyenek, hanem más osztály (V. B) tanulóit is hozzásegítették. Nyaralási segélyeket is juttattunk a rászorulóknak. A „Tanulj jobban“ verseny keretében a földrajzi pályázat nyertesei: *Bácskay Endre* és *Kassay László*. Két kirándulást rendeztünk:

az egyiket a budai üres telkekre fizikai mérések végzésére, a másikat Esztergomba a város megtekintésére.

7. b) osztály. Október 27-én alakult meg 10 választott vezetővel az osztály önkormányzata. Az egész tanév folyamán példás buzgósággal intézték az osztály fegyelmi, szociális és jótékonyági ügyeit. Kezelték az osztálykönyvtárt, ellenőrizték a késéseket és észrevehető eredménnyel ügyeltek a tanterem és folyosó tisztaságára. Az osztálybizottság vezetője *Veidinger László* volt. Dec. 14-én meghitt, családi karácsonyi ünnepséget rendezett. Ezen az osztály tanári karán és növendékein kívül a szülők és hozzátartozók közül 109-en jelentek meg. Az ünnepély számait *Gulyás István dr., Palotai Mihály és Szemenyei László* tanárok tanították be a tanulók nagy részének bevonásával. Az ünnepély után *Péntek József* előadást tartott „Mit várjanak a szülők a piarista iskolától?” címen. Ezután a szülők teával, kakaóval és süteménnyel vendégelték meg a jelenlévőket. Közben a tanulók gyűjtéséből összehozott több mint 100 nyeresémtárgy kisorsolása váltott ki sok derűt és diákizgalmat. Az ismerkedést célzó összejevetel megrendezésében fáradhatatlan szülőknek utólagos köszönetünket fejezzük ki. Az osztály három kiránulást tett: ápr. 28-án a lágymányosi üres telkekre geometriai mérések céljából, május 11-én Máriabesnyőre és május 25-én Aquincumba, illetve Pünkösdfürdőre. Az önkormányzat megalakulásával egyidőben megkezdte működését az osztálypénztár. Pénztárosok *Báldi Tamás* és *Kalapos Ferenc* voltak. A tanulók nagyrésze szegénysorsú társai segélyezése céljából szívesen mondott le megtakarított filléreiről. Ebből és a karácsonyi tombola jövedelméből 3 tanuló kapott 50—50 Ft-os karácsonyi segílyt. Részben vagy egészben fizette az osztálypénztár 5 tanuló máriabesnyői, 10 tanuló pünkösdfürdői kirándulási költségeit. A még megmaradt 48 Ft-ot az osztálybizottság osztotta szét a legjobban rászoruló tanulók közt.

IV. A) osztály. Egész éven át szorgalmasan dolgozott a tornaterem bordásfalának és padlójának rendbehozásán; ez utóbbit az osztályban is elvégezte, saját pénztárából fődözve a költségeket. A II. félévtől a 3 padosor között nemes verseny fejlődött ki a latinból; majd a történelemből és a franciából az A) és B) osztályok között — ez az A) javára dőlt el. *Rehák Jenő* a Székesfőváros Zeneiskoláinak Bartók-versenyén a IV. előkészítő csoportban második lett. Sakkozók elnyerték az intézeti csapatbajnokságot.

IV. B) osztály. Az önkormányzat már második éve működött és elnöke az idén is *Szilassy István* volt. Az osztály megalkotta fegyelmi és rendszereteti szabályzatát, végrehajtását pedig választott és fogadalmat tett tisztviselőkre („miniszterek”) bizta. A szervezet kitűnően bevált és ennek volt köszönhető, hogy ebben a fegyelmi szempontból nehéz korban viszonylag kevés ügy került az osztályfőnök elé, hanem elintéződött már az önkormányzat keretein belül. Az osztály szép teljesítménye volt, hogy hónapokon át folytatott munkával március 15-ére újrapadlózta tantermét. Ebben a munkában legtöbbit *Schach Béla* fáradt. „Habarcs” című szellemesen szerkesztett faliújságja volt. Május 20-án Tatára rándult ki.

V. A) osztály. A szorosán vett iskolai munkán kívül a fiúk különösen kitűntek az Önképzőkör irodalmi szakosztályában és az ünnepélyeken való lelkes szerepléssel. Az irod. szakosztályban hat előadást tartottak. Intézetünk matematikai és zenei életéből szintén eredményesen vették ki részüket. Havonta intelligencia-versenyt rendeztek. A győztesek jutalma havonként 1—1 operajegy volt. A B) osztállyal való mennyiségtani versenyben ők győztek. Májusban négynapos dunántúli tanulmányi kirándulást tettek.

V. B) osztály. A már kétéves *multa* visszatekintő osztályönkormányzat ebben az iskolai évben is folytatta működését. Hatáskörébe tartoztak

az osztály egyetemét érintő kérdések és a fegyelmi ügyek. Az osztály tollforgató tagjainak két faliújság állt rendelkezésére. Lapjain gyakran heves csatározások folytak. A különböző sportágak közül a labdarúgás iránt mutattak élénkebb érdeklődést a tanulók. A májusban megtartott négynapos tanulmányi kirándulás során megtekintették Győrt, Pannonhalmát, Zircet, Veszprémet és Tihanyt.

VI. A) osztály. Az osztály az év elején új terembe költözött. Otthonát hamarosan ragyogó tisztára varázsolta, megrongált linoleum-padlózatát kijavíttatta és világítóberendezését rendbehozta. Fali híradója, az „Ide süss“ közkeveltségnek örvendett. Tanulmányi kirándulásai folyamán ellátogatott a Leipziger-féle cukorgyárba, az óbudai dohánygyárba, egy ecetgyárba és a Földtani Intézetbe. Májusi kirándulásukat a Velencei-tóhoz a csónakázás, a labdarúgás és a hagyományos „kerekasztal“ tette mindnyájuk számára emlékezetessé.

VI. B) osztály. Rendbehozta az osztály linoleum-padlóját. Tavasszal Egerbe tett jól sikerült kirándulást; ünnepséget rendezett Gárdonyi sírjánál. *Laky Péter* díjat nyert az Actio Catholica verspályázatán. *Dlauchy Ferenc* értékes festményeivel szerepelt az intézet kézügyességi kiállításán. Az ő munkája volt az osztály faliújságjának, a „Falikaturának“ színvonalas szerkesztése.

VII. A) osztály. Betonnal feltöltötte a tornaterem padlójának háborúokozta sérüléseit. Április 30-án előadta Molière: Kénytelen házasság c. bohózatát és jólsikerült táncdelutánt rendezett. Ennek jövedelméből kirándulást tett Esztergomba. A márciusi ünnepély színdarabját: a Branyiszközi emléket és a Molière-előadás előjátékát *Tőkei Ferenc* írta. Ünnepélyeink és színelőadásaink díszleteinek művészi festésével *Babócsay László* tűnt ki.

VII. B) osztály. Az osztály 7—8 tanulója a színpad újjáépítésének, a világítás szerelésének és a díszletezési munkáknak elvégzésével rendkívül nagy szolgálatot tett az intézetnek. Kiváló sakkozók is kerültek ki az osztályból. Az osztály a veszprémi gimnázium csapatát labdarúgásban 4:2, kosárlabdában pedig 52:19 arányban győzte le. Kirándulást rendezett Visegrádra.

VIII. A) osztály. A latin kör tovább folytatta az elmúlt évben megkezdett működését. A jún. 5-én befejezett érettségi után a fiúk a szokástól eltérően az intézetben rendezték meg „bankett“-jüket. Az összejevetelen megjelentek a szülők és tanárok is, és a meleg, családias estét az osztály kitűnően játszó zenekara tette még hangulatosabbá.

VIII. B) osztály. Az Önképzőkör új szervezetének kidolgozása és a diákönkormányzat megszervezése volt az a terület, mely az osztály úgyszólván minden egyes tagját megmozgatta. Elismerésre méltó volt a fiúk jóakarata, mellyel az eredményes munkát szorgalmazták mindenütt a látogatás, a csillogó, de üres külsőség helyett. Ebben a tanévben is megrendezték karácsonyi ünnepélyüket és farsangi táncmulatságukat. Az utóbbira fordított energia, odaadás és munkavállalás példaadó volt. Ünnepélyük tiszta jövedelmét a fizikai szertár céljaira adták.

7. Kalazancius-érem. A Kalazancius-érmeket a tanév végén Huszka Jenő VIII. A), Szücs László VIII. A), Károlyházy Frigyes VIII. B) és Tamás Imre VIII. B) o. t. kapták jutalmul.

Huszka Jenő mind a nyolc osztályt intézetünkben végezte. Mély valóságosság és lankadatlan kötelességteljesítés jellemezte mind a nyolc éven át. Osztálytársai előtt mindig úgy állt, mint a kötelességteljesítés mintaképe. Az intézet érdekeit állandóan szem előtt tartva vállalkozott minden iskolai és szociális munkára. Érmének felírása: Pro meritis.

Szücs László mind a nyolc osztályt intézetünkben végezte. Komoly magatartás, mindig nyílt őszinteség, mélyen érző, szelid lelkület jelle-

mezte. Osztálytársai az első osztálytól kezdve az osztály „becsületé”-nek tartották. Mindent lélekkel csinált, és mindig leplezetlenül adta önmagát. Érmének felírása: *Duc in altum!*

Károlyházy Frigyes mind a nyolc osztályt intézetünkben végezte, mindig kiváló eredménnyel. Különösen a mennyiségtanból tűnt ki már alsós korában is. Öntudatosan építette jellemét. Osztálytársai előtt mindig példaképként állt a komoly munka és az erkölcsös magatartás tekintetében. Érmének felírása: *Ad maiora!*

Tamás Imre szintén nyolc évig volt intézetünk tanulója. Finom, kegyeletes lelkének úgyszólván természetévé vált az intézeti szabályok megtartása. Szorgalma példaszerű volt és tanulmányainak eredménye igazolta, hogy szorgalommal kiváló eredményt érhetünk el. Hogy szüleit segítse, több diák tanításával foglalkozott. Így munkája még dicsérendőbb. Érmének felirata: *Ad astra!*

8. Tandíj és megajánlások. A tandíjat a Katolikus Tanügyi Főigazgatóságtól megállapított szabályzat szerint progresszív módon szedték. Tandíjmentes volt a gimnáziumban 56 tanuló. A megállapított tandíjon felül a szülők összesen 48.960 forintot fizettek önkéntes megajánlásként az újjáépítés céljaira. Fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

9. Diákotthon. A gimnáziummal kapcsolatos Diákotthon az iskola vidéki tanulóit veszi fel (az ált. iskola 5. osztályától kezdve) bentlakó növendékeknek, hogy a szülői házat helyettesítve gondoskodják nevelésükről. A növendékek 3 nappali szobában és 4 hálószobában nyernek elhelyezést. A napirend főbb pontjai: ébresztés 6-kor, lefekvés 1/29-kor; tanulási idő d. u. 1/23—4-ig és 5—3/47-ig, 4—5-ig közös séta, szombaton vagy ünnep előtti d. u. hosszabb séta, illetve a sporttelepen játék van. Tanulási idő alatt a növendékek tanuló-termeikben tanári felügyelet mellett készülnek a másnapi órákra. Zenét és külön nyelveket a szülők kívánságának megfelelően tanulhatnak a növendékek. A növendékek száma 60 volt.

10. Rendi gyakorlati tanárképzés. Gyakorló tanár *Bendik István*, *Gyüre László*, *Ördögh János dr.* és az első félévben *Palotai Mihály* volt. Az utóbbi és az első kettő beosztott tanárként működött az általános iskola felső tagozatán, *Ördögh János dr.* pedig *Ohmacht Nándor* vezetésével a hittanból a VI. B) osztályban gyakorolt.

IV. ISKOLAI HATÓSÁGOK.

A két intézet fenntartója: A Magyar Kegyes Tanítórend. Tartományfőnök: *Sik Sándor dr.* Az 1. b) és az 5. c) osztály fenntartásához a belvárosi egyházközség is hozzájárult.

Katolikus Iskolai Főhatóság. Elnöke: *Mindszenty József* bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek.

A hitoktatás érseki főbiztosa: *Bárdos István dr.* pápai prelátus.

Katolikus Tanügyi Főigazgatóság. Elnöksége: *Kürti Menyhért dr.* elnök-főigazgató, c. tankerületi főigazgató. *Papp Elemér* alelnök-főigazgató. A budapesti kerület főigazgatója: *Virágh Teofil*, tanügyi főtanácsos.

Állami főfelügyeleti hatóság: A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium. Miniszter: *Ortutay Gyula dr.* Tankerületi főigazgató: *Szávai Nándor*.

Budapesti népoktatási kerületi tanfelügyelő: *Hegedüs István dr.*

Virágh Teofil kat. tanügyi főigazgató úr elnökölt a szeptemberi és a decemberi érettségi vizsgálatokon, a decemberi és a júniusi magánvizsgálatokon, az augusztusin és a májusin pedig az ő megbízásából *Kopp Tibor* c. gimn. igazgató.

V. A TANÁRI TESTÜLET NÉVJEGYZÉKE ÉS ISKOLAI MUNKAKÖRE.

Általános iskola.

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége	Szerzetes vagy világi	Képesítése	Szolgá- lati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított	Heti óraszám	+ a gimná- ziumban	Osztályfőnök	Jegyzet
				Összesen	Ennél az intézetnél					
1	Papp László dr. igazgató	Szerzetes	Történelem Latin	12	2	Latin 6. b) 4 Ének 6. b) 2	6	6	—	A tört. szert. öre; a Sziv- gárda igazgatója.
2	Pekete Antal dr. igazgatóhelyettes	Szerzetes	Magyar Német	13	3		—	16	—	Irodavezető.
3	Balogh Lajos rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	9	1	Számolás 5. c), 6. b), c) 3—3 Ének 5. c), 7. b) 2—2 Szabad beszélgetés 5. c) 1	14	6	5. c.	A Bélyeggyűjtő-kör vezetője.
4	Bendik István gyak. tj.	Szerzetes	Latin Német	1	1	Magyar 5. a), b) 6—6	12	—	—	A játékdélutánok vezetője; konviktusi prefektus.
5	Diósi Géza dr. rendes tanár	Szerzetes	Magyar Latin	29	1	Hittan 7. b) 2 Latin 7. b) 4 Kereskedelmi gyakorlatok 5. b) 2	8	4	—	
6	Éder-Szászy László dr. rendes hittanár	Szerzetes	Hittudomány	26	3	Hittan 2., 5. a), 6. a), 7. a) 2—2	8	8	—	Hitszónok; a diákonthon igazgatója.
7	Faludi Béla rendes tanár	Szerzetes	Latin Német Ének	18	3	Ének 5. a), b), 6. a), 7. a) 2—2	8	10	—	Az énekkar vezetője; az énekszertár öre.
8	Gál István dr. rendes tanár	Szerzetes	Történelem Latin	10	1	Történelem 5. a), b) 2—2 Latin 5. b) 4 Szabad beszélgetés 5. b) 1	9	10	5. b.	Az önkormányzat össze- kötő tanára; az Ifjúsági könyvtár öre.
9	Gulyás István dr. rendes tanár	Szerzetes	Magyar Latin	9	1	Magyar 6. b), c) 6—6, 7. b) 5 Szabad beszélgetés 6. c) 1	18	—	6. c.	A szavalókör vezetője; konviktusi prefektus.
10	Gyüre László gyak. tj.	Szerzetes	Földrajz Természetrajz	1	1	Földrajz 5. b), 6. a) 3—3 Természetrajz 5. b), c), 6. a) 2—2	12	—	—	A játékdélutánok vezetője; konviktusi prefektus.
11	Huber István rendes tanár	Világi	Rajz	29	3	Rajz 5. a), b), c), 6. a), b), c), 7. a), b) 2—2	16	4	—	A rajzszeretők öre.
12	Karl János dr. rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természetrajz	33	3	Földrajz 7. b) 2 Az ember élete 7. b) 2	4	—	—	A Kegyes Tanítórend vagyon gondnoka.
13	Kiss József rendes tanár	Szerzetes	Magyar Latin	24	3	Magyar 6. a) 6, 7. a) 5 Történelem 6. a) 2 Keresk. gyakorlatok 6. a), 7. a), b) 2-2	19	—	—	Az önképzőkör szoc. szakosztá- lyának, a Sakk-körnek és a Gyors- lövő-körnek vez. itt és a gimn.-ban.
14	Kovács Alajos dr. rendes tanár	Szerzetes	Magyar Latin	27	2	Magyar 5. c) 6 Történelem 5. c) 2 Latin 5. c) 4	12	6	—	
15	Kovács Mihály rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	7	2	Számolás 6. a) 3 Szabad beszélgetés 6. a) 1 Műhelygyakorlatok 6. a) 2	6	14	6. a.	A színpad és a sporttelep öre.
16	Maklári Lajos dr. rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természetrajz Vegytan	11	2	Földrajz 6. b) 3 Természetrajz 6. b) 2 Szabad beszélgetés 6. b) 1	6	14	6. b.	Szivgárda-lelkész.
17	Önmacht Nándor rendes hittanár	Szerzetes	Hittudomány	33	3	Hittan 5. b), 6. b) 2—2	4	6	—	Hitszónok; a Mária-Kon- gregáció vezetője.

18	Péntek József rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	26	2	Természettan 7. a); b) 3—3 Számolás 7. a), b) 3—3 Szabad beszélgetés 7. b) 1	13	6	7. b.
19	Péter Mihály rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természettan	22	2	Földrajz 5. a) 3 Természettan 5. a) 2 Szabad beszélgetés 5. a) 1 Kereskedelmi gyakorlatok 6. b) 2 Műhelygyakorlatok 5. a) 2	10	8	5. a. A földrajzi és a természetrajzi szertár őre; a diákújság vezetője.
20	Simon Sándor dr. rendes tanár	Szerzetes	Latin Görög	10	3	Latin 7. a) 4	4	14	— Konviktsusi prefektus.
21	Somogyi Zoltán dr. rendes tanár	Szerzetes	Történelem Latin	9	1	Történelem 6. b) 2	2	18	— A Segítő Egyesület vezetője.
22	Stefánszky Szilárd rendes tanár	Világi	Testnevelés	28	3	Testnevelés 5. b), c), 6. b), 7. b) 2—2	8	10	— A Sportkör vezetője.
23	Szemenyei László rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természettan	12	3	Földrajz 6. c) 3, 7. a) 2 Természettan 6. c) 2 Az ember élete 7. a) 2 Szabad beszélgetés 7. a) 1 Keresk. gyakorlatok 5. a), 6. c) 2—2 Műhelygyakorlatok 7. a), b) 2	16	4	7. a. Szivgárda-lelkész; konviktsusi prefektus.
24	Szilágyi Géza rendes tanár	Világi	Testnevelés	13	3	Testnevelés 5. a), 6. a), c), 7. a) 2—2	8	10	— A tornaszertár őre; a Sportkör vezetője.
25	Szűcs János rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	32	1	Számolás 5. a), b) 3—3	6	—	—
26	Teller József dr. rendes tanár	Szerzetes	Latin Német	22	3	Hittan 6. c) 2 Latin 6. a) 4	6	12	—
27	Vékey Károly rendes tanár	Szerzetes	Latin Görög	34	1	Latin 5. a) 4	4	14	—
28	Előd István dr. óraadó hittanár	Szerzetes	Hittudomány	12	1	Hittan 1. a), b) 2—2	4	—	— Szivgárda-lelkész.
29	Eröss József dr. óraadó hittanár	Szerzetes	Hittudomány	14	1	Hittan 3. 2	2	—	—
30	Mathia Károly dr. óraadó tanár	Világi	Magyar Történelem Latin, angol	24	2	Történelem 6. c) 2 Latin 6. c) 4 Ének 6. c) 2	8	10	— A zenekar vezetője.
31	Para Imre dr. ny. tanár, óraadó	Szerzetes	Földrajz Természettan	42	3	Földrajz 5. c) 3 Kereskedelmi gyakorlatok 5. c) 2	5	8	—
32	Petrich Béla dr. ny. tanár, óraadó	Világi	Német Francia	41	1	Német 5. a), b), c) 4—4	12	—	—
33	Pogor Ödön dr. ny. tanár, óraadó	Szerzetes	Magyar Latin	38	1	Történelem 7. a), b) 2—2	4	10	—
34	Zimányi Gyula ny. tanár, óraadó	Szerzetes	Hittudomány	46	1	Hittan 5. c) 2	2	6	— Hitszónok.
35	Bogács Ilona rendes tanító	Világi	—	1	1	Az összes tárgyak 1. b) 21	21	—	1. b. Szivgárda-vezető.
36	Lévai Anna rendes tanító	Világi	—	1	1	Az összes tárgyak 1. a) 21	21	—	1. a. Szivgárda-vezető.
37	Németh Ferenc rendes tanító	Világi	—	2	2	Az összes tárgyak 2. 24	24	—	2.
38	Poprádi Tibor rendes tanító	Világi	—	1	1	Az összes tárgyak 3. 26	26	—	3.

Gimnázium.

Sorszám	A tanár neve, alkalmazásának minősége	Szerzetes vagy világi	Képesítése	Szolgá- lati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított	Heti óraszám + az általános iskolában	Osztályfőnök	Jegyzet	
				Összesen	Ennél az intézetnél					
1	Dragos Károly igazgató	Szerzetes	Latin Görög	36	29	Történelem IV. A), B) 3—3	6	—		
2	Fekete Antal dr. igazgatóhelyettes	Szerzetes	Magyar Német	13	5	Magyar IV. B) 4, VII. A) 3 Német IV. A)—B) 3, V. A)—B) 5 Mindennapi kérdések IV. B) 1	16	IV. B)	Irodavezető; az ifjúsági könyvtár öre.	
3	Kovács László igazgatóhelyettes	Szerzetes	Magyar Latin	23	8	Magyar V. B) 4, VIII. A) 3 Latin IV. B) 4, VIII. A) 3	14	VIII. A)	Díjkezelő.	
4	Balogh Lajos rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	9	1	Mennyiségtan VI. A), B) 3—3	6	14	—	A Bélyeggyűjtő-kör veze- tője.
5	Diósi Géza dr. rendes tanár	Szerzetes	Magyar Latin	29	1	Magyar IV. A) 4	4	8	—	
6	Éder-Szászy László dr. rendes hittanár	Szerzetes	Hittudomány	26	23	Hittan IV. A), V. A), VI. A), VIII. A) 2—2	8	8	—	Hitszónok; a diákokthoz igazgatója.
7	Egyed András dr. rendes tanár	Szerzetes	Latin Francia	8	3	Francia IV. A)—B) 3, VI. A)—B, VII. A)—B) 5—5, VIII. A)—B) 4	17	—	—	Értekezleti jegyző; konviktsi prefektus.
8	Faludi Béla rendes tanár	Szerzetes	Latin Német, ének	18	12	Latin IV. A) 4 Ének IV. A), B), VII. A), B), VIII. A) 1—1	10	8	IV. A)	Az énekkar vezetője; az énekszertár öre.
9	Gál István dr. rendes tanár	Szerzetes	Történelem Latin	10	9	Történelem VI. A), B) 3—3 Gazdaságtan VI. A), B) 1—1 Rajz VII. A), B) 1—1	10	9	—	Az ifj. önkormányzat összekötő tanára.
10	Huber István rendes tanár	Világi	Rajz	29	29	Rajz IV. A), B) 2—2	4	16	—	A rajzszerter őre.
11	Kovács Alajos dr. rendes tanár	Szerzetes	Magyar Latin	27	8	Magyar VI. A), B) 3—3	6	12	—	
12	Kovács Mihály rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	7	5	Természettan VII. A), B) 4—4 Mennyiségtan VII. A), B) 3—3	14	6	—	A sporttelep és a színpad őre; a Term.-járók körének tanár-védn.
13	Magyar László dr. rendes tanár	Szerzetes	Latin Német Angol	10	10	Latin VI. B) 3 Német VI. A)—B) 5 Angol V. A)—B), VII. A)—B) 3—3 Rajz VIII. A), B) 1—1 Mindennapi kérdések VI. B) 1	17	—	VI. B)	
14	Maklári Lajos dr. rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természettan Vegyten	11	2	Természettan V. A) 4 Vegyten VI. A), B) 3—3 Ének V. A), B), VI. A), B) 1—1	14	6	—	A vegytani szerter őre.

15	Olmacht Nándor rendes hittanár	Szerzetes	Hittudomány	33	18	Hittan V. B), VI. B), VIII. B) 2—2	6	4	—	Hitszónok; a Márta-Kongregáció vezetője.
16	Papp László dr. rendes tanár	Szerzetes	Történelem Latin	12	10	Történelem VII. A), B) 3—3	6	6	—	A történelmi szertár öre.
17	Péntek József rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	26	7	Mennyiségtan IV. A), B) 3—3	6	13	—	
18	Péter Mihály rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természettan	22	10	Földrajz VII. A), B) 2—2 Gazdaságtan VII. A), B) 1—1 Mindennapi kérdések VII. A), B) 1—1	8	10	—	A földrajzi és a természetrajzi szertár öre; a diáküdültetés vezetője.
19	Pogány János rendes tanár	Szerzetes	Természettan Mennyiségtan	16	2	Természettan VIII. A), B) 4—4 Menny.-tan V. A), B), VIII. A), B) 3-3	20	—	VIII. B)	A fizikai szertár öre.
20	Simon Sándor dr. rendes tanár	Szerzetes	Latin Görög	10	5	Latin V. A) 4 Görög V. A)—B) 3 Bölcsészet VIII. A), B) 2—2 Rajz V. A), B) 1—1 Mindennapi kérdések V. A) 1	14	4	V. A)	Az önképzőkör vezetője; a filológiai szertár öre; konviktsi prefektus.
21	Somogyi Zoltán dr. rendes tanár	Szerzetes	Történelem Latin	9	5	Történelem V. B), VIII. A), B) 3—3 Gazdaságtan VIII. A), B) 1—1 Latin V. B) 4 Mindennapi kérd. V. B), VIII. A), B) 1-1	18	2	V. B)	A Segítő Egyesület vezetője.
22	Stefánszky Szilárd rendes tanár	Világi	Testnevelés	28	28	Testnevelés IV. B), V. B), VI. B), VII. B), VIII. B) 2—2	10	8	—	A Sportkör vezetője.
23	Szeményei László rendes tanár	Szerzetes	Földrajz Természettan	12	8	Természettan V. B) 4	4	16	—	Apr. 4-ig a cs.-cs. pk-a; konviktsi prefektus.
24	Szilágyi Géza rendes tanár	Világi	Testnevelés	13	12	Testnevelés IV. A), V. A), VI. A), VII. A), VIII. A) 2—2	10	8	—	A tornaszertár öre; a Sportkör vezetője.
25	Teller József dr. rendes tanár	Szerzetes	Latin Német	22	15	Latin VII. A) 3 Német VII. A)—B) 5, VIII. A)—B) 4	12	6	VII. A)	
26	Vékey Károly rendes tanár	Szerzetes	Latin Görög	34	22	Latin VI. A), VIII. B) 3—3 Görög VI. A)—B) 3, VIII. A)—B) 2 Rajz VI. A), B) 1—1 Mindennapi kérdések VI. A) 1	14	4	VI. A)	
27	Heszke Béla dr. óraadó tanár	Világi	Magyar Francia	15	1	Francia V. A)—B) 5	5	—	—	R. tanár a bp.-i VIII. ker. áll. Zrínyi-gimn.-ban.
28	Mathia Károly dr. óraadó tanár	Világi	Magyar Történelem Latin, angol	24	2	Magyar V. A) 4 Történelem V. A) 3 Angol VI. A)—B) 3	10	8	—	A zenekar vezetője.
29	Millán Béla dr. óraadó tanár	Világi	Egészségtan	11	1	Egészségtan IV. A), B) 1—1, VI. A), B) 2—2, VIII. A), B) 1—1	8	—	—	Iskolaorvos.
30	Para Imre dr. ny. tanár, óraadó	Szerzetes	Földrajz Természettan	42	24	Gazdaságtan IV. A), B) 1—1 Természettan IV. A), B) 3—3	8	5	—	
31	Pogor Ödön dr. ny. tanár, óraadó	Szerzetes	Magyar Latin	38	20	Magyar VII. B), VIII. B) 3—3 Latin VII. B) 3 Ének VIII. B) 1	10	4	VII. B)	
32	Zimányi Gyula ny. hittanár, óraadó	Szerzetes	Hittudomány	46	9	Hittan IV. B), VII. A), B) 2—2	6	2	—	Hitszónok.

Óraadó hitoktatók mindkét iskolában:

Budai Gergelyné dr. tanította az általános iskola 2. osztályában a ref. vallású tanulókat. (A budapesti ref. egyházmegye alkalmazásában.)

Lőrincze Géza tanította a ref. vallású tanulókat. Rendes hittanár a m. áll. tanárképzőintézeti gyakorló-gimnáziumban.

Muncz Frigyes tanította az ág. evangélikus vallású tanulókat. Rendes hittanár a m. áll. tanárképzőintézeti gyakorló-gimnáziumban.

Ruttkay Miklós dr., Timkó Mihály és Tótin Pál tanította a gör. kat. vallású tanulókat. Rendes hittanárok a VKM. alkalmazásában.

Vujicsics Dusan tanította a gör. kel. vallású tanulókat.

Igazgatói titkár: *Márton Ferenc.*

Altisztek: *Rab Pál, Rohrmann József.*

A tanári testület nyugalmazott tagja: *Holló Károly* világi rendes tanár.

VI. IFJÚSÁGI EGYESÜLETEK.

1. Diákönkormányzat. Iskolánk diákönkormányzata 1947 okt. 27-én alakult meg. Szervezetében a kat. tanügyi főhatóságtól jóváhagyott irányelveket követte. Az osztályönkormányzatok élén az osztálybizottságok, az iskolai önkormányzat élén pedig az iskolabizottság állt. Ez utóbbiban a VIII. A)–B) o.-t. 4–4 tag, a VII. A)–B) o.-t. s a VI. A)–B) o.-t 3–3 tag, az V. A)–B), a IV. A)–B) s a 7. a)–b) o.-t 2–2 tag képviselte. Meghívás alapján az iskolabizottságnak tagjai voltak még: a kongregáció ifjúsági vezetője, az önkormányzat keretében működő Önképzőkör elnöke s az Önképzőkör irodalmi, szellemtudományi (tört. és társad. tud.) természettudományi és zenei szakosztályának ifjúsági vezetői. Az iskolabizottság elnökségének tagjai: *Szentmártony Zoltán* VIII. A) o. t. elnök, *Sándory Mihály* VIII. B) o. t. főtítkár, *Személyi József* VIII. B) o. t. hitbuzgalmi előadó, *Szücs László* VIII. A) o. t. művelődési előadó, *Huszka Jenő* VIII. A) o. t. szociális előadó, *Heltay László* VIII. A) o. t. zeneművészeti előadó, *Dobrovolszky Tivadar* VIII. B) o. t. a fegyelmi bizottság előadója és *Murai Antal* VII. A) o. t. sportköri előadó. Az elnök, a főtítkár s a fegyelmi bizottság előadója mellé hetedik osztályosokból egy-egy helyettest is választott az iskolabizottság. Az egész tanulóifjúság három jelöltje közül az iskolai diákönkormányzat összekötő tanárává *Gál István dr.-t*, helyettesévé *Pogany Jánost* választotta a tanári kar.

Az iskolabizottság általában havonként tartotta gyűléseit. Ezeken a gyűléseken élerevaló tervek születtek meg az oltárszolgálat, az iskolai fegyelem, a folyosók tisztántartása, az osztálytermek csinosítása kérdésében; mozgalom indult a tornaterem újjáépítésére társadalmi gyűjtés útján, a sportkör s a sportutánpótlás megszervezésére, a sportdélutánok rendszeresítésére, a szertorna felkarolására, az iskola udvarának rendbehozására, intézeti zenekar szervezésére, diákkabarek rendezésére, az intézeti fegyelmi szabályok revíziójára, stb. Az iskolabizottság elnöksége rendezte a Tartományfőnök úr s az igazgató úr köszöntését névnapjuk alkalmával s ugyancsak ők köszöntötték a népi táncokat bemutató veszprémi piarista diákok díjnyertes táncművész együttesét. Az önkormányzat előtt még határtalan fejlődési lehetőség áll.

2. Mária-Kongregáció. Vezető: *Ohmacht Nándor*. A tavaly megalakult kongregáció tanrendi nehézségei az idén sem enyhültek. A nagyrészt mesz-

sziről bejáró tanulók miatt délután gyűlésekről nem lehetett szó, a délelőttöknek az 5. óra utáni idejét pedig a legkülönbébb iskolai elfoglaltságok vették igénybe. Így a jelentkezőknek mindig csak töredéke jelenhetett meg és igazi kongregációs élet nem tudott kifejlődni, szakosztályok sem alakulhattak meg. *Bydeskúty Zoltán* és *Weeber Tibor VII. A)* o. tanulók buzgólkodása megvetette a kongregáció könyvtárának alapját. Hentkint tartottunk gyűlést.

3. Szivgárda. Az általános iskola és a gimnázium vallásos ifjúsági csoportja, melynek főcélja a vallásos élet mélyítése, a templom és templomszolgálat megszerettetése. Ezt a célt szolgálta az első pénteki áldozás szorgalmazása, az egyházi ünnepekről való megemlékezés, a ministrálás tanítása, stb. Természetesen e mellett sok szórakoztató felolvasás, játék és 1—2 kirándulás is igyekezett vonzóvá tenni az egyesületet a fiúk előtt.

Április 9-én szentmise keretében avattuk 265 gárdista jelöltünket. Az ünnepségen a szülők igen nagy számmal vettek részt, képviseltette magát mindkét iskolánk s a rendház is. Az ünnepi beszéd, az avatás szép templomi szertartása bizonyára sokáig emlékezetes lesz a fiúk számára.

A Szivgárda igazgatója *Papp László dr.* ált. isk. igazgató, lelkészei: *Előd István dr.*, *Maklári Lajos dr.* és *Szemenyei László*. Vezetésében résztvett a fiúktól választott vezetőkön kívül *Lévai Anikó* és *Bogáncs Ilona* tanítónő a legkisebbek csoportjában.

A minimális tagdíjat játékok beszerzésére és nyári segélyekre fordítottuk.

4. Szavalókör. Vezetőtanár: *Gulyás István dr.* A kör tagjai az ált. iskola felsős tanulói voltak. Alakuló ülésünket nov. 14-én tartottuk, melyen a tagok *Veidinger László 7. b)* oszt. tanulót a kör elnökévé, *Gáthy György 6. b)* oszt. tanulót pedig a kör jegyzőjévé választották.

Az elmúlt tanévben a bátor fellépésre való szoktatáson kívül elsősorban a helyes, magyaros kiejtés, valamint az álpátosztól mentes előadásmód gyakorlása volt a célunk. Az első félévben a Boldogasszony-éve szellemének megfelelően főleg irodalmunk olyan remekműveit ismerték meg a tanulók, amelyeknek ihletője Szűz Mária. A második félévben a szabadságharc százéves évfordulójának megünneplése, a szabadsághősök eszméinek megismertetése és élménnyé tétele volt üléseink célja. Erre igen alkalmasak voltak Petőfi egyszerű, az ált. iskola tanulói számára is közérthető, a szabadság és az egyszerű magyar nép szeretetétől izzó költeményei.

Szép előhaladást értek el a kör tagjai a bírálat terén is. A legtöbb tanuló szívesen, szabatos fogalmazásban és kritikai érzékkel mondta el bírálatait.

A műsort minden esetben valamelyik osztály állította össze. Így az osztályok között nemes verseny alakult ki. A tanulók nagy lelkesedéssel kapcsolódtak be osztályuk közös munkájába.

A kör minden munkájában való lelkes részvételéért dicséret illeti meg *Veidinger László 7. b)*, *Böcs Gábor 7. b)*, *Devich Sándor 7. b)*, *Gáthy György 6. b)*, *Andrásfay Antal 6. c)* és *Diósdai Béla 6. c)* oszt. tanulót. Csaknem minden gyűlésünkön megjelent *Papp László dr.* igazgató, aki útmutatásaival és tanácsaival mindenben támogatta körünk munkáját.

5. Vörösmarty-önképzőkör. Vezetőtanár: *Simon Sándor dr.* Ez iskolai év elején a két nyolcadik osztály vezetésretermettjei nagy lendülettel fogtak neki, hogy egyrészt megindítsák az önképzőköri munkát, másrészt korszerű szabályzatot szerkesszenek a kör számára. A tisztviselők megválasztására csak az új szabályzat elkészülte után került sor; addig ideiglenes vezetőség intézte a szakosztályok ügyeit.

A központi vezetőség tagjai a következők voltak: Elnök: *Szücs László* VIII. A) o. t. Főtitkár: *Kenyeres Miklós* VII. A) o. t. Az irodalmi szakosztály elnöke: *Schilli József* VIII. B) o. t.; a természettudományi és mennyiség-tanié: *Károlyházy Frigyes* VIII. B) o. t.; a társadalomtudományi: *Mátéffy Géza* VIII. A) o. t. és a zenei: *Heltay László* VIII. A) o. t.

Ünnepségeink: szept. 27: Toldi-centenárium (házi), okt. 6: az aradi vértanúk emléke (házi), nov. 14-én *Tomek Vince dr.*-t, a piarista rend egyetemes főnökét köszöntötte az ifjúság; márc. 13—14-én: Centenáriumi ünnepély (nyilvános); május 29—30: ünnepség a Boldogasszony tiszteletére s az 1848-i megújulás emlékezetére (nyilvános, a többi ifjúsági egyesülettel együtt).

A szakosztályok munkája: Legelőbb kezdte meg a munkát és mindvégig leglátogatottabb volt a természettudományi és matematikai szakosztály. Az ifjúsági elnök a figyelemnek a fizika mai kérdéseire való ráirányításával, külső előadók meghívásával, kísérleti bemutatásokkal, vetítéssel iparkodott szakosztálya üléseit minél változatosabbá és vonzóbbá tenni. — A társadalomtudományi szakosztály elsősorban a két felső osztály tanulóinak volt értékes és látogatott porondja, ahol a szocializmus valamennyi eddig megvalósított formájáról hangzottak el nagy olvasottságra valló előadások és viták. — Egy kissé megkésve és bátortalanul indult az irodalmi munkaközösség. A vezetésre hivatottaknak és az önképzőkori „közlegény“-állománynak zömét fölszívta az előbbi két szakosztály; szerencsére a 2 VIII., a 2 VI. és az V. A) irodalmi érdeklődésben kiváló tanulói nem engedték, hogy körünk e legrégebb és — mondhatjuk — nemzeti jelentőségű ága elszáradjon. Rendes munkájukon kívül buzgó szerepléssel résztvettek ünnepélyeinken is. — A zenei szakosztály hanglemezekkel kísért előadásokban iparkodott a tagok fülét megnyitni a művészi muzsika élvezésére, zenélő tagjai pedig házi hangversenyeken mutatták meg művészetüket.

6. Önképzőkori házi versenyek. Ilyeneket a mennyiség-tan-természettani és a zenei szakosztály rendezett.

A mennyiség-tan-természettani szakosztály négy tanulmányi versenyt rendezett. A versenyekben az egyes osztályok külön feladatokat kaptak. Igazi verseny-jelleget az A) és B) osztályok versengése adott a nemes erőfeszítésnek. A dolgozatokat bírálóbizottságok nézték át és pontozták. A tanév végén a legtöbb pontot nyert tanulók pénz-, ill. könyvjutalomban részesültek. Ezek a következők:

Mennyiség-tanból: *Horváth Szabolcs* V. B) 10 Ft-ot és könyvjutalmat, *Szecső Tamás* V. B) 10 Ft-ot és könyvjutalmat, *Bodó István* V. A) könyvjutalmat, *Laky Péter* VI. B) 30 Ft-ot, *Balkay Bálint* VI. B) könyvjutalmat, *Mráz József* VI. A) könyvjutalmat, *Szücs László* VIII. A) 80 Ft-ot, *Személyi József* VIII. B) könyvjutalmat kapott.

Fizikából: *Babócsay László* VII. A) könyvjutalmat, *Lengyel Endre* VII. B) könyvjutalmat, *Tamás Imre* VIII. B) 80 Ft-ot, *Kánya József* VIII. B) könyvjutalmat, *Ember György* VIII. A) könyvjutalmat kapott.

A tanulók jutalmazását részben a Szülők Szövetségének nemes elhatározása tette lehetővé azzal, hogy kérésünkre 300 Ft-ot adott e célra, részben diákjaink szülei segítettek. Nevezetesen: *Parakovits László* VII. A) o. t. édesanyja 200 Ft-ot, *Jajczay István* VIII. A) o. t. édesanyja 100 Ft-ot, *Pacséri Kázmér* VIII. A) o. t. édesanyja 20 Ft-ot, *Hoványi Gábor* VIII. B) o. t. édesanyja 10 Ft-ot adományozott. Nagylelkű adományaikért fogadják ezúton is hálás köszönetünket.

A zenei szakosztály május 6-án zenei versenyt rendezett. *Rehák Jenő* IV. A) o. t. zeneszerzésben, *Bohr László* 6. c) o. t. oboán, *Zorándy Zol-*

tán V. A) o. t. zongorán, *Varga Péter* VII. B) o. t. hegedűn, *Fazekas Tamás* 2. o. t. csellón érte el a legnagyobb pontszámot. Valamennyi szereplő könyv- és kótajutalmat kapott.

7. Laczkó Dezső természetjárók köre. A kör tulajdonképpen az önképzőkör turista szakosztályaként működik. Tanár-védnöke ezidén *Kovács Mihály* volt. Több szakosztálya működött: volt barlangkutató szakosztálya, mely főleg a Szemlőhegyi barlangot tette kirándulásai központjává, evezős szakosztály alakult a már tavalyról kelt határozat értelmében, mely 1—2 nagyobb evezőstúrát is tett a Dunán. A legkisebbek a környék hegyeit járták, de eljutottak a Börzsönybe és a Pilisbe is. A kör létszáma változó volt, de emelkedő tendenciát mutatott. Kezdetől fogva szép feladatának tekintette a természet megismerését és megszerettetését.

8. Maywald József gyorsírókör. *Kiss József* a második félévben az önként jelentkező régi gyorsíróknak hetenként kétszer tartott gyakorlóórát, s részükre, valamint az általános iskola legszorgalmasabb kezdő gyorsírói részére összesen 14-szer rendezett háziversenyt 60 szótagtól 300 szótagig. E munka eredményei két irányban jelentkeztek. *Károlyházy Frigyes* VIII. B) o. t. szép sikerrel szerepelt a gyorsírószövetség 1948. évi centenáris versenyének 200 és 250 szótagos fokán. Így ő lett az intézet 1947/48. évi gyorsíróbajnoka. A második helyre *Sándory Mihály* VIII. B) o. t. került a házi 300 szótagos fokon beadott, de lényegesen kisebb pontértékű áttételével. 4 kezdő gyorsírónk szintén sikerrel szerepelt a gyorsírószövetség centenáris versenyének 100 szótagos fokán, s így a budapesti és pestvidéki tankerület centenáris gyorsíróversenyén sikeres versenyzővel szereplő két általános iskola közül az egyik a mi intézetünk. A gyorsírószövetségi és a házi versenyeken elért eredményeik összesítése alapján az intézet 1947/48. évi legjobb kezdő gyorsírói részére kitűzött jutalmak közül az I. díjat *Sipos Gyula* 7. b), a II. díjat *Huszár Gábor* 7. a), a III. díjat *Veidinger László* 7. b), a IV. díjat pedig *Ambrus Lajos* 7. b) o. t. szerezte meg.

9. Gárdonyi Géza sakk-kör. Vezetőtanár: *Kiss József*. A sakk-körnek az elmúlt iskolai évben a gimnáziumból 40, az általános iskolából pedig 74 tagja volt. A vezetőtanárt *Károlyházy Frigyes* VIII. B) o. t. ifjúsági elnök és *Személyi József* VIII. B) o. t. alelnök támogatta munkájában.

Intézetünk hatos sakkcsapata résztvett a budapesti középiskolák körmérkőzésén. Az elődöntőben a Vörösmarty-gimn. és az Eötvös-gimn. csapatát legyőzve, csoportunkban a harmadik helyre kerültünk. Csapatunk 11½ pontot szerzett, fél ponttal kevesebbet, mint amennyi a döntőbe való jutáshoz elegendő lett volna.

Az országos népi sakkbajnokság ünnepélyes megnyitásokor *Barcza Gedeon*, Magyarország sakkbajnoka, 10 diákversenyzővel vakszimultánt játszott. Az egyik diákversenyző a mi intézetünkben került ki: *Személyi József* VIII. B) o. t. Szép sikerrel szerepelt, mert a magyar bajnokkal szemben döntetlent ért el. Egyébként a népi sakkbajnokságban intézetünk is résztvett. A gimnáziumi tagozatban 26 versenyző közül *Cziffra Mihály* VII. B) o. t. nyerte a bajnokságot *Vidrányi Rajmund* VIII. A) és *Személyi József* VIII. B) o. t. előtt. Az általános iskolai tagozat népi bajnoka 128 versenyző közül *Várnai István* 5. b) o. t. lett. 2. *Drahos Sándor* 6. a) o. t. 3. *Vass Tibor* 7. b) o. t. A két bajnokot a Magyar Dolgozók Országos Sakkszövetsége éremjutalomban részesítette, a 3—3 helyezett pedig jelvényjutalmat kapott.

A sakkozás iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés ébrentartására és fokozására a kör az év folyamán több háziversenyt rendezett. Ezek eredményei a következők:

A karácsonyi villám-tornát *Személyi József VIII. B)* o. t. nyerte *Vidrányi Rajmund VIII. A)* o. t. előtt.

A gimnázium 1947/48. évi egyéni sakkbajnokságát *Személyi József VIII. B)* o. t. nyerte, 2. *Gáti Lajos VI. B)*, 3. *Szendei György VIII. B)*, 4. *Gyurkovics Tibor VI. B)* o. t.

Az általános iskolában a nagy érdeklődés miatt az egyéni bajnokság előtt osztálybajnokságot kellett rendezni, s a döntőbe csak az osztálybajnokok és a második helyezett kerülhetett be. A döntő mérkőzések alapján az általános iskola 1947/48. évi egyéni sakkbajnoka *Várnai István 5. b)* o. t. lett. 2. *Drahos Sándor 6. a)*, 3. *Kovács Tibor 6. b)*, 4. *Köszei Attila 6. b)* osztályú tanuló.

Osztálycsapat-bajnokságot is rendeztünk négyes csapatok részére. A kilenc versenyző csapat közül a gimnázium IV. A) osztályának csapata (*Rehák Jenő, Deák István, Stomfai Róbert, Szotyori Nagy Mihály*) került az első helyre 29½ ponttal, a második helyet pedig az általános iskolai 6. a) osztály A) csapata (*Drahos Sándor, Sümeghy Gyula, Hermann György, Lukács László*) szerezte meg 28 ponttal. A harmadik helyre az általános iskolai 6. b) osztály A) csapata került 16½ ponttal.

A sakk-kör az egyéni és a csapatbajnokságokban elért eredményeket pontozta, és ennek alapján külön versenyt írt ki a versenyző osztályok részére. Ennek a szellemi tornának pontversenyét a résztvevő nyolc osztály közül az általános iskola 6. a) osztályának sakkozói nyerték az általános iskola 6. b) osztálya előtt.

A felsorolt háziversenyek győzteseinek és helyezetteinek jutalmazására a sakk-kör 14 könyvet, 30 oklevelet és 14 egyéb jutalmat adott.

10. Kalazancius Bélyeggyűjtő-kör. Vezetőtanár *Balogh Lajos*, ifjúsági elnök *Gimes János VIII. A)* o. t. volt. A kör tagjainak száma 45, ezek közül 29 az Ifjúsági Bélyeggyűjtők Központi Egyesületének is tagja volt. Az év folyamán négy cseredélőttöt tartottak és szorgalmasan látogatták az említett egyesület cseredélutánjait is.

11. Segítő Egyesület. Vezetője: *Somogyi Zoltán dr.* A Segítő könyvállománya a háború pusztításai és az új, illetve átdolgozott tankönyvek kibocsátása folytán úgyszólván semmivé vált. Az általános iskola fokozatos kiépülésével a megmaradt jelentéktelen könyvállomány is folyvást zsugorodik. Új beszerzésre, anyagi fedezet hiányában, ebben az isk. évben nem gondolhattunk. 40 tanuló 117 könyvet kapott kölcsön.

12. Cserkészlet. A csapatfenntartó testület elnöke: *Dragos Károly* igazgató, tagjai: *Kanszky Márton dr., Sztrilich Pál dr.* és *Major Dezső dr.*, parancsnok: *Szemenyei László* volt. A csapat létszáma 1948 január 1-én: 158 + 65 jelölt.

Az elmúlt esztendőben a csapat három nagy táborozást rendezett. A legkisebbek Mátrafüred fölött táboroztak *Senye Ferenc* vezetésével. A háromhetes állótábor minden tekintetben a legjobban sikerült; a fiúk megismerték az egész Mátrát, jártak Parádon, megnézhatték az üveghutát, megmászták a Máttra legmagasabb csúcsait, sok szép élménnyel és gazdag tapasztalatokkal érkeztek haza. A középkorúak *Blazsek Andor* vezetésével leveztek Dunaföldvára, majd Ráckevén, Budapesten keresztül fel Szobra. Innen szép gyalogkirándulást tettek a Börzsönybe, majd Szobról hazaeveztek Pestre. A legidősebbek Mohácsra eveztek, onnan Pécsre tettek kirándulást és kétnapos gyalogtúrát a Mecsekbe. Majd Mohácsról 200 km-es hegymeneti evezéssel tértek haza Budapestre. Vezetője: *Szemenyei László* és *Kaffka Antal* volt. Mindkét vizitúra igen sok nehézséggel küzdött, a csónakállomány nagyon rossz már s felújítására — anyagi okokból —

gondolni sem lehet. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért, tetszett a résztvevőknek. A táborokban összesen 158 tanuló vett részt.

E három táboron kívül 12 kétnapos és kb. 60 egynapos kirándulást tettünk örsi és rajkeretben. A karácsonyi szünetben sítábort rendeztünk a Mátrában, de vállalkozásunkat nem kísérte szerencse: hó nem volt. Az időt kirándulásokkal, komoly megbeszélésekkel, tanulással töltöttük.

A belső munka a szokott keretekben folyt: összejövetelek, kiképzés, sok játék, stb.

A külső munka kereteit elsősorban a Cserkészfiúk Szövetsége szabta meg. Résztvettünk a Szövetség társadalmi, szociális, nemzeti megmozdulásain. Így pl. gyűjtöttünk a Vöröskeresztnek, a Bazilikára, a nyomorék gyermekeknek, az árvízkárosultaknak. Karácsonykor az Elekromos Művek belvárosi dolgozói gyermekeinek gyűjtöttünk pénzt, játékokat, könyveket. Szolgálatot adtunk halottak napján a temetőben, az ifjúság napján, a Nemzeti Mária Kongresszuson, stb.

Március végén a Cserkészfiúk Szövetsége *Szentmihályvölgyi Mátyás* cserkésztestet állította a csapat élére.

13. Énekkar. Vezetője: *Faludi Béla*. Akik énekkarunk működését szeretettel figyelik, azok vagy a mai énekkari nekizsendülés nagy neveit keresik műsorainkon, vagy régi gazdag motetta-műsorunk ünnepi perceit szeretnék újra élvezni kápolnánkban. Mi iparkodtunk mind a két igénynek eleget tenni. Ez persze a mai kevés próba mellett bajos. Akaratunk ellenére ebben az évben is külső szereplések és ünnepélyeink felé toldott el a munka hangsúlya. Ezek számára tanultunk fáradságos új darabokat, amelyeket, sajnos, nem hasznosíthattunk a kápolnában.

Az orgona újjáépülésének öröme rendezett november 8- és 9-i egyházzenei hangversenyünkön *Gergely Ferenc és Bisztriczky Tibor*, illetőleg *Lengyel Attila és Gabriella* számai között az énekkar Lassus: Hajnali himnusz; Viadana: Örvendező zsoltár; Vittoria: Ave Maria; Mozart: Ave verum, aztán — egyszólamra — Kodály: Ah, hol vagy magyarok; Bárdos—Dienes: Világ királynéja; Jézus teste, Jézus vére; Kerényi—Szedő: Naphimnusz, majd Halmos: Napmiséjéből a Kyrie, Gloria és Sanctus; Minden földek — s végül Bárdos: Istené az áldás c. kórusát adta elő.

A Nagykarácsony Eccakája műsorán dec. 13-án az Operában Szervánszky Endre három új betlehemes énekét és Szeghy Endre: Örüljetek, örvendjetek c. kórusát mutattuk be. Vízkereszt napján az Ifjúsági Énekkarok sorozatban műsorunk első száma Bárdos—Kölcsey: Nemzeti fény kezdetű kórus-jeligéje, a magyar kórusirodalomnak ez a tökéletes gyöngyszeme volt, melyet a szerző a mi énekkarunknak ajánlott. Majd a Szép kelet, szép nap kezdetű újévi éneket és régi műsorunk szebb darabjait énekeltek, öregdiákjaink furulyaegyüttesének számaival: Morley, de la Torre, Kerényi és Szervánszky darabjaival és furulyakiséretes kórusaival változtatva.

Március 13-án és 14-én Kodály két biciniuma (Garibaldi; Nem hitted...) a „Magyarokhoz“-kánon, a Szép könyörgés; továbbá Szervánszky: Bécs várától; Zúg az erdő, aztán Péter József: Négy Kossuth-nóta c. darabjai ékesítették ünnepélyünket, egy csokor népdalról, néhány kánonról és a fanfárkisérettel előadott Egressy-féle Talpra magyar!-ról nem is szólva.

Az Alt. Isk. Szülők Szövetségének április 18-i műsorán Liszt: Alleluja, Clemens: Még hús a lég, Kodály néhány biciniuma, Bárdos: Dicsőség, szent áldás kezdetű húsvéti éneke. Kerényi Kirelejszomából: Krisztus feltámadott, Ma van húsvét napja, stb. voltak új számaink. Zongorán *Rehák*

Jenő IV. A) o. t. kísért, aki mint szerző is ekkor szerepelt először a Fényesség... kezdetű vízkeresztű ének hangszeres feldolgozásával.

Ezután a „Piros Pünkösöd“ következett volna, Volly Istvánnak a Nagykarcsony Éccakájához hasonló rendezése, amelyre Szervánszky két népdalfeldolgozásával és Bartók: Leánycsúfolójával készültünk. A rendezés, sajnos, elmaradt. Helyette május 17-én váratlanul az esztergomi Bazilika énekkarával és az Angolkisasszonyok tanítóképzőjének énekkarával szerepellhettünk — itthon. Ezen a hangversenyen a megjelent Biboros-herceg-prímás úr üdvözlésére Kodály: Cohors generosa kezdetű latin köszöntője, majd Jannequin: Sok csoda közt, Vittoria: Ave Maria és Kodály—Balassa egészen mai mondanivalójú Szép könyörgése csendült fel énekeseink ajkán. Szép sikerünk emlékezetére díszes oklevelet kaptunk Főpásztorunk aláírásával.

A május végén rendezett Boldogasszony-ünnepélyünkön énekkarunk számai Koudela: Boldogasszony Anyánk, Bárdos: Oh dicsőséges Asszony-ság, Nagy Olivér: Oh dicsőült szép kincs, Bánáti: Máriát dicsérni, Rehák Jenő: Boldogságos Krisztus Anyja kezdetű, egyszerű eszközökkel, de változatosan végigkomponált orgonakíséretes kórusa és végül Sugár Rezső: Angyaloknak Nagyságos Asszonya c. vegyeskari biciniumai voltak.

Miközben a záróünnepélyre készültünk, amelyre a gyors tanévzárás miatt nem maradt idő, az utolsó tanítási nap reggelén még viaszlemezre énekeltünk egy sorozat tavaszi és egy sorozat 48-as népdalt és feldolgozást Svéd- és Finnország számára. Amit ezeken kívül évközben a kápolna számára még sietve átvettünk (Bárdos, Harmat, Josquin, Lassus, Liszt, Kodály-kórusok) nagyrészt csak felújítás volt, vagy nem érlelődhetett meg eléggé. A legtöbb új művet emlékezetből, kartonra írt kótából, vagy kézzel írt szólamokból kellett megtanulnunk. A szopránok-altok zöme ált. isk. 5-ikes és 6-ikos, tehát kezdő volt; a tenor-bassusban pedig a második félévben erősen megéreződött a nyolcadikosok sokirányú más elfoglaltsága, ill. elballagása. Mindenesetre a Szép könyörgés, a Nemzeti Fény, a Zúg az erdő, az Angyaloknak Nagyságos Asszonya hangzataival kicsik és nagyok egyaránt felejthetetlen emléket állítottak magukban a magyar vitézségnek és Boldogasszony-tiszteletnek. Adja Isten, hogy szép élményeiből szellem és élet fakadjon.

Diákmiséink orgonistái mind a hárman máris kiváló muzsikuskok: *Ujj József* VIII. B) o. t. talpraesett rögtönzéseivel, polifón érzékével és szabatos kíséreteivel, *Csik Miklós* VIII. A) o. t. szép akkordjaival és merészségeivel, *Zorándy Zoltán* V. A) o. t. folyékony, könnyed játékával és hasonlóképen szép improvizálásával vált ki.

14. Ifjúsági zenekar. Vezetőtanár: *Mathia Károly dr.* A centenáriumi évének tavaszán, 1948 áprilisában régi, kedves munkaterületet újítottunk fel. Újjáalakult a kollégum nagymultú ifjúsági zenekara. Tanulóink nagy lelkesedéssel jelentkeztek a zenekari munkára. A zenekari tagok létszáma ezidőszert: 30. (12 hegedűs, 1 gordonkás, 2 nagybögös, 5 furulyás, 1 oboás, 2 klarinétos, 1 harsonás, 4 ütőhangszeres és 2 zongorista.) Eddig megtanult zenekari művek: Händel: Győzelmi ének a „Makkabeusi Judás“ c. oratóriumból. Neuwach: Hallod-e pajtás? Ismeretlen szerző a XIX. századból: Szerenád. Mathia Károly: Verbunkos zene. Kis népdalszvit. Furulyatriciniumok. A triciniumokat a zenekar tagjainak előadásában a Budapesti Rádió június 10-én viaszlemezre vette fel, s népzenei csereműsor keretében június 23-án Finnország és Svédország számára közvetítette. A zenekar egy kisebb együttese már a március 15-i ünnepélyen szerepelt a verbunkos zenével, valamint a május 30-i ünnepélyen furulyatriciniumokkal. Az egész együttes bemutatkozására előreláthatólag a következő tanévben kerül sor.

15. Sportkör. Vezetőtanárai: *Stefánszky Szilárd* és *Szilágyi Géza*. A Vöröskereszt visszaadta nagy tornatermünket ez év folyamán és rendbetele után a sportköri munka megindulhatott, de még mindig csak igen szűk keretek között. Főbb eredményeink:

Törvívás: Csapatunk megnyerte a budapesti kerületi és az országos bajnokságot is. A csapat tagjai: Szendei György VIII. B), Pacséri Kázmér VIII. A), Murai Antal VII. A) és Bárány Árpád VII. A) o. t.

A budapesti kerület egyéni bajnokságát Szendei György VIII. B) nyerte, harmadik Pacséri Kázmér VIII. A), negyedik Bárány Árpád VII. A) o. t. lett.

Az országos egyéni bajnokságot Murai Antal VII. A) o. t. nyerte, második Szendei György VIII. B), harmadik Pacséri Kázmér VIII. A), ötödik Bárány Árpád VII. A) o. t. lett.

Ökölvívás: A nehézsúlyú bajnokság első helyezettje Eiselt Béla VII. A) o. t. lett.

Vízipóló: Csapatunk az országos bajnokság 5. helyén végzett. Tagjai: Eiselt Béla VII. A), Lénárt Péter VII. A), Kenyeres Miklós VII. A), Vörös Jenő VII. A), Kánya József VIII. B), Kard Aladár VII. A), Scherr Károly VIII. A) o. t.

VII. A TANULÓK ÉRDEMSOROZATA.

Általános iskola.

4) Nyilvános tanulók.

1. a) osztály.

Osztályfőnök: Lévai Anna.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak					Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
		Hit- és erkölcstan	Beszélgetés	Olvasás-írás	Szám. és mérés	Ének			Testnevelés
Andrásfay Tamás	1	1	1	2	2	1	1	2	1
Baka László	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bense László	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bessányi Iván	1	1	1	2	2	1	1	2	1
5 Dániel Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dernesch Gábor	2	2	2	2	3	1	1	2	3
Ferenczi József	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Folthy László	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Galaczy Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 György András István	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Heinrich Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Inoka Miklós	1	2	1	2	1	1	1	2	1
Kakas Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kardos Sándor	1	1	1	2	1	1	1	1	1
15 Kemény András	1	1	2	3	3	1	1	3	2
Klink Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kovács házy Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lengyel Iván	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mészáros Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Mikes Gábor	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Molnár László	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Neszmélyi Attila	1	1	2	3	2	1	1	2	3
Orsai István	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Palkovics Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25 Perényi Péter	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Péteri László	1	1	1	2	2	1	1	2	1
Rónai István	1	2	1	2	3	1	1	2	1
Sasvári Csaba	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sobor Ede	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Solt Péter	1	1	1	2	1	1	1	1	2
Suchy János Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabados György	1	2	2	3	3	1	1	3	3
Szántó Dénes	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Szőke Domokos	1	1	1	1	1	1	1	1	1
35 Takáts Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tettau Gyula	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Tihanyi Ferenc	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Török Csaba	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Váray Attila	1	1	1	2	1	1	1	1	1
40 Witzl György	2	2	2	3	2	1	1	2	3

Magántanulásra tért és vizsgálatlan maradt: Kárász Péter, Siklóssy Lóránt.
 Kimaradt: Madarász István.

Összesen: 43.

1. b) osztály.

Osztályfőnök: Bogáncs Ilona.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak					Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
		Hit- és erkölcstan	Beszélgetés	Olvásás-írás	Számolás és mérés	Ének			Testnevelés
Ács Ferenc	2	1	1	1	2	1	1	2	1
Bándy Imre	1	1	2	3	2	2	2	2	3
Bohuniczky György	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Czagányi István	1	1	1	1	1	2	1	1	1
5 Ecsedy Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Felkai László	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Felkai Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gaál Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Görgényi István</i>	2	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Havas Csaba	1	1	2	1	2	1	1	2	1
Iklódy-Szabó András	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Juhász Bálint	2	1	2	2	1	2	2	2	3
<i>Kokas Kálmán</i>	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Kovács Lóránt	1	1	1	1	1	2	1	1	1
15 Lantos István	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Madarassy Péter	1	1	2	2	2	1	2	2	2
<i>Matei Aurél g. kel.</i>	1	1	1	2	1	2	1	1	1
Mészáros Sándor	1	1	2	2	1	2	2	2	1
Miltényi Szilárd	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 <i>Nádujfalvy László</i>	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Óváry-Papp Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ólvetzky Sándor	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Pápay Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pergel László	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25 Pogány Miklós	2	1	1	2	1	2	1	2	1
Pós Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Regős Csaba	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rotter Ervin	2	1	1	2	1	2	1	2	2
Schell Péter	2	1	3	3	3	2	2	3	2
30 Simon Ákos	1	1	2	2	2	2	1	2	1
Somogyi Árpád	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Solymosi István	1	1	2	1	2	1	1	2	1
<i>Surján László</i>	1	1	1	2	1	2	1	1	1
Szomjas György	1	1	1	2	2	2	1	2	2
35 Szomor Szabolcs	1	1	2	2	1	2	1	2	2
Sztrilich Ákos	1	1	2	2	2	2	2	2	3
Temesváry Imre	1	1	3	2	2	2	2	2	2
Török András	2	1	1	2	2	2	1	2	1
Újházi Vince	1	1	1	1	1	2	1	1	1
40 Virai Zoltán	2	1	1	2	1	2	1	2	3

Kimaradt: Deák Csaba.

Összesen: 41.

2. osztály.

Osztályfőnök: Németh Ferenc.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k										Alt. tan. eredmény	Rendszertet
	Magaviselet	Hitt- és erkölcsstan	Beszélgetés	Olvasás	Írás	Fog. és nyelvi ism.	Szám. és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés		
Barát József	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1
Baráth Bálint	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Báldi András	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Benes Tibor	2	1	1	1	3	2	2	2	1	2	2	2
5 Bernáth István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Köpeczi Bócz Miklós	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2
<i>Buzáth András</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Dabasi Miklós	2	1	1	1	3	2	2	2	1	1	2	2
Denk András	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2
10 Eszterhás Péter	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	3
Fazekas Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gerlits Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Glattfelder György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gödölle István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15 Gyulai Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Halász Zsolt	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2
<i>Héder Lajos</i> ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
Hunyadi István	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2
Illényi György	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2
20 Kassánszky Zsombor	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Keller Lajos	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2
Keszler István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
<i>Kiss Ernő</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
Kovács Attila	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25 Lengyel Béla	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Machay Tamás	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2
Mendelényi Rudolf	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mihály László	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	2	2
Nagy Barnabás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
30 Nagy Elemér	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nagy Lajos	2	1	1	2	3	3	2	1	1	1	3	2
Nyáry Mihály	2	1	1	2	1	2	3	1	1	1	2	2
Pápai László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Péchy Imre	1	1	1	1	3	1	2	1	1	1	2	2
35 Pongrácz Tibor	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1
<i>Roith György</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Rotter Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Salacz György	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2
Sárközy Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40 Sárosy László	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1
Schell Pál	2	1	1	2	2	3	2	1	1	1	2	2
Simon Béla	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2
<i>Szenturmai Zsolt</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Tankó József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
45 Vigh Gyula	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Windberg Péter	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	3
Zerkowitz Ferenc	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2

Kimaradt: Csurgay István.

3. osztály.

Osztályfőnök: Poprádi Tibor.

A tanuló neve	Tantárgyak											Alt. tan. eredmény	Rendszerezet
	Magaviselet	Hitt- és erkölcstan	Beszélgetés	Olvasás	Írás	Fogalmazás	Nyelvi ism.	Szám. és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés		
Bisztrai Balku Sándor	1	1	2	2	3	1	2	1	2	1	2	2	3
Bánki Tamás	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	3
Bártfai György	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2
<i>Berdin Kálmán</i>	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
5 Bessenyei László	1	2	2	2	3	2	2	2	1	1	1	2	2
Bíró Csaba	1	2	1	2	2	2	2	3	1	1	1	2	1
Borbély József	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2
Barcsai Tamás	1	1	1	1	3	2	2	3	3	1	3	3	3
Bunyik Béla	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1
10 Csapodi Miklós	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1
Divald László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Körmendi Ékes György	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2
Fábry István	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2
Fáth Gyula	1	1	1	2	3	1	2	1	2	1	1	2	3
15 Fekete Sándor	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1	2	1
<i>Gaál Dezső</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Gerescher Péter	2	1	2	1	3	2	2	1	2	1	1	2	3
Gerő Balázs	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2
Gruber Péter	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	2	1
20 Gyulai Péter	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	3
Járomi László	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1
<i>Kassányi Jenő</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Kemény Nándor	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1	2	3
Kolozsvári István	1	2	1	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2
25 Koltai László	2	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2
Korniss Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kapornoki Csaba	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2
Kovács Ferenc	1	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2
Kovács László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Kovács Péter	1	2	1	1	3	1	2	2	1	1	1	2	2
Krizsán György	2	2	2	2	2	2	3	3	1	1	1	3	3
Kulinyi András	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	1
Melha Lóránt	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	3
Mészáros József	1	2	2	2	2	2	3	3	1	1	1	3	1
35 Morvay Tamás	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2
Murányi Zoltán	1	2	2	1	2	2	3	2	1	1	2	2	3
Mürschberger Antal	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1
Nagy István	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2
<i>Novotny Vilmos</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	3
40 Oláh Péter	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2
Rétfalvi János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Rósa Gábor</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Ruszina Vilmos	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2
Schirilla György gkat.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	3
45 Szabó Arpád	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1
Szigeth Gábor	2	2	1	1	3	1	1	1	2	1	1	2	2
Szy Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Török Péter	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1
Vág Marian	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2
50 Vándor Pál gkat.	1	2	2	2	3	2	2	3	2	1	1	3	3
Zsák Arpád	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	2	3

Beirt magántanuló: Lamoth István.
Vizsgálatlan maradt: Szulyovszky Gyula.

Összesen: 53.

5. a) osztály.

Osztályfőnök: Péter Mihály.

A tanuló neve	Tantárgyak															
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettudomány	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Keresked. gyak.	Német nyelv	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
<i>Ács Béla</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	—	1	1	1	1
Arató Gyula	2	3	2	3	3	2	3	3	2	1	1	—	3	3	3	2
Atzél Endre konv.	2	2	2	1	2	1	3	2	1	1	1	—	1	3	2	2
Balázs János	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	—	2	2	2	2	1
5 Ballásch Alajos konv.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	—	1	1	3	2	1
Bárházy Béla konv.	1	2	3	2	1	2	3	2	3	1	1	—	3	3	3	1
Beleznai Ferenc konv.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1
Bella Jenő	1	2	2	2	2	1	3	2	2	3	—	2	2	3	2	1
Bódis László konv.	1	1	2	2	1	1	2	3	2	1	—	2	2	2	2	1
10 <i>Csók Csaba</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—	1	1	1	1
Deák Tibor	1	2	3	2	2	2	3	1	1	1	1	—	3	3	3	1
<i>Dlauchy Dénes konv.</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	1	3	—	1	1	1	1	1
Dobronyi István	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	1	—	2	3	2	1
Doetsch Béla	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2	—	3	2	3	3	2
15 Faddi István	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	—	1	2	2	1
Flórián Gyula	1	2	3	3	2	1	2	2	1	2	1	—	2	3	3	1
Forgách Miklós	1	3	3	3	2	1	3	2	2	2	1	—	3	3	3	1
Gábor Nándor	1	1	1	3	1	1	2	1	1	2	—	—	2	2	2	1
Götz László	1	2	3	3	2	2	3	3	1	1	1	—	3	3	3	1
20 Hegedüs János konv.	2	1	3	1	3	2	3	3	3	3	1	—	3	3	3	1
Jajczay Frigyes	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1	—	3	3	2	2
Jurka János konv.	1	1	2	2	1	1	3	2	1	3	—	1	2	2	2	1
Kabók Sándor	1	2	3	3	2	2	3	2	2	2	1	—	2	3	3	1
Karsai Tibor konv.	1	1	2	2	2	2	3	2	1	2	—	2	2	2	2	2
25 Kiss Balázs	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	2	3	3	2	1
Kolozsvári Károly konv.	2	1	3	3	3	2	2	3	1	1	1	—	2	2	3	1
Kovács György	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	—	1	2	2	2	1
Kovácsné Kázmér	2	2	2	2	2	1	3	3	2	2	1	—	1	2	3	1
Köhalmi Lajos	1	1	3	2	2	1	3	2	1	3	—	2	3	3	3	1
30 Leitner Ferenc	1	1	2	3	2	1	1	2	1	2	—	1	1	2	2	1
Liebl Sándor konv.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1	1
Lőrincz Béla konv.	2	1	3	3	3	2	3	2	2	2	—	3	3	3	3	1
Mentel József	1	2	3	3	2	1	3	2	1	fm	1	—	3	3	3	1
Milkovits István	1	1	1	2	1	1	2	3	2	fm	—	1	2	1	2	1
35 Nádrai András	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	—	1	1	2	1
Papp Péter	2	2	3	2	2	2	3	3	3	1	1	—	3	3	3	2
Pethes Zoltán	1	1	1	1	2	1	3	3	2	2	—	1	2	2	3	2
Polyák Róbert	2	2	3	2	1	1	3	3	2	3	1	—	3	3	3	2
Pákozdi József	2	2	3	3	3	2	3	3	2	3	—	2	3	3	3	2
40 Rotter Lajos	2	2	2	2	2	1	3	2	2	2	1	—	2	3	2	2
Schmidt János konv.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	—	1	3	2	2	1
Schmelzer Endre	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1
Solti György	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	—	2	2	2	1
Stahl Lajos konv.	2	1	3	3	3	2	3	3	1	2	—	3	3	3	3	2
45 Steger Tibor	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	—	2	1	2	1
Szabadi György konv.	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	—	2	2	2	2	1
Szabados Péter	2	1	3	2	2	2	3	2	3	1	1	—	2	3	3	2
<i>Szabó Győző</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	—	1	1	2	1	1
Szadló Ernő konv.	1	1	2	2	2	1	3	2	2	1	—	2	2	3	2	1
50 Szakács Béla	1	1	1	2	1	1	3	2	2	2	1	—	2	2	2	1

A tanuló neve	Tantárgyak											Alt. tan. eredmény	Rendszertel			
	Magaviselet	Hitt- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természetrajz	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.			Keresked. gyak.	Német nyelv	Latin nyelv
Szalai István	1	2	3	3	2	2	3	2	2	1	1	—	2	3	3	1
Szalay Sándor	1	1	2	3	1	1	3	3	2	3	1	—	2	1	3	2
Szekér András	1	2	3	2	1	1	3	3	2	2	1	—	3	3	3	2
Székely Péter	1	2	2	3	2	2	3	2	1	3	1	—	3	2	3	1
55 Tomanovics József	1	1	2	2	2	2	3	2	1	1	—	2	3	3	3	1
Torday Iván	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	—	1	2	2	1
Török Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1
Tumann Gábor konv.	1	1	2	1	1	1	3	3	2	3	—	1	2	2	3	1
Vadász Tibor	1	2	2	2	2	1	3	2	1	2	—	2	2	2	2	2
60 Valkó László konv.	1	1	2	3	1	1	3	1	1	2	1	—	2	2	3	2
Vastagh Gábor konv.	1	1	2	3	2	1	3	2	1	1	1	—	2	3	3	1
Vida Gábor	2	2	2	3	3	2	3	1	1	1	—	2	2	3	3	2
Viszló Dezső konv.	1	1	3	2	2	1	3	2	2	3	—	2	2	3	3	1

Kimaradt: Esterházy Antal.

Összesen: 64.

5. b) osztály.

Osztályfőnök: Gál István dr.

A tanuló neve	Tantárgyak											Alt. tan. eredmény	Rendszertel		
	Magaviselet	Hitt- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természetrajz	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.			Német nyelv	Latin nyelv
Almási Gusztáv	1	2	3	3	2	2	3	2	1	2	1	2	3	3	2
Baki István	2	1	2	2	3	2	3	3	3	1	1	2	3	3	2
Becska Nándor	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	2
Belákovics György	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	3	2	2
5 Belloni András	2	2	1	2	1	1	3	2	3	2	2	1	2	2	2
Bence Dénes	1	1	2	2	2	1	3	3	1	1	2	3	3	3	2
Berkes Gyula	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1
Bodolai László	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Dobrovolszky Sándor	1	1	2	3	3	2	3	2	1	2	2	2	3	3	3
10 Farkas Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Felkai Imre	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1
Gerő András	1	1	1	1	1	2	3	2	1	2	1	1	1	2	1
Graff György	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	3	3	2	2
<i>Gyökhegyi Zsolt</i>	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1
15 <i>Gyurkovics Sándor</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	fm	1	1	1	1	1
Hegedüs László	2	1	1	2	2	1	2	2	1	fm	1	2	2	2	2
Horváth Dénes	1	2	2	2	2	2	3	3	1	2	2	3	2	3	2
Hoványi János	1	1	2	1	2	2	2	3	1	1	1	1	2	2	3
<i>Ivanoff Miklós</i> g. kel.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
20 Jászonyi Ferenc	1	2	2	2	1	2	3	1	1	2	1	2	3	2	2

A tanuló neve	T a n t á r g y a k														
	Magviselés	Hit- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettud.	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.	Német nyelv	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
Kaszala János	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1
Kincses Sándor	1	1	1	1	2	2	3	2	1	1	1	2	2	2	2
Kovács Péter	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2
Kreybig Rudolf	2	2	3	2	2	3	2	3	3	1	1	2	3	3	3
25 Kunffy Antal	2	1	2	3	2	1	3	3	1	2	1	3	4	3	3
Lotz Károly	1	1	2	3	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	3
Madarász Attila	1	1	2	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	2	2
Nagyiványi István gkat.	2	1	3	3	3	3	3	2	3	1	2	3	4	3	2
<i>Nádas Tamás</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2
30 Nógrády Ottó	1	1	3	1	2	2	2	3	3	1	3	3	3	3	3
Pecz Kay Endre	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2
Pethes Miklós	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2	1
Petki Gusztáv	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
<i>Petz Lajos</i>	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
35 Pintér Károly	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	2	2
Pozsonyi István	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Prerau Sándor	2	1	3	3	3	2	3	1	2	3	2	2	4	3	3
Puskovitz László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pusztási Ödön	2	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2	2
40 Rapaich Richárd	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2
Sumári Miklós	2	2	3	3	2	2	3	2	2	1	2	3	4	3	3
Szabó Miklós	1	1	2	2	1	2	3	1	1	2	1	2	3	2	2
Szalay László ref.	2	1	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	4	3	3
Szegegy György	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	3	2	2
45 Szentirmai Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szepesbélai Árpád	2	2	3	2	3	3	3	3	1	2	2	2	4	3	3
Szélba László	1	2	3	1	3	3	3	3	1	2	1	2	3	3	2
Sziklai Tibor gkat.	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1
<i>Szirtes László</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
50 Tabódy Tamás	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2
Tasnádi Csaba	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tóth Kálmán	1	1	2	3	1	1	3	1	1	1	1	3	3	3	2
Várnai István	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	1	2	2
<i>Veress Zoltán</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2
55 Vigh Balázs	2	2	3	3	2	3	3	1	2	2	1	3	4	3	3
Vincze Imre	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	1	1	3	3	2
Wager György	1	2	3	3	3	3	3	3	3	1	3	4	3	3	2
Zimányi György	2	2	2	2	3	3	2	2	1	2	1	2	3	3	3
Zlinszky Gábor	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2

Magántanulásra tért és vizsgálatlan maradt: Erney Károly, Kiss István.

Beirt magántanuló: Gátszegi Győző.

Összesen: 62.

5. c) osztály.

Osztályfőnök: Balogh Lajos.

A tanuló neve	Tantárgyak												Rendszeret		
	Magaviselet	Hít- és erkölcsstan	Magy. ny. és ír.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettudomány	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.	Német nyelv		Latin nyelv	Alt. tan. eredmény
Ajkai László	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	3	2	2	3
Almási Lajos	2	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	3
Barát Miklós	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Bánkuti Gyula	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1	3	3	3	2
5 Bocsák András	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1
Bognár Ernő	3	2	3	3	3	3	3	2	1	2	2	3	3	3	3
Daroczy Tihamér	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	3	2	3
Dávid József	2	1	3	3	1	2	2	2	1	1	1	2	3	3	2
Debrócy Jenő	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	3	2	2
10 Dévényi József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Dommanich László	2	1	3	2	3	2	2	2	2	1	1	2	3	3	2
Elség Ferenc	3	2	4	3	4	3	3	3	3	2	3	3	4	4	3
Galkó Ferenc	1	1	3	2	1	2	2	2	2	2	1	2	3	2	2
Goschy József	3	2	3	3	2	2	3	2	2	1	2	3	4	3	3
15 Göblyös Péter	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Gyulai Rezső	1	1	2	2	2	2	1	3	2	1	1	2	2	2	2
Hegede Tibor	2	2	3	3	3	3	3	2	2	1	3	3	4	3	2
Hegyi Pál	1	1	3	3	3	3	3	2	2	1	2	3	4	3	2
Hetényi István	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2
20 Horváth Róbert	2	1	3	2	1	2	2	2	1	1	1	3	3	3	2
Illek Péter	3	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1	3	3	3
Kászonyi László	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	2	3	2	2
Kecskeméti István	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2
Kecskés László	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	3	2	2
25 Keresztesy Béla	2	1	3	1	1	1	2	2	1	2	1	1	3	2	2
Kézdí-Kovács Zsolt	1	1	2	1	2	2	2	3	2	1	2	2	3	2	3
Kovács Gyula	1	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	2	2	2	2
Kováts Ödön	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	3	2	2	2
Kozma György	1	1	3	2	2	2	2	1	2	1	2	2	3	2	2
30 Kövári Endre	2	1	3	2	1	1	2	2	2	2	1	2	3	2	2
Kürtösi József	1	1	1	1	3	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1
Meggyesi Tamás	2	1	2	2	3	2	2	1	1	2	2	3	3	3	1
Miklós Béla	2	1	2	2	2	2	2	1	2	fm	2	2	3	2	2
Móser Albert	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
35 Nagy Gyula	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	2
Ocsovai Frigyes	2	1	2	2	3	3	2	2	1	2	1	2	3	3	2
Pázmándi György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Pethő János	2	1	3	2	2	2	2	2	2	1	1	2	3	2	2
Pénzes Lajos	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
40 Pintér László	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Pök László	3	3	4	4	3	3	3	2	2	1	3	3	4	4	3
Pukli Iván	1	1	3	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2
Rab György	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2
Rácz Gábor	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2
45 Saly György	1	1	4	3	3	2	3	3	2	2	3	3	4	4	2
Scheili Béla	1	1	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	3	2	2
Selényi Pál ág. ev.	2	2	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	4	4	3
Sétáló Antal	1	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2
Skerlák Iván	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
50 Szabó Elemér	2	2	3	3	2	3	3	2	3	2	2	2	3	3	3

A tanuló neve	T a n t á r g y a k														
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettud.	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.	Német nyelv	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
Szeklencei Péter	3	2	2	3	2	2	3	3	1	2	2	2	3	3	3
Szétsi György	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Szűcs Attila	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
Tarján Ferenc	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
55 Tercs András	2	1	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2
Tóth István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vajna Ede	2	2	3	3	3	3	2	2	1	1	3	2	3	3	3
Várnagy Tibor	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	3	2	2
Wagner Gábor	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	1	3	3	3
60 Weigl József	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2

Kimaradt: Fodor Géza.

Összesen: 61.

6. a) osztály.

Osztályfőnök: Kovács Mihály.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k														
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettud.	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Keresked. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
Bánfalvi József	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2	—	2	2	3	3
Barabás Miklós	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—	3	3	3
Barlay Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1
Csapody Béla	2	1	3	3	3	3	2	3	1	2	2	—	2	3	3
5 Darvas György	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	3	2	3	3
Drahos Sándor	1	2	1	1	2	1	2	1	1	fm	—	—	2	2	1
Fehér Károly konv.	1	2	3	3	3	3	2	2	3	1	1	—	4	4	2
Franke Jenő	2	2	3	3	3	3	3	2	3	1	—	3	4	4	3
<i>Friedrich Péter</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—	1	1	1
10 Glasz József konv.	1	1	2	1	1	1	2	2	3	2	—	2	3	2	1
Görög Lajos konv.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—	3	3	2
Hanak Fehér Gábor konv.	2	2	3	2	1	1	2	1	1	1	1	—	2	2	2
Hatzky Ottó	2	3	4	3	3	3	3	3	2	2	1	—	3	4	2
Hauk Tibor	1	2	3	2	3	3	2	3	1	2	—	2	3	3	2
15 Hegedüs László	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	—	2	2	1
Hermann György	1	1	2	1	1	1	2	3	3	2	—	2	2	2	3
Hirsch Tamás konv.	1	1	2	1	1	1	2	3	1	2	—	2	2	2	2
Hoffmann Miklós	1	2	2	3	3	2	2	2	2	2	—	2	2	3	2
Homoki József konv.	1	1	3	3	3	3	2	1	3	1	—	2	3	3	2
20 Illés Árpád	2	1	3	3	3	2	3	3	3	fm	3	—	3	3	2
Imets Lajos	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	—	2	2	1
Kalamenovits Géza	2	2	2	2	3	2	3	2	2	1	2	—	3	3	2
Karádi Péter	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3
<i>Keczéry Dezső</i>	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	—	1	1	1

A tanuló neve	T a n t á r g y a k														
	Magaviselet	Hit- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettud.	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Keresked. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
25 Kézely Tamás	1	2	3	3	3	2	2	2	1	1	1	—	3	3	2
Kienitz Károly	2	1	3	3	2	2	2	3	3	1	—	3	3	3	3
Kovács Pál konv.	1	2	4	3	2	3	3	3	3	3	—	2	3	4	2
Kövecs László	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	1	—	1	1	1
Lipták Béla konv.	1	1	2	2	2	1	1	2	2	1	—	1	3	2	3
30 Lugosi György	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	—	3	2	1
Lukács László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
Márton Sándor	1	1	3	2	2	1	2	1	3	2	—	2	3	3	2
Morvai Szilárd	1	1	2	1	2	2	2	1	2	1	—	—	3	2	2
Nagy Károly	1	1	3	3	3	2	2	2	2	1	—	—	3	3	2
35 Oberfrank Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
Öveges László	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1	—	2	4	4	2
Pintér György	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	—	—	3	2	1
Reichlin-Meldegg Viktor	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1	1	1
Schmiedt Eligius	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	3	3	3
40 Sümeghy Gyula	1	1	1	1	1	1	2	1	3	3	—	—	1	1	1
Szabó Barnabás	2	2	3	3	3	2	3	2	1	3	2	—	3	3	3
Szabó Mihály konv.	1	1	2	1	3	2	3	2	2	1	—	—	3	3	2
Szekerés László konv.	2	2	4	3	3	2	3	2	2	2	—	—	3	4	3
Szendrói László	1	1	3	2	2	2	2	2	3	2	1	—	3	3	2
45 Szikorszky Tamás	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	—	—	2	2	1
Szilágyi Pál	3	3	3	2	3	2	3	3	3	2	—	—	4	4	3
Szopkó Tamás	1	3	2	2	2	2	2	3	2	1	—	—	2	3	2
Sztrilich Péter	1	1	2	1	2	2	1	3	2	3	2	—	2	2	3
Telegdy István ref.	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1	—	—	1	1	1
50 Tencer Róbert	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	—	1	2	1
*Tsuk János	2	3	3	3	1	2	2	3	3	2	3	—	3	3	3
Öveges János	2	3	4	3	4	3	4	3	3	3	—	—	3	4	3
Vargyai Gyula	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	—	—	2	2	1
Vass Gábor	1	1	1	2	1	1	2	2	2	3	1	—	1	2	1
55 Vass Róbert	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	—	2	2	1
Vastagh György konv.	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	—	—	2	2	1
Zana Tibor	1	2	3	2	2	2	3	2	1	1	—	—	3	3	2

Kimaradt: Mezei György ism.
 Osztályozatlan maradt: Regöczi Imre.
 Beirt magántanuló: Máriássy István.

Összesen: 60.

6. b) osztály.

Osztályfőnök: Maklári Lajos dr.

A tanuló neve	Tantárgyak													
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettan	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszertétel
Bagi András	1	1	2	2	2	1	2	3	1	2	1	2	2	2
<i>Bálint Géza</i>	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1
Benkó Pál	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	1
Bisztray Adám	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	2
5 Bruckner János	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	3	2	2
Csánk János	1	1	3	2	2	1	3	2	1	1	1	3	3	2
Dózsa György	1	1	2	2	3	2	3	3	1	2	1	3	3	2
Ecsedy Árpád	1	1	3	2	2	2	2	2	1	1	2	3	3	2
Egri Antal	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	1
10 Füzesy Zoltán	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1
Gáthy György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Goda György	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	3	2	1
Hársi Miklós	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2
Hegyesi László	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	3	2	2
15 Hittner János	3	1	3	2	3	3	3	1	1	2	2	3	3	3
Hunyady Ákos	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	1
Illényi Ferenc	1	1	3	3	2	3	2	3	2	1	2	1	3	2
Juhász Endre	2	2	3	2	3	2	3	3	1	2	1	3	3	2
Kardos Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Katona Ferenc	3	2	3	3	3	3	3	2	1	2	2	3	3	3
Kléh-Reinle Tibor	1	1	3	2	2	1	3	2	1	2	1	3	3	2
Koós János	1	1	3	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	1
<i>Kovács Nándor</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Kovács Tibor	1	1	2	2	2	2	2	2	1	3	1	2	2	2
25 Kőszegi Attila	2	2	3	2	3	3	3	3	1	1	1	3	3	3
Kreiss Attila	1	1	3	3	2	1	3	3	1	1	1	3	3	2
Kunffy Károly	1	1	3	1	2	1	3	3	1	3	1	3	3	1
Landesmann Miklós	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1
Lenkefi Zoltán	1	1	3	3	3	2	3	3	1	2	2	2	3	2
30 Lenz Gyula	1	1	3	3	3	2	3	3	1	3	1	2	3	2
Maurer József	1	1	2	3	3	2	3	1	1	2	1	3	3	2
Meskó Csaba	2	1	3	2	3	3	3	3	2	1	1	3	3	3
Molnár József	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2
Murányi Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
35 Nagy Ervin	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2	2	1
Németh Iván	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1
Oláh Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Petrikovich Tamás	2	1	3	3	3	2	3	2	2	3	1	3	3	2
Pohlinger László	1	1	3	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	2
40 Popini László	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1
Ravasz Attila	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1
Rábai Ferenc	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2
Reé Jenő	2	1	3	3	3	3	2	2	1	2	2	3	3	2
Schnur Gábor	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1	3	2	1
45 Spilenberg László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Strényi Ferenc	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2
Szabó Gábor	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1
Szabó Győző	2	1	2	2	3	1	2	1	2	1	1	2	2	2
Szántó György	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	3	2	3
50 Szentés Gergely	1	1	3	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	2

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak										Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
		Hit- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettud.	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.			Latin nyelv
		Szilágyi István	1	1	3	2	3	2	3	3	1			3
Szluha Márton	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Szojka Gyula	1	1	3	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2
Takáts Ervin	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1
55 Tóth Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Veress Imre	2	1	2	2	3	2	2	2	1	1	1	2	2	2
Végh György	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
Wirtmann Alajos	2	1	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3
Zárday Tamás	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2

Kimaradt: Balla Miklós. Összesen: 60.

6. c) osztály.

Osztályfőnök: Gulyás István dr.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak										Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
		Hit- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természettud.	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.			Latin nyelv
		<i>Andrásfay Antai</i>	1	1	1	1	1	1	2	1	1			1
Adámfia Károly	2	1	3	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
Bacsó István gkat.	2	1	3	3	3	3	3	2	2	1	2	3	3	3
Baráthy Barnabás	1	2	3	2	2	2	3	2	2	1	2	3	3	2
5 Becán Imre	2	1	2	2	3	2	2	2	1	2	2	2	2	2
Berki Róbert	1	1	2	1	1	2	3	3	1	2	2	1	3	2
Bohr László	2	2	3	1	3	3	3	2	1	2	3	2	3	3
Csáky Ferenc	1	1	3	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1
Dabasi Endre	1	1	2	1	2	2	3	3	2	1	2	1	3	2
10 Dercsényi Tamás	1	2	2	1	1	1	2	2	1	2	1	1	2	2
Diósi Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dulin Jenő	2	3	3	2	2	3	3	2	1	2	2	3	3	3
Dworschák Ernő	1	1	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2
Edeleányi Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15 Eszláry Sándor ref.	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1	2	1
Fehér Ervin	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1	3	2	2
Fülöp János	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
Fürge László	1	2	2	3	1	2	3	2	2	2	1	2	3	1
Gasparez Lajos	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	3	2	1
20 György Farkas József	1	1	3	2	3	2	3	2	2	2	1	3	3	2
Havas Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Illényi Sándor	1	2	3	1	3	2	3	3	2	2	2	3	3	3
Jánosi Sándor	2	2	3	1	3	2	3	2	1	1	2	2	3	3
Juhász György	1	2	3	3	2	2	2	2	2	1	2	3	3	3

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													
	Magaviselet	Hit- és erkölcsian	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Természetrajz	Számolás és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Keresked. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszerlet
25 Kanyó János	1	2	3	2	3	2	3	2	2	1	2	2	3	2
Kiss Gyula	1	1	3	2	3	3	2	3	1	3	2	3	3	2
Komesz Zoltán	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2
Koós József	2	1	3	1	3	3	3	3	1	2	2	2	3	3
Kovács Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Krasznavölgyi Gyula	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	3	3	3	3
Kulcsár Dezső	1	1	3	2	3	2	3	2	2	3	2	3	3	3
Lak István	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2
Larisch Lajos	2	2	3	1	3	2	2	2	1	3	2	3	3	3
Mészáros István	1	1	3	1	2	2	3	1	1	2	2	2	3	1
35 Muszik László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Németh Ferenc	2	2	3	3	3	2	3	2	1	1	1	3	3	3
Oltiványi József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Péteri Gedeon konv.	1	1	2	1	1	1	2	3	2	2	1	2	2	3
Pözel István	1	1	1	2	2	2	1	3	2	2	2	3	3	3
40 Radnóti Imre	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2
Reinisch Jenő	1	2	3	1	2	2	3	3	1	2	2	1	3	2
Romvári György	1	2	3	2	3	2	3	3	2	1	1	3	3	2
Szabó Géza	2	2	3	1	3	3	3	3	2	1	2	3	3	3
Szabó Miklós	1	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	3	3	2
45 Szendrői Ede	2	2	3	1	2	2	3	3	1	2	2	2	3	3
Szentmihályvölgyi Mátyás	2	2	2	2	1	2	2	3	2	3	1	2	2	2
Szigetvári Endre	1	1	2	2	2	3	2	1	1	1	2	2	2	2
Szluha Balázs	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	2	1	2	2
Szuhányi Ferenc konv.	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2
50 Tamáty Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Tóth Miklós</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	1	1	1	2
Vaday Sándor	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3
Vaszily György gkat.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Váray Sándor	2	2	3	2	4	3	3	3	2	2	3	4	4	3
55 Verzár Endre	2	3	3	2	3	3	3	2	1	3	3	3	3	3
Wágner Pál	1	2	3	2	3	2	3	3	2	2	2	3	3	3
Zsurik János	1	2	3	1	2	3	2	2	2	2	2	3	3	2

*Magántanulásra tért: Pákozdy Csaba.
Kimaradt: Gleviczky András.*

Összesen: 59.

7. a) osztály.

Osztályfőnök: Szemenyei László.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k															
	Magaviselet	Hit- és erkölcs tan	Magy. ny. és ír.	Történelem	Föld- és néprajz	Az ember élete	Természettan	Szám- és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Küresk. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
Arkay Tamás	2	1	3	2	3	2	2	3	2	2	2	—	3	3	3	3
Babócsay István	1	2	3	3	2	2	2	3	3	3	2	1	—	3	3	3
Bakány László	2	2	4	3	3	2	2	3	3	3	3	1	—	2	3	4
Bácskay Endre	2	2	2	2	2	2	2	3	3	1	3	1	—	1	3	3
5 Bajmóczy József	1	1	2	2	2	1	3	3	3	3	2	2	3	—	2	3
Barcza György	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—	3	3	3
Bánkuti Attila	1	1	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	—	1	3	3
Becker Lajos	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	—	2	2	1
Becsey Tibor	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1	1	1	—	1	3	3
10 Benedek Albert	2	2	4	2	2	3	3	3	3	2	2	2	—	2	2	4
Bodó Antal	1	2	2	2	3	2	2	3	3	3	3	1	—	2	3	3
<i>Csák Zoltán</i>	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	—	—	1	1	1
Dencz Ákos	2	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	1	—	3	2	3
Dieballa L. Péter konv.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	—	2	1	2
15 Döbrösy Károly	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3	—	—	1	1	2
Dulácska Gábor	1	2	3	2	2	2	2	3	1	3	1	2	—	2	2	3
Fehér László	1	1	1	2	2	2	2	3	1	1	3	1	—	1	2	2
Fodor Péter	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	—	—	3	2	2
Görgényi Lajos konv.	1	3	3	1	1	1	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3
20 Halász Gábor	2	2	3	1	2	1	1	2	2	1	1	—	—	2	2	2
Herbai György	1	1	2	1	1	1	2	2	1	2	3	—	—	1	1	2
Huszár Gábor	1	2	1	2	1	2	2	3	1	2	4	—	—	1	2	2
Jeszenszky Miklós	1	1	2	3	2	1	3	3	1	1	3	—	—	3	3	3
Kabók Imre	1	2	2	1	2	3	2	2	2	1	2	—	—	1	2	2
25 Kálmán László	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	—	1	3	3
<i>Kassay László</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	—	1	1	1
Kiss István konv.	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1	—	—	3	2	2
Kolthai Gyula	1	1	3	2	3	2	2	3	2	2	2	—	—	2	2	3
Koór János	2	2	2	1	2	1	1	2	2	2	3	—	—	2	1	2
30 Kristóf Tamás	1	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	—	—	3	3	3
Kurta László ism.	1	1	3	3	3	2	3	3	3	1	3	—	—	3	3	3
Ladoméry Imre	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	—	—	2	2	3
Lóskay Imre	2	1	2	2	3	2	3	3	3	2	3	—	—	3	2	3
Mandics Gedeon	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1	—	—	1	1	2
Masznik Ervin ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
Melocco Miklós	2	1	2	1	1	3	2	2	1	2	1	—	—	1	1	2
Nagy Gábor	1	3	4	3	3	2	3	3	2	2	2	—	—	3	3	4
Pálfi János	2	2	4	2	3	3	3	3	3	1	2	—	—	4	3	3
Papp László	1	2	3	1	2	2	3	3	2	1	2	—	—	3	3	3
40 Papp Ottó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1	1	1
Petik Béla	2	3	4	3	3	3	2	3	3	1	3	—	—	3	4	3
Pomagáts Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1	1	1
Pungor Ákos konv.	1	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	—	—	3	2	1
Rab Péter	1	1	2	1	1	1	1	2	3	1	2	—	—	1	1	2
45 Rozsnyai Zoltán	1	2	3	1	2	2	3	3	3	2	2	—	—	3	2	3
Rymorz Pál	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1	—	—	1	2	1
Safranyik József	2	2	3	2	2	3	2	3	3	2	2	—	—	3	2	3
Schannen Miklós	1	2	2	1	2	2	2	3	2	1	3	—	—	2	2	2
Schömer Ervin	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	—	—	2	2	1
50 Seprűs Zoltán konv.	1	2	3	3	2	2	2	3	3	2	1	—	—	3	3	2

A tanuló neve	Tantárgyak															
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Az ember élete	Természettan	Szám. és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Keresk. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
Szabó György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1	1	1
Szatmári Pál ism.	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	1	—	3	2	3	3
Széchenyi János konv.	2	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	—	3	3	3
Szekeres Gyula	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	—	1	2	2	2
55 Szeless László	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	3	1	—	2	2	1
Tornallyay Miklós	2	1	3	2	2	2	2	3	3	1	1	—	3	3	3	3
Töröcsik Ernő konv.	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	3	—	1	1	2	1
Ungár Gaszton	1	2	3	2	2	2	2	3	3	3	fm	—	2	2	3	3
Vedlik Lajos konv.	2	2	3	2	2	2	3	3	2	3	1	—	1	2	3	2
60 Végh Mihály	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	3	2	—	3	2	2
Vidoni András	2	1	3	3	3	3	3	3	3	1	3	—	3	3	3	3
Wydler Walter	1	3	4	2	3	3	3	3	2	2	1	—	2	3	4	3
Z. Szabó László	1	2	2	2	2	2	2	3	1	2	2	—	2	2	2	2
Zsoldos Benő	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	3	—	1	1	2	1

*Kimaradt: Korbuly László, Sipos Imre.
Osztályozatlan maradt: György József, Lőrinczy Gábor. Összesen: 68.*

7. b) osztály.

Osztályfőnök: Péntek József.

A tanuló neve	Tantárgyak															
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Föld- és néprajz	Az ember élete	Természettan	Szám. és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Keresk. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredmény	Rendszeret
Ambrus Lajos	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	—	1	2	2	1
Balás-Piri László	2	2	2	2	2	3	3	3	3	1	1	—	2	3	3	2
Barcza György	1	2	3	2	1	2	2	3	3	1	2	—	3	3	3	2
Báldi Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
5 Bárdos-Féltoronyi Miklós	1	1	3	2	3	3	2	3	3	2	2	—	3	3	3	2
Bíró Imre	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	—	1	2	2	1
<i>Böcs Gábor</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1
Devich Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
Ékes Aladár	1	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	3	3	2
10 Farkas Mihály	1	2	3	2	2	2	2	3	2	3	2	—	3	3	3	2
Fazekas Márton	2	2	3	1	2	2	2	3	2	1	2	—	3	3	3	2
Frombold Győző	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
Füredi Péter	1	1	2	1	1	1	2	3	2	2	2	—	2	2	2	2
Füzy Márton	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1	—	2	2	2	1
15 Gál István	1	2	3	3	2	2	2	3	1	3	2	—	1	3	3	2
Ginter Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
Hai Ede	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	—	4	3	4	2
Hári Péter	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	2	—	1	2	2	1
Hergár Emil	2	2	3	1	2	2	2	3	2	2	2	—	3	3	3	2
20 Hernády Nándor	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	—	2	3	2	1

A tanuló neve	Tantárgyak															
	Magviselő	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ír.	Történelem	Föld- és néprajz	Az ember élete	Természettan	Szám. és mérés	Rajzolás	Ének	Testnevelés	Műhelygyak.	Keresk. gyak.	Latin nyelv	Alt. tan. eredm.	Rendszeretet
Jámbor Lajos ism.	2	2	3	2	3	3	2	3	3	3	1	—	3	3	3	3
Janitsáry Miklós gkel.	2	1	3	1	1	1	2	3	3	2	2	—	—	2	3	3
Járay Tamás	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	—	3	2	2
Kalapos Ferenc gkat.	1	1	2	2	1	1	1	3	3	2	2	—	3	2	3	2
25 Kelemen Lajos	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	1	—	4	3	4	3
Kerényi György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1
Kintli József	2	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1	—	3	3	3	2
Kocsis Mihály	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	—	2	2	2	1
Kolossváry László	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	—	—	2	1	1
30 Kovács Iván	1	1	2	2	1	1	2	3	2	2	1	—	2	1	2	1
Köröshegyi József	2	1	3	1	1	1	2	2	2	2	1	—	1	2	2	2
Landesmann Gábor	1	2	2	2	2	2	1	2	3	2	2	—	1	3	3	1
László Pál	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	3	3	3	2
Lorge György	1	1	2	2	1	1	1	2	3	2	2	—	1	2	2	1
35 Lukács János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1	2	1
Major Tamás	1	2	3	3	1	1	2	3	3	2	2	—	—	2	3	3
Makovszky Márius	1	1	3	1	1	1	2	3	2	3	2	—	3	2	3	2
Marosi József	1	2	2	2	2	1	2	3	2	3	2	—	3	3	3	2
Matura Mihály	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	—	1	2	2	1
40 Menráth György	1	2	3	3	2	2	2	3	3	1	2	—	2	3	3	2
Molnár Miklós	1	1	3	2	2	2	2	2	2	3	2	—	2	1	2	2
Muts István	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	—	3	2	2	2
Nemessányi László ism.	1	2	3	1	2	3	3	3	3	3	2	—	3	3	3	2
Ötvös Dániel	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1
45 Pálhalmi Mihály	1	2	3	2	3	2	3	3	3	2	1	2	—	2	3	2
Pálos János	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1	2	—	2	2	2	1
Párizs József	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	2	3	3	2
Pinczési Ferenc	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	—	2	1	2	1
Puschmann Gábor ism.	1	1	3	3	3	2	2	3	3	3	2	—	1	3	3	2
50 Rodzievicz Béla	1	1	3	2	1	1	2	2	2	2	1	—	2	2	2	2
Rózsa Barnabás	1	2	3	3	2	1	2	3	1	2	2	—	3	3	3	2
Schäffer László	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	—	1	2	2	1
Scheidt Attila ism.	1	2	2	3	3	2	3	2	3	1	1	—	3	3	3	2
See Franz Tamás	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1	1	—	1	3	3	2
55 Sipos Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1
Somogyi András	1	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2	—	2	2	3	3
Szmolenszky István	1	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	—	2	2	2	1
Szokol László	1	1	2	2	2	2	1	2	3	1	2	—	1	2	2	2
Tóth Attila	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	—	2	1	2	1
60 Tóth Ferenc	1	1	3	2	3	2	2	3	2	2	1	—	3	3	3	2
Unger Kristóf	2	1	3	2	1	1	2	3	3	3	3	—	4	3	4	2
Utry László	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	—	1	3	2	1
Vass Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1
Veidinger László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1
65 Vigh Szabolcs	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1	1	1	1
Witzing László	1	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	—	2	3	3	2
Zsingor Iván	1	1	3	2	2	2	1	3	2	2	2	—	2	2	3	2

Osztályozatlan maradt: Mihályi László.
Beirt magántanuló: Gschöpf József.

Összesen: 69.

B) Magánvizsgázók.

a) Beirt magántanulók.

1948. június 16—18-án:

- 3. osztály. Jó rendű: Lamoht István rkat. 1939.
- 6. a) „ Jó rendű: Máriássy István rkat. 1936.
- 6. c) „ Jó rendű: Pákozdy Csaba rkat. 1935.
- 7. b) „ Elégséges rendű: Gschöpf József rkat. 1934.

b) Pótló vizsgálatot tett:

1947. augusztus 28—30-án:

- 6. a) osztály. Több tárgyból elégtelen: Szabó Árpád rkat. 1934.
- 6. b) „ Elégséges rendű: Kovács Iván rkat. 1934.

c) Felsőbb hatóságok engedélyével vizsgázott:

1947. december 15—17-én:

- 5. b) osztály. Jó rendű: Balla Miklós rkat. 1934.
- 6. a) „ Jó rendű: Lehócz Endre rkat. 1935.

1948. június 16—18-án:

- 1. b) osztály. Jó rendű: Koós András rkat. 1940.
- 7. a) „ Elégséges rendű: Lehócz Endre rkat. 1935.

C) Különbözeti magánvizsgálatok.

1947. október 1-én:

Az 5. osztály latin anyagából: Jeles: Tóth Dezső rkat. 1936. Jó: Szabó Gábor rkat. 1936., Kovács Tibor rkat. 1936. Elégséges: Murányi Imre rkat. 1935.

1947. október 2-án:

Az 5. osztály latin anyagából: Jó: Szikorszky Tamás rkat. 1936. Elégséges: Franke Jenő rkat. 1936., Homoki József rkat. 1936.

1947. október 4-én:

Az 5. osztály latin anyagából: Elégséges: Bacsó István rkat. 1935.

1947. november 13-án:

A 6. osztály latin anyagából: Elégséges: Bánkuti Attila rkat. 1935.

1947. december 13-án:

A 6. osztály latin anyagából: Elégséges: Hernády Nándor rkat. 1934.

1948. január 28-án:

Az 5. osztály latin anyagából: Jó: Imets Lajos rkat. 1935. Elégséges: Úveges János rkat. 1935.

D) Javítóvizsgálatok.

A tanév elején:

5. a) Karádi Péter (magyar-számolás). Elégséges-elégséges. Szabó Barnabás (számolás). Elégséges. Szekeres László (számolás). Elégséges. Zák Lajos (számolás). Elégséges.

5. b) Adorján Tamás (földrajz-számolás). Elégséges-elégtelen. Bruckner János (számolás). Elégséges. Reé Jenő (számolás). Elégséges. Wirtmann Alajos (magyar). Elégséges.

5. c) Krasznavölgyi Gyula (földrajz-számolás). Elégséges-elégséges. Szabó Miklós (földrajz). Elégséges. Váray Sándor (földrajz). Elégséges.

6. a) Benedek Albert (magyar). Elégséges. Kálmán László (magyar). Elégséges. László Attila (magyar). Elégséges. Matlárházi Zoltán (történelem). Elégséges.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
	Magaviselet	Hitt- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Gazd. és társ. ism.	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyt. és mért.	Rajz	Testnevelés	Egészségtan			Ének
45 Rupp László	2	3	3	3	2	3	3	—	2	3	3	3	2	2	3	2
Seprűs János konv.	1	3	3	3	3	3	—	2	3	3	3	2	2	1	3	1
Somkuti József	1	2	2	2	2	3	—	—	2	2	2	2	3	3	2	—
Stomfai Róbert	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	1	2
Szalay György	1	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	2	2	3	2	—
50 Szekér Kálmán	1	2	2	2	1	2	—	2	1	2	1	2	2	2	1	—
Szotyori Nagy Mihály	1	2	2	2	2	3	—	3	2	3	1	1	2	3	2	—
Torma Miklós	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Urbán János konv.	1	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Uxa György	1	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1

Kimaradt: Kovács László.
Magántanulásra tért: Karkos Károly. Összesen: 56.

IV. B) osztály.

Osztályfőnök: Fekete Antal dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
	Magaviselet	Hitt- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Gazd. és társ. ism.	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyt. és mért.	Rajz	Testnevelés	Egészségtan			Ének
Bencsina Ferenc	2	2	3	2	2	3	3	—	3	3	3	2	2	2	3	3
Berke Béla	1	1	2	1	1	2	—	2	1	2	2	1	1	1	2	2
Bielek József	3	2	3	3	1	3	3	—	1	3	3	2	3	2	3	1
Bodnár Endre	2	1	1	2	1	1	2	—	2	2	3	2	1	1	2	3
5 Csabai László	1	1	2	1	1	1	2	—	1	2	1	1	1	1	2	1
Csintalan László	2	2	3	3	2	3	—	2	2	3	3	1	3	2	3	1
Emödy Zoltán	1	1	3	2	1	2	3	—	1	3	2	1	1	2	3	1
Erdélyi Ferenc	2	2	3	3	1	3	—	3	2	3	3	1	3	3	3	2
Erdélyi László	1	1	3	3	3	3	—	3	2	3	2	2	2	3	3	2
10 Ferenczy Tamás	1	1	1	2	1	2	1	—	1	2	2	2	1	1	2	2
Gelley Péter	1	2	3	2	2	3	2	—	2	3	3	2	2	1	3	1
Götz Gusztáv	2	2	2	3	2	3	2	—	2	3	3	2	2	1	3	1
Haller Iván	1	1	1	2	2	1	—	1	2	1	2	2	1	2	2	1
Hatlacki Ferenc	1	2	3	3	3	3	—	3	2	2	2	1	2	1	3	3
15 Kádár Sándor	1	1	3	3	1	3	—	3	1	3	3	2	3	2	3	1
Karácsonyi László	1	1	1	1	1	1	2	—	1	2	2	2	1	1	2	1
Kecskés Sándor	2	1	3	2	3	3	—	3	2	3	3	1	2	3	3	3
Killy Ferenc	1	1	2	2	3	3	—	2	2	3	2	1	1	2	3	1
Kovács Gyula	1	1	1	2	1	2	2	—	1	2	2	1	1	1	2	1
20 Kozma László	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Kozma Ottó	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	2	3	3	3	3
Kratochwill Ferenc	1	1	3	1	2	3	—	3	2	3	2	1	1	3	3	1
László István	2	1	2	3	2	3	3	—	2	3	3	1	2	3	2	2

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													Alt. tan. eredmény	Rendszeret	
	Magaviselet	Hit- és erkölcs tan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Gazd. és társ. ism.	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettud.	Memnyt. és mért.	Rajz	Testnevelés	Egészségtan			Ének
Losonci István	2	2	3	3	2	3	—	2	2	3	3	1	2	1	3	2
25 Lupták Ernő	1	1	2	2	1	2	—	2	2	2	2	1	1	1	2	1
Markó Szilárd	1	2	4	3	2	3	—	2	3	3	2	1	1	2	4	2
Mauthner Ferenc	1	1	3	2	2	3	3	—	2	3	3	fm	2	2	3	1
Molnár Károly	1	1	2	2	2	3	2	—	2	2	2	1	2	2	2	1
Nádor N. László	1	1	3	2	2	3	3	—	1	3	3	3	3	2	3	2
30 Papp Lajos	1	1	3	3	2	3	4	—	2	4	3	1	2	3	4	2
Pásztélyi K. Jenő gkat.	2	1	3	3	2	3	3	—	3	3	3	2	2	1	3	2
Reinhardt János ág. ev.	1	2	3	3	2	3	3	—	3	3	2	2	2	3	3	1
Rikker József	1	1	2	2	2	3	—	2	2	2	2	2	1	1	2	1
Sárosi György	2	1	3	3	2	3	—	3	2	3	3	2	3	3	3	3
35 Schach Béla	1	1	3	3	2	2	—	3	1	3	1	2	1	1	3	1
Simon Dénes	1	1	3	3	2	1	2	—	3	3	2	2	1	2	3	1
Sporerth József	2	1	2	1	1	2	—	2	2	3	2	3	2	3	2	2
Stimáczy Tibor	1	1	3	3	3	3	—	3	3	3	2	2	2	1	3	2
Szabó Attila	1	1	2	1	1	2	—	2	1	2	3	2	1	2	2	1
40 Szalay György	2	2	3	3	2	3	3	—	2	3	2	1	2	2	3	2
Szele Róbert	1	1	1	1	1	2	2	—	2	2	2	1	1	1	2	1
Szilassy István	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sztrilich György	1	2	3	2	1	3	3	—	2	3	3	3	2	3	3	3
Tóth György	2	2	3	3	2	3	4	—	2	4	3	3	2	3	4	4
45 Újházi Péter	1	1	2	3	1	3	2	—	2	3	2	1	2	1	3	1
Újhelyi Géza	1	1	2	2	1	1	1	—	2	2	1	2	1	1	2	1
Vajda György	2	1	2	1	2	1	2	—	1	3	3	2	1	3	3	4
Váncza József	1	1	3	1	1	2	2	—	1	2	1	2	2	2	2	2
Váradi Vilmos	1	1	1	2	1	2	—	2	1	2	1	2	2	2	2	1
50 Vargha Tamás	1	1	3	3	2	2	2	—	2	3	3	1	2	2	3	2
Weidinger László	2	1	3	3	2	3	3	—	2	4	3	fm	3	1	4	2
Zárday Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	fm	1	1	1	1

Kimaradt: Büchler János, Fock Lajos, Varga Elemér gkat. ism.

Vizsgálatlan maradt: Zádory Ervin ism.

Beirt magántanuló: Kádár Tihamér ism.

Összesen: 57.

V. A) osztály.

Osztályfőnök: Simon Sándor dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k											Alt. tan. eredmény	Rendszeret			
	Magviselés	Hitt- és erkölcsstan	Magy. ny. és ír.	Történelem	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Természettud.	Mennyt. és mért.			Rajz	Testnevelés	Ének
Aczél György	1	1	1	1	2	1	2	—	—	1	2	1	2	2	2	2
Balázs Ferenc	1	2	3	1	2	—	3	—	—	3	2	1	1	2	3	1
Bartos Lajos	1	1	2	1	1	—	—	2	2	2	2	1	1	1	2	2
Bárdos-Féltoronyi András	2	2	2	1	3	—	2	—	—	3	2	2	1	1	3	3
5 Becsey Gyula konv.	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1	1	1
Bodó Imre	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	2	1	1	2
Boronkai Iván	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1
Csombó Béla	2	3	3	2	3	—	3	—	—	3	3	2	2	3	3	3
Csordás János	2	3	3	3	4	—	4	—	—	4	4	3	2	3	4	2
10 Csurgay Gergely	1	2	3	2	3	—	2	2	—	3	2	2	2	1	3	2
Farkas Zsolt	1	2	2	1	1	—	1	2	—	2	2	1	3	2	2	2
Gampe László konv.	2	3	2	2	3	—	—	—	3	3	3	2	1	2	3	2
Horváth András	2	1	2	1	2	—	—	—	2	3	3	2	1	3	3	2
Hován Endre	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	2	1	1	1
15 Hudacsek József	1	1	2	1	2	2	2	—	—	2	2	1	2	2	2	1
Illényi András	1	1	2	2	2	2	2	—	—	2	2	2	3	2	2	2
Illés Imre	2	2	2	3	2	—	4	—	—	3	3	3	1	3	4	2
Jelenits István	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1	1	1
Kapitánffy István	2	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	3	1	1	2
20 Kállai Gyula	1	1	2	1	2	—	2	—	—	2	2	1	1	3	2	2
Kiss László ism.	2	3	3	3	4	—	—	—	3	3	3	3	1	3	4	2
Kleman Ferenc	2	3	3	2	3	—	3	—	—	3	3	2	1	3	3	2
Lombos Lajos	2	2	2	2	3	—	—	—	3	3	3	2	2	3	3	2
Lukács József	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1	1	2
25 Marek Péter	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1	1	1
Markó Tamás	1	1	2	1	1	—	—	1	2	1	2	1	fm	1	2	2
Merényi Gyula	2	2	2	1	2	1	—	—	2	2	2	1	1	2	2	1
Mladoniczky Imre ism.	2	2	3	3	3	—	—	—	3	3	3	3	2	3	3	1
Moró Károly	1	2	2	1	2	2	—	—	2	2	2	2	2	2	2	1
30 Pataki Ervin	1	2	3	2	3	—	2	—	—	3	2	2	1	3	3	2
Petry Ödön	2	3	3	3	3	—	3	—	—	3	3	3	fm	2	3	3
Rab István	2	2	2	2	1	1	2	—	—	3	2	2	1	1	2	1
Salacz Tamás	1	1	1	1	2	1	—	—	1	1	2	2	2	1	2	1
Sasvári László	1	2	3	1	2	—	—	—	3	2	3	2	3	2	3	2
35 Sárközi Ferenc konv.	1	1	2	1	1	1	1	—	—	2	2	2	2	2	2	1
Selmeczy Miklós	2	2	2	1	2	—	—	2	2	3	3	2	2	2	3	2
Simon Antal	2	3	2	2	3	—	3	—	—	3	3	3	1	2	3	2
Spilenberg György	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	2	1	1	2	1	1
Stegner József konv.	1	1	2	1	1	1	2	—	—	2	2	1	1	2	2	1
40 Szekeres Ferenc	1	1	2	1	2	—	—	—	2	3	3	1	fm	1	3	2
Szóczi Lajos ism.	2	3	4	3	3	—	3	—	—	3	3	3	2	2	4	2
Sztróka Pál	1	1	2	1	3	—	3	—	—	2	3	2	fm	1	3	2
Tahy István	1	2	3	2	3	—	—	—	3	3	3	2	3	3	3	2
Tirczka Miklós	2	1	1	1	2	—	1	2	—	1	3	1	2	2	2	1
45 Várkonyi Lajos	1	1	2	1	1	1	2	—	—	3	2	1	1	2	2	1
Vártok Tibor ism.	2	3	2	2	3	—	1	1	—	1	3	2	1	2	3	2
Zorándy Zoltán	1	2	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	2	1	1	2
Zsulfa István	1	2	1	1	2	2	—	—	2	2	1	2	2	2	2	2

Magántanulásra tért: Rutz Iván ism.

Kimaradt: Kovács György, Kovács István, Sipos Gyula.

Összesen: 52.

V. B) osztály.

Osztályfőnök: Somogyi Zoltán dr.

A tanuló neve	Tantárgyak											Alt. tan. eredmény	Rendszertét			
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ír.	Történelem	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Természettud.	Matemat.			Rajz	Testnevelés	Ének
András László	2	1	2	2	3	—	3	—	—	2	3	2	2	2	3	2
Barbarics György	2	1	3	2	3	—	2	—	—	1	3	2	1	1	3	3
Bocskay István ref.	1	1	2	1	2	—	—	—	—	1	2	1	2	2	2	2
Csatai László	2	2	3	3	3	—	3	—	—	2	3	2	2	2	3	2
5 Csernyánszky László	1	1	2	1	2	—	3	2	—	1	2	2	1	1	2	2
Dobay Gábor	1	1	2	1	1	—	—	—	—	2	2	2	1	1	2	2
Domanovszky Sándor ág. ev.	2	2	2	2	2	—	3	2	—	2	2	2	1	2	2	2
Farkas Tihamér	1	1	1	1	1	—	—	2	2	1	2	1	2	2	2	2
Fehér János	2	1	3	2	3	—	3	—	—	3	3	1	2	2	3	2
10 Filó Gusztáv	2	2	3	3	3	—	—	—	—	2	3	3	2	2	1	3
Galántai Sándor	1	1	2	2	2	—	2	—	—	—	3	3	1	1	2	3
Gazdag Alajos	1	1	3	2	3	—	—	—	3	3	2	2	1	2	3	2
Gerencsér Ferenc	2	1	2	2	3	—	3	—	—	3	3	1	1	3	3	2
Horváth Géza	1	1	3	2	3	—	3	—	—	1	3	1	1	2	3	2
15 Horváth Szabolcs	2	2	3	2	3	—	—	—	3	2	1	1	2	2	3	3
Huszár József	2	1	3	3	3	—	—	—	3	2	3	2	1	1	3	3
Kaipi János	1	2	1	1	1	—	—	1	1	1	3	1	fm	1	2	1
Kádár József	1	1	2	1	1	—	—	—	1	1	3	1	1	2	2	1
Kelemen László	1	1	3	3	3	—	—	—	3	2	3	2	2	2	3	2
20 Kovách Gyula	2	1	3	3	3	—	—	—	3	3	2	2	2	3	3	3
Kováts Miklós	1	1	3	3	3	—	3	—	—	2	4	2	1	2	4	2
Lotz Gábor	1	1	1	2	2	1	1	—	—	2	2	1	1	2	2	2
Matyikó Imre	2	2	3	3	3	—	3	—	—	3	3	3	1	3	3	3
Mogyorósi Károly	2	1	3	3	3	—	3	—	—	2	3	3	2	2	3	3
25 Molnár Miklós	2	1	3	3	3	—	3	—	—	3	3	3	1	2	3	3
Nagy Adám	1	1	1	1	2	—	—	2	—	2	2	1	fm	1	2	2
Pálinkás László	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1
Pethes Béla	1	1	1	—	—	—	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1
<i>Petz Béla</i>	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	2	1	1	1	1	2
30 <i>Rásonyi Győző</i>	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1	1	1
<i>Reisch Róbert</i>	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Rédei László	2	1	3	2	3	—	—	—	2	2	3	1	2	3	3	2
Sárváry István	2	1	1	1	2	—	—	—	2	1	2	1	3	1	2	2
<i>Szabó Dezső</i>	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1	1	1
35 Szabó Lajos	1	1	1	1	2	—	—	—	2	1	2	1	fm	1	2	1
Szabó Zoltán	1	1	1	1	1	—	2	2	—	1	1	1	1	2	1	1
Szecskó Tamás	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szegvári György	1	1	2	3	3	—	—	—	2	3	3	2	fm	1	3	2
Szilágyi János	2	2	3	2	3	—	—	—	1	2	3	2	2	3	3	3
40 Takáts György	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1	fm	1	1	1
Telbisz Ferenc	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Tésenyi Róbert	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Tókei Imre	2	1	3	3	3	—	—	—	3	3	3	3	2	3	3	3
Vadász Pál	1	1	3	3	3	—	—	—	3	2	3	2	1	1	3	2
45 Vártok József	1	3	3	3	3	—	3	—	—	2	2	3	1	2	3	3
<i>Zsuffa István</i>	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	2	1	fm	1	1	1

Kimaradt: Beczásy Zoltán, Ellinger Ödön, Vujkov Miklós.

Összesen: 49.

VI. A) osztály.

Osztályfőnök: Vékey Károly.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													Alt. tan. eredmény	Rendszeret			
	Magviscset	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ír.	Történelem	Geod. és társ. ism.	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Vegytan	Mennyt. és mért.	Rajz			Testnevelés	Egészségtan	Ének
Almássy Bálint	1	1	1	1	1	1	—	1	—	—	2	1	1	2	1	1	1	1
Antall József	1	3	3	1	1	3	—	—	—	3	3	3	2	2	2	3	3	2
Babocsay Lajos	1	3	3	3	2	3	—	—	—	3	3	3	1	1	1	2	3	2
Bánki Iván	1	2	2	3	2	3	—	3	—	—	3	2	2	1	2	2	3	2
5 Bründl Frigyes	1	1	3	1	1	2	—	3	—	—	2	2	1	2	2	3	3	2
Cséry Lajos ág. ev.	2	1	3	3	2	3	—	2	—	—	3	3	2	3	3	2	3	3
Csonka László	1	1	3	2	2	2	—	—	—	2	2	2	2	2	1	1	2	2
Dános Ottó	1	2	2	1	1	2	—	—	—	2	3	2	1	2	2	2	2	1
Davidá Mihály	1	1	1	1	1	2	1	3	—	—	2	2	1	3	2	1	2	1
10 Drahos István	1	1	2	1	1	2	—	—	—	2	2	2	1	1	1	3	2	1
Eleméry József	1	1	2	1	1	2	—	—	—	2	2	2	1	1	1	3	2	1
Gál Ottó	2	2	3	2	2	2	—	—	—	2	3	3	2	2	2	2	3	3
Hámori András	2	2	3	3	3	3	—	—	—	3	2	2	2	3	1	1	3	2
Kiss György	2	3	3	2	2	3	—	—	—	3	3	3	2	2	3	2	3	2
15 Kiss Miklós	1	1	2	3	3	3	—	—	—	3	3	3	1	2	3	2	3	2
Kocsis Dénes	1	1	3	1	1	3	—	—	—	2	2	3	2	1	2	1	3	2
Loskay Rezső	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	3	1	1	1	1
Markovits Mihály	1	1	1	1	1	2	—	—	—	3	1	3	2	1	2	1	3	1
Mráz József	1	1	2	1	1	1	—	2	1	—	1	1	1	1	1	1	2	1
20 Nagy Özön	2	2	3	2	2	3	—	3	—	—	4	3	2	1	3	2	4	3
Némethy Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1	1
Pálos Jenő	1	2	3	3	2	3	—	—	—	2	3	2	2	2	3	2	3	2
Pisky Egon ism.	1	1	2	1	1	3	—	—	—	1	3	3	2	1	1	1	3	2
<i>Reischl György</i>	1	1	2	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
25 Schanda János	1	1	2	2	1	2	1	2	—	—	1	2	1	2	2	2	2	2
Stéger Imre	1	1	3	2	1	3	—	—	—	2	3	3	2	1	2	2	3	2
Szabó József	1	2	2	3	3	3	—	—	—	4	3	3	1	3	3	1	4	2
Székásy Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1	1
Szücs Ervin	1	1	1	2	1	2	—	3	1	—	2	2	2	1	2	2	2	1
30 Tar Pál	1	1	2	1	1	2	—	—	—	2	1	3	2	1	1	2	2	2
Tasnády Kálmán	1	1	2	2	2	2	—	2	—	—	2	2	2	1	1	1	2	2
Tóbi József	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Tomek Antal	1	1	2	2	1	2	1	2	—	—	1	2	1	1	1	1	2	1
Tóth Tihamér	1	1	2	2	1	3	—	—	—	2	2	2	3	1	1	2	1	1
35 Vágó Gábor	1	1	3	1	1	3	—	—	—	3	1	3	2	1	2	3	3	2
Veres Zoltán	1	1	3	2	1	3	—	—	—	3	3	2	2	1	3	3	3	2
Zsuffa András	1	2	3	3	3	3	—	3	2	—	3	3	2	1	2	3	3	3

Kimaradt: Lieb László, Petrovits Emil, Szunyogh László.

Összesen: 40.

VI. B) osztály.

Osztályfőnök: Magyar László dr.

A tanuló neve	Tantárgyak													Alt. tan. eredmény	Rendszeret			
	Magaviselet	Hit- és erkölcsstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Geogr. és társ. ism.	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Vegytan	Matemat. és mért.	Rajz			Testnevelés	Egészségtan	Ének
Bakos Imre	2	2	3	2	1	3	—	2	—	—	3	2	2	3	3	2	3	3
Balikó Ferenc	2	2	3	2	1	3	—	2	—	3	2	3	1	fm	2	2	3	2
Balkay Bálint ref.	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Belányi József	1	2	3	1	1	3	—	—	—	3	3	3	1	fm	3	1	3	1
5 Berzsenyi Sándor	1	1	3	2	2	2	—	2	—	—	3	2	2	1	2	2	3	1
Bodrossy Erik	1	1	3	3	2	3	—	3	—	—	3	3	2	2	2	1	3	2
Dettrich Árpád	2	2	3	1	2	2	—	2	—	—	2	1	1	1	2	2	2	2
Dlauchy Ferenc	2	2	2	2	2	2	—	—	—	3	3	3	1	1	1	3	3	2
Dutka Tibor	1	1	2	1	1	2	—	1	—	—	2	3	1	1	2	2	2	1
10 Farkasvölgyi János	2	1	2	3	2	2	—	2	—	—	3	3	1	2	2	2	3	2
Gáti Lajos	1	1	3	3	2	3	—	3	—	—	2	1	1	1	1	2	3	2
Gervay József	2	1	3	2	1	2	—	2	2	—	3	3	2	1	2	2	3	2
Gyurkovics Tibor	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hámos Elemér	1	1	2	2	1	2	—	1	—	—	3	2	1	3	2	3	2	1
15 Héthársi László	1	1	3	2	1	2	—	1	—	—	1	2	1	1	2	1	2	1
Járomi Miklós	2	1	3	1	1	2	—	2	—	—	2	2	2	1	2	1	2	2
Kemény Lajos	1	1	2	1	1	1	—	—	—	1	3	2	1	2	1	2	2	2
Kollár Béla	2	1	3	2	2	2	—	2	—	3	2	3	2	1	3	2	3	2
Konta Jenő	1	1	2	1	1	1	—	2	—	1	1	2	2	3	2	1	2	2
20 Kovács András	2	1	3	2	1	2	—	2	—	1	2	3	2	2	1	1	3	2
Kozányi István	2	2	3	2	2	2	—	2	2	—	3	2	2	2	2	2	3	2
Laboda László	1	1	2	1	1	1	—	1	1	—	2	2	2	fm	2	2	2	1
Laky Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	fm	1	1	1	1
Lebonicki Tibor	1	1	2	1	1	2	—	—	—	2	1	2	1	1	1	1	2	1
25 Loczka Béla	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Matlárházi Károly	1	1	2	1	1	1	—	2	2	—	1	2	1	fm	2	1	2	1
Márkus Ferenc	1	1	2	1	1	1	—	2	—	2	1	2	2	2	1	1	2	1
Mester István	2	2	3	3	2	2	—	3	—	—	3	3	2	2	3	2	3	2
Molnár Pál	2	1	3	2	2	1	2	2	—	—	1	3	2	fm	2	1	3	1
30 Nacsády Árpád	2	1	3	2	1	3	—	—	—	3	3	3	1	1	2	2	3	2
Nagy Lajos	2	1	3	1	1	2	—	2	—	—	3	3	1	3	2	1	3	2
Nyulászi András	2	2	3	2	2	2	—	2	—	—	2	3	2	1	2	2	3	2
Osváth György ref.	2	1	2	1	1	1	—	1	1	—	1	2	1	2	1	1	2	2
Peres Aladár	1	1	3	2	1	2	—	2	—	—	3	2	2	1	2	2	3	2
35 Philipp Gyula	2	1	3	2	2	3	—	2	—	—	3	2	2	1	2	2	3	2
Poli Róbert	2	1	2	1	1	2	—	2	—	—	3	3	1	2	2	2	3	2
Richter Kálmán	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Sándor Géza</i>	1	1	2	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Sarsanszky István</i>	2	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40 Szentpétery Csaba ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	3	1	fm	1	1	2	1
<i>Ucsnay Péter</i>	1	1	1	1	1	1	—	1	—	2	1	1	1	3	1	1	1	2

Beirt magántanuló: Just Ferenc.

Összesen: 42.

VII. A) osztály.

Osztályfőnök: Teller József dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k													Alt. tan. eredmény	Rendszeret		
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Gazd. és társ. ism.	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyt. és mért.	Rajz			Testnevelés	Ének
Andorka Rudolf ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Babócsay László	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1	2	1	fm	1	2	1
Bárany Árpád	2	2	4	3	2	2	4	—	—	3	3	4	2	1	2	4	3
Bressán Ferenc	2	1	3	2	1	1	4	3	—	—	2	2	2	2	1	4	3
5 Bydeskúty Zoltán	1	1	2	2	2	1	2	2	2	—	1	1	2	2	1	2	2
Cseke György	1	1	1	2	1	1	3	3	—	—	2	2	3	1	2	3	2
Cselényi Imre	2	1	2	2	1	1	2	—	—	1	3	3	1	fm	1	3	3
Dezsényi György	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	2	1	3	1	1	2
Eiselt Béla	1	1	2	1	1	1	3	—	—	2	2	2	1	1	1	2	2
10 Hámos István	1	1	2	2	2	1	2	2	1	—	1	2	2	3	1	2	2
Havas József	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1	1	1	1	1	2	1
Hegedűs Imre	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	2	2	1	2	1	2	1
Hodány László	1	1	2	2	1	1	2	2	—	—	1	2	1	2	1	2	1
Horusitzky Zoltán	1	1	1	1	2	1	2	2	1	—	1	2	1	2	1	2	2
15 Imets László	2	1	2	2	2	1	3	3	—	—	2	3	1	2	1	3	3
Kard Aladár	2	1	3	2	2	1	2	—	—	1	1	2	1	1	2	2	2
Kenyeres Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	2	1	2	1	1	2
Kovács Adám	1	1	3	3	2	1	3	3	—	—	3	3	1	2	2	3	2
Kovács Gergely	1	1	1	2	1	1	2	2	—	—	1	1	1	1	1	2	1
20 Kussbach Erik	1	1	2	2	1	1	2	2	—	2	2	2	2	3	1	2	2
Kuthy Tamás	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1	1	1	2	1	1	2
Lénárt Péter	2	1	3	3	1	1	3	—	—	2	3	3	1	2	2	3	3
Marczal László	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Marton László	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1
25 Murai Antal	2	2	3	3	2	2	4	3	—	—	3	3	1	1	1	4	3
Ordódy Bálint	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1
Pap Miklós konv.	2	1	2	3	1	1	3	—	—	2	2	3	1	2	1	3	2
Parakovits Ferenc konv.	1	1	3	2	2	1	3	3	—	—	2	2	1	1	1	3	3
Révi Tamás	1	1	2	2	1	1	3	—	—	2	2	2	1	2	1	2	2
30 Ruzsák István	1	1	2	1	1	1	2	2	—	—	2	2	1	2	1	2	2
Saly Sándor	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Székely Endre	2	1	2	2	2	1	2	2	—	—	2	2	2	2	1	2	2
Szokoly László	1	1	1	1	1	1	2	2	—	—	2	1	2	2	1	2	2
Tóth Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1
35 Tökei Ferenc	2	2	2	3	1	1	3	—	—	3	4	3	2	2	2	4	3
Trubinszky Oszkár	2	1	3	2	2	2	3	3	—	—	4	4	2	1	1	4	3
Varga László	2	2	3	3	1	1	3	3	—	—	3	4	3	2	2	4	3
Vörös Jenő	2	2	2	2	2	1	3	3	—	—	2	2	1	1	2	3	3
Weeber Tibor	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—	2	2	1	2	1	2	1
40 Zlinszky Mihály	2	1	2	1	1	1	3	3	—	—	3	3	1	3	1	3	3
Zolnai G. Gábor	1	1	2	1	1	1	2	2	—	2	1	2	2	2	1	2	2

Kimaradt: Bajomi Mihály ism., Csotó Nagy István, Blaske László, Dömölki György, Kocsis István, Paulovits Mihály, Próbáld Vilmos, Székfi Béla.
Magántanulásra tért: Agoston István.
Beírt magántanuló: Szerdahelyi László.

Összesen: 51.

VII. B) osztály.

Osztályfőnök: Pogor Ödön dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k												All. tan. eredmény	Rendszeret			
	Magaviselet	Hit- és erkölcs	Magy. ny. és ir.	Történelem	Gazd. és társ. ism.	Föld- és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Angol nyelv	Természettan	Mennyt. és mért.			Rajz	Testnevelés	Ének
Baksay Ferenc	2	1	3	3	1	2	3	—	3	—	3	3	2	3	2	3	2
Barabás Károly	2	1	3	3	2	2	3	—	3	—	3	4	2	4	2	4	2
Baumhorn István	1	1	2	1	1	1	2	—	3	—	2	3	1	2	1	3	2
Békés Imre	1	1	2	1	1	1	2	—	2	—	2	2	1	1	2	1	1
5 Cziffra Mihály gkat.	1	1	2	1	2	1	3	—	2	—	2	2	2	2	2	2	2
Csepregi Horváth Kázmér	1	1	2	2	1	1	3	—	2	—	2	2	1	2	2	2	2
Doroszlai Sándor	1	1	1	1	2	1	2	—	1	—	1	2	1	3	2	1	1
Dubay László gkat.	2	1	2	1	1	1	3	—	2	—	2	3	1	1	1	3	3
Enyedi György	2	1	2	2	1	1	2	—	1	—	2	3	1	3	2	2	2
10 Freund János	1	1	2	2	1	1	2	—	2	—	2	2	2	3	3	2	3
Fülek-Varga Attila	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	2	1	1	1
Halmi István	1	1	3	2	2	1	3	—	2	—	1	2	1	3	1	3	2
Herendi Norbert	1	1	2	1	1	1	2	—	—	—	2	2	1	2	1	2	2
Horváth Kálmán	1	1	2	2	2	2	3	—	3	—	3	3	3	2	2	3	2
15 Horváth Sándor	1	1	2	1	1	1	2	—	3	—	2	2	2	2	1	2	2
Juházi László	2	1	1	2	2	1	2	—	2	—	3	3	2	3	2	3	2
Kästner Albin	1	1	2	2	1	1	2	—	3	—	3	2	3	1	1	3	2
Kemény István	1	1	1	1	1	1	1	—	2	—	2	1	1	2	1	2	2
Kovács János	1	1	1	2	1	1	1	—	2	—	2	1	1	3	1	2	2
20 Kókai János	1	1	1	1	1	1	2	—	2	—	2	3	1	fm	1	2	1
Körmendi Miklós	1	1	2	2	1	1	2	—	3	—	3	3	2	fm	1	3	2
Kroha László	3	2	3	2	1	1	3	—	—	—	3	4	1	fm	2	4	3
Kutas Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1
Lengyel Endre	1	1	2	1	1	1	2	—	3	—	2	1	1	3	1	2	2
25 Lieszkovszky Iván	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1
Martinovics Zsigmond	2	1	3	2	2	1	3	—	—	—	3	3	1	fm	2	3	2
Máray Ferenc	1	1	1	2	1	1	2	—	3	—	1	2	2	3	1	2	2
Mikófalvy Ferenc	1	1	1	2	1	1	2	—	3	—	1	2	1	1	1	2	1
Nagy Lajos	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	fm	1	1	1
30 Ottó György	1	1	1	1	1	1	1	—	2	—	1	1	1	1	1	1	1
Pachinger Ferenc	1	1	2	3	2	2	3	—	3	—	3	3	1	fm	1	3	2
Paczolay Sándor	2	1	3	1	2	1	3	—	3	—	2	2	2	2	1	3	2
Pesty László	1	1	2	1	1	1	2	—	2	—	2	3	1	2	1	2	2
Pintér Imre	2	1	3	1	2	1	3	—	3	—	2	3	2	fm	2	3	3
35 Pintér László	1	1	3	3	2	1	3	—	3	—	3	3	3	4	2	3	3
Sebestyén László	1	1	2	2	1	1	2	—	1	—	2	2	1	1	2	2	2
Szilassy Kálmán	1	1	1	2	1	1	2	—	1	—	1	2	1	1	2	2	2
Szira László	1	1	2	2	2	1	2	—	3	—	3	3	2	2	1	3	2
Szöke-Dénes Róbert	2	2	3	3	2	2	3	—	4	—	3	3	3	4	2	4	3
40 Temesi József	1	1	1	2	1	1	2	—	3	—	1	2	1	1	2	2	1
Tóbiás Csaba gkat.	1	1	2	1	2	1	2	—	2	—	2	2	1	fm	2	2	2
Tóth Béla	2	1	2	2	3	2	3	—	4	—	3	3	3	3	1	4	2
Tóth Endre	1	1	2	2	2	2	2	—	3	—	3	3	2	fm	1	3	2
Ullmann Pál	1	1	1	1	1	1	1	—	2	—	2	2	1	1	1	2	2
45 Varga Péter	2	1	2	1	1	1	2	—	1	—	2	3	1	2	1	2	2
Vedres Ambrus	1	1	1	1	1	1	2	—	1	—	2	3	1	fm	1	2	2
Verőczey György	2	1	3	2	1	2	3	—	2	—	3	3	3	fm	2	3	2
Veszelyi Lajos	1	1	3	2	1	1	3	—	3	—	2	3	2	1	2	3	2
Vécsey Szilárd	1	1	3	2	2	1	3	—	3	—	3	4	3	1	2	4	2
50 Wagner Tibor	1	1	3	2	1	1	3	—	3	—	3	4	1	1	2	4	2
Wander Mihály	1	1	2	1	1	1	2	—	2	—	2	3	2	3	2	2	3

Magántanulásra tért: Gyurkó László.

Beirt magántanuló: Tóth István ism.

Összesen: 53.

VIII. A) osztály.

Osztályfőnök: Kovács László.

A tanuló neve	Tantárgyak													Alt. tan. eredmény	Rendszeret			
	Magaviselet	Hit- és erkölcsstan	Magy. ny. és lr.	Történelem	Glazd. és társ. ism.	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan	Mennyt. és mért.	Rajz			Testnevelés	Egészségtan	Ének
<i>Aczél Tibor</i>	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1
Bánhidi Tibor	2	2	2	2	2	2	-	3	-	2	2	2	1	2	2	1	2	2
Bárdos-Féltoronyi Adám ..	2	1	2	1	2	2	-	-	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2
<i>Bártfai Miklós</i>	1	1	1	1	1	1	-	2	-	1	1	1	1	1	1	1	1	2
5 Csapkay Mátvás	1	2	2	3	2	3	-	1	-	1	3	3	1	2	2	2	3	1
<i>Csik Miklós</i>	1	1	1	2	1	1	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dózsa János	1	1	3	2	2	3	-	-	3	2	2	2	1	1	2	1	3	1
Eleméry Elemér	1	1	2	3	2	2	-	3	-	2	3	3	1	1	1	2	3	2
<i>Ember György</i>	1	1	1	1	1	1	-	2	-	1	1	1	1	1	1	2	1	1
10 Förster Pál	1	2	2	3	2	3	-	-	3	2	3	3	1	2	2	1	3	1
Fundák György	1	1	2	1	1	2	-	3	-	2	2	2	1	1	2	1	2	1
Gálóczy Imre	2	3	2	1	2	2	-	-	2	3	3	3	1	1	2	1	3	2
<i>Gimes János</i>	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1
Heltay László	1	2	2	2	1	2	-	-	2	2	2	3	1	1	2	1	2	1
15 Huszka Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Jajczay István	1	2	2	1	1	3	-	-	3	1	3	3	1	1	2	1	3	2
Jávorszky László	1	1	2	2	1	2	-	3	-	2	2	2	1	fm	2	1	2	1
Kelemen Gábor	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Kerényi Sándor	1	1	3	2	2	3	-	3	-	2	3	3	1	2	2	1	3	1
20 Körösmezei Miklós	1	1	2	2	2	2	-	2	-	1	1	2	1	1	1	1	2	2
Lotz Antal	1	1	1	1	1	1	1	2	-	1	1	2	1	2	2	1	2	1
<i>Mátéffy Géza</i>	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Murin Ferenc	1	1	1	1	1	1	-	2	-	1	2	2	1	2	1	1	2	1
Németh Jenő	1	1	1	2	2	1	1	2	-	1	2	3	1	1	1	1	2	1
25 Pacséri Kázmér	2	2	2	3	2	3	-	-	3	3	3	3	1	1	2	1	3	2
Parakovits László	1	1	2	1	1	2	-	3	-	1	2	2	1	fm	1	1	2	1
Scherr Károly	2	1	2	2	2	2	-	-	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2
<i>Ser Ervin</i>	1	1	1	1	1	1	-	2	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szeleczky Szilárd	1	1	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Szentmártony Zoltán	1	1	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Szilágyi György</i>	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1
Szotyory György	1	3	2	3	2	3	-	3	-	2	3	3	1	1	2	1	3	2
Szuly János	1	3	3	3	2	3	-	3	-	2	3	3	1	1	2	1	3	2
Szücs László	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
35 Tápay Tamás	1	2	2	2	2	3	-	3	-	2	2	2	1	2	2	1	3	1
Vas Kálmán	1	1	2	1	1	2	-	-	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Vidrányi Rajmund	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	2	2	1	2	1	1	2	1
Vincze Pál	1	1	2	2	1	2	-	-	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Weninger Ottokár	1	1	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
40 Zelenay Károly	1	1	1	1	1	1	-	3	-	2	2	2	1	1	2	1	2	1

Magántanulásra tért: Horváth Gyula, Zsigmond Elemér.

Összesen: 42.

VIII. B) osztály.

Osztályfőnök: Pogány János.

A tanuló neve	Tantárgyak													Alt. tan. eredmény	Rendszerezet			
	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magy. ny. és ir.	Történelem	Gazd. és társ. ism.	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan.	Mennyt. és mért.	Rajz			Testnevelés	Egészségtan	Ének
Albrecht Károly	1	1	2	2	2	3	—	3	—	1	2	2	1	2	2	1	3	3
Bakay László	1	1	3	2	2	3	—	3	—	1	3	3	1	2	2	1	3	2
Bedecs Szabolcs	2	1	3	3	3	3	—	3	—	3	3	3	1	3	2	2	3	3
Bielek Tibor	1	1	2	3	3	2	—	—	2	2	3	3	1	3	2	2	3	3
5 Boda István	1	1	3	2	2	3	—	—	2	2	2	2	1	fm	2	2	3	2
Czigler Mihály	1	1	2	1	1	2	—	—	2	1	2	2	1	fm	1	1	2	1
Dobrovolszky Tivadar	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	3
Draskóczi Attila	1	1	1	2	2	2	—	—	2	1	2	2	1	1	2	1	2	2
Fazakas Ferenc	1	1	2	2	2	2	—	3	—	2	2	2	1	2	2	1	2	2
10 Fitz László	1	1	1	2	1	2	—	—	2	1	1	1	1	fm	1	1	2	2
Gazdag Géza	1	1	2	3	3	3	—	—	3	2	3	3	1	2	2	1	3	3
Gyárfás Kálmán	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2
Hardy-Dreher Jenő ref.	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Harsányi György	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	fm	1	1	1	1
15 Hegedüs Vilmos	1	3	3	3	2	3	—	3	—	2	3	3	1	4	2	1	3	3
<i>Hoványi Gábor</i>	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	fm	1	1	1	1
Kánya József	1	1	2	2	2	2	—	—	3	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Károlyházy Frigyes	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	3	1	1	1	1
Kiss Kálmán	1	1	2	2	2	2	—	—	1	2	2	2	1	1	1	1	2	3
20 Loiczly Lajos	1	1	2	2	2	2	—	3	—	1	2	2	1	2	2	1	2	3
<i>Loránt Endre</i>	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	fm	1	1	1	2
Lutz György	1	1	3	2	1	2	—	—	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1
Lux Árpád	1	1	2	1	1	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
Németh Endre	1	1	2	2	2	2	1	3	—	1	1	2	1	2	2	1	2	1
25 Pályi László	1	1	2	1	1	1	—	—	1	1	2	3	1	1	1	1	2	3
<i>Puskás Tamás</i>	1	1	1	1	1	1	—	2	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rétai Imre	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sándory Mihály	1	1	2	2	2	2	—	—	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3
Schäffer János	1	3	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	1	1	2	2	3	3
30 Schilli József	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Sellyey Gyula	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Soltész Tihamér	1	1	2	2	2	3	—	—	2	2	3	3	1	1	2	1	3	2
Szász Iván	1	2	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	1	fm	2	1	3	2
Személyi József	1	1	2	2	2	2	—	2	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1
35 Szendei György	1	1	2	1	1	2	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3
Szőke Gyula	1	1	2	1	1	2	—	—	1	1	1	2	1	2	1	1	2	3
Tamás Imre	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	1	1	2	2	1	1	2
Uj József	1	1	2	2	2	2	—	—	2	1	2	2	1	fm	2	1	2	3
Végh Károly	1	1	2	2	2	2	—	—	2	2	2	2	1	1	2	1	2	3
40 Vörös Miklós	1	1	1	1	1	1	—	2	—	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Zrencsik Imre	1	1	3	3	3	3	—	—	3	3	3	3	1	2	2	1	3	3

Kimaradt: Bálint János, Keményvári Zoltán, Madarassy Attila, Péch Géza.
Elbírálatlan maradt: Húvös György.

Összesen: 46.

B) Magánvizsgázók.

a) Beirt magántanulók:

1948. május 19—21-én:

- VIII. A) osztály. Jeles rendű. Zsigmond Elemér rkat. 1930.
Elégséges rendű: Horváth Gyula rkat. 1929.

1948. június 16—18-án:

- IV. A) osztály. Egy tárgyból elégtelen: Karkos Károly rkat. 1934.
IV. B) „ Egy tárgyból elégtelen: Kádár Tihamér ism. rkat. 1932.
VI. B) „ Egy tárgyból elégtelen: Just Ferenc rkat. 1931.
VII. A) „ Jó rendű: Agoston István ref. 1930.
„ „ Szerdahelyi László rkat. 1929.

b) Díjtalan (pótló) magánvizsgálatot tett:

1947. aug. 28—30-án:

- III. A) osztály. Egy tárgyból elégtelen: Kocsis Mátyás rkat. 1933.
VI. A) „ Elégséges rendű: Borsay Miklós rkat. 1931.

1947. szept. 29—30-án:

- VI. A) osztály: Elégséges rendű: Weeber Tibor rkat. 1931.

c) Felsőbb hatóságok engedélyével vizsgázott:

1947. aug. 28—30-án:

- III. B) osztály. Kitünő rendű: Pilinszky Attila rkat. 1933.
Egy tárgyból elégtelen: Benedek Emil rkat. 1931.
IV. A) „ Kitünő rendű: Kapitánffy István rkat. 1932.
Elégséges rendű: Illényi András rkat. 1932.
V. A) „ Jó rendű: Almássy Bálint rkat. 1931.
Egy tárgyból elégtelen: Filus Antal rkat. 1928.
Hampel Károly rkat. 1930.
V. B) „ Jó rendű: Balkay Bálint ref. 1931.
Egy tárgyból elégtelen: Just Ferenc rkat. 1931.
VI. A) „ Elégséges rendű: Parakovits Ferenc rkat. 1931.
VI. B) „ Több tárgyból elégtelen: Frick József rkat. 1929.

1947. szeptember 2—4-én:

- VII. A) osztály. Elégséges rendű: Csiby József rkat. 1929.

1947. december 4—6-án:

- VI. A) osztály. Elégséges rendű: Kovács Gergely rkat. 1929.
VII. A) „ Egy tárgyból elégtelen: Sztankó Mátyás rkat. 1928.

1948. május 19—21-én:

- VIII. A) osztály. Elégséges rendű: Hoffmann Egon rkat. 1926.

1948. június 16—18-án:

- IV. A) osztály. Egy tárgyból elégtelen: Veres László rkat. 1933.
IV. B) „ Jó rendű: Pilinszky Attila rkat. 1933.
VI. B) „ Jeles rendű: Boros Zoltán rkat. 1919.
VII. A) „ Elégséges rendű: Ruszák Antal rkat. 1927.

C) Különbözeti magánvizsgálatok.

1947. szeptember 24-én:

Csurgay Gergely rkat. 1933. Német III—IV. oszt.: jó.

1947. nov. 22-én:

Trubinszky Oszkár rkat. 1930. Magyar V—VI. oszt.: elégséges, történelem V—VI. oszt.: elégséges, gazdasági és társ. ismeretek VI. oszt.: jó, rajz V—VI. oszt.: jó, ének V—VI. oszt.: jó.

1947. dec. 5-én:

Lebonicky Tibor István rkat. 1931. Francia V. oszt.: elégséges.

1947. dec. 4—6-án:

Farkas Albert rkat. 1928. IV. polgári után V. gimnáziumba. Történelem: jó, földrajz: jó, latin: elégtelen, mennyiségtan: elégséges, rajz: jeles.

Szerdahelyi László rkat. 1929. VI. oszt. magyar: jó, gazdasági és társadalmi ismeretek: jeles, latin: jeles, rajz: jeles.

Bárdos Ferenc rkat. 1927. VII. oszt. magyar: jó, történelem: jó, gazdasági és társadalmi ismeretek: jó, rajz: jó, ének: jó.

1948. febr. 6-án:

Bydeskúty Zoltán rkat. 1931. Angol VI. oszt.: jó.

D) Javítóvizsgálatok.

1. A tanév elején.

III. A) Biró László (francia). Elégséges. Deák István (német). Elégséges. Héjja János (francia). Elégséges. Rupp László (mennyiségtan). Elégséges. Szalay György (német). Elégséges. Szatmári Pál (német). Elégtelen. Vermes Gábor (latin). Elégséges.

III. B) Bielek József (latin). Elégséges. Bozzai Ottó (magyar). Elégséges. Killy Ferenc (latin). Elégséges. Kozma Ottó (latin). Elégséges. Papp Lajos (német). Elégséges. Szalay György (német). Elégséges. Sztrilich György (német). Elégséges. Weidinger László (mennyiségtan). Elégséges.

IV. A) Csapkay Tamás (természetrajz). Elégséges. Felkai András (német). Elégtelen. Harmath András (német). Elégtelen. Kleman Ferenc (természetrajz). Elégséges. Simon Antal (természetrajz). Jó. Szakáll András (mennyiségtan). Elégséges.

IV. B) Ertl Imre (német). Elégséges. Varga Elemér (német). Elégtelen. Vártok József (német). Elégséges.

V. A) Bründl Frigyes (német). Elégséges. Ugrósdny László (francia). Elégséges.

V. B) Danóci Gábor (mennyiségtan). Elégséges. Nyulászi András (magyar). Elégséges. Tóth Géza (magyar). Elégséges.

VI. A) Bárány Árpád (latin). Elégséges. Dömölki György (német). Elégséges. Kocsis István (latin). Elégséges. Piski Egon (latin). Elégtelen. Próbáld Vilmos (magyar). Elégséges. Székfi Béla (magyar). Elégséges. Tökei Ferenc (latin). Elégséges. Vörös Jenő (német). Elégséges.

VI. B) Herendi Norbert (német). Elégséges. Marjay Lóránt (francia). Elégséges. Pachinger Ferenc (francia). Elégséges. Paczolay Sándor (német). Elégséges. Pintér László (francia). Elégséges.

VII. A) Csát Sándor (német). Elégséges. Eleméry Elemér (német). Elégséges. Somogyi Miklós (latin). Elégséges.

VII. B) Albrecht Károly (német). Elégséges. Bedecs Szabolcs (menyiségtan). Elégséges. Hegedüs Vilmos (menyiségtan). Elégséges. Keményvári Zoltán (földrajz). Elégséges. Schäffer János (francia). Elégséges.

1947. október 31-én:

III. A) Kocsis Mátyás (menyiségtan). Elégséges.

V. B) Just Ferenc (latin). Elégséges.

1948. március—június hónapban.

III. B) Benedek Emil (francia). Elégséges.

IV. Farkas Albert (latin). Elégséges.

V. A) Hampel Károly (történelem). Elégséges.

VII. A) Papp László (német). Elégséges. Sztankó Mátyás (német). Elégséges.

VIII. ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOK.

1947. szeptember havában:

Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett 10 tanuló, kiegészítő érettségi vizsgálatra 1 tanuló, javító érettségi vizsgálatra 21 tanuló.

1. Az írásbeli vizsgálat szeptember 9—11-én volt. A) Magyar tétel: a) A hősi magyar múlt édesbús emléke és a nemzeti reformok eszméinek visszhangja Vörösmarty költészetében. b) Az újkori telepítések következményei hazánk történetében. Jól dolgozott: 2, elégségesen: 7, elégtelenül: 1.

B) Latin tétel: Plinius: Epist. VII. 27. c. Jól dolgozott: 1 elégségesen: 3, elégtelenül: 6.

C) Német tétel: Attila és Leó pápa c. szöveg fordítása németre. Jelen dolgozott: 1, elégségesen: 3, elégtelenül: 7.

2. A szóbeli vizsgálat szept. 12—13-án folyt le *Virágh Teofil* tanügyi főtanácsos, kat. tanügyi főigazgató elnökelete alatt, *Komán Andor* c. igazgató, kormányképviselő jelenlétében.

A teljes érettségi vizsgálatra jelentkezettek közül *érettek*: Jarmeczki István, Pomsár László, Springer Miklós, Sztankai Oszkár. Összesen: 4.

Egy tárgyból javít: Kiss György (menyiségtan), Maurer László (latin), Papp Zoltán (latin). Összesen: 3.

Ismétel: Antal József, Jamniczky Kázmér, Jaross Csaba. Összesen: 3.

A kiegészítő érettségi vizsgálatra jelentkezett Vajna János nem felelt meg.

A javító érettségi vizsgálatra jelentkezettek közül *elégséges* eredménnyel megfeleltek: Baráth László (történelem), Beretzky Ervin (természetan), Czár Béla (latin), Gede László (latin), Göbl György (termé-

szettan, Gyenge Ferenc (német), Haid Henrik (német), Haid Kornél (magyar), Herein Gyula (természetan), Kapócsy György (mennyéségtan), Szent-Ivány Farkas (latin), Török Sándor (latin). Összesen: 13.

Másodszor javít: Béres Miklós (magyar), Fára József (mennyéségtan), Géro István (mennyéségtan), Krasznai Zoltán (latin), Lászlóffy János (természetan), Péter Ferenc (történelem), Poich Lóránt (latin), Vass István (latin). Összesen: 8.

1947. december havában:

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 11 tanuló.

1. Az írásbeli vizsgálat december 9—11-én volt.

A) Magyar tétel: a) Nemzeti küzdelmeink lírai költészetünk tükrében. b) A magyar polgári nemzet-állam megvalósításának körülményei. Jól dolgozott: 1, elégségesen: 2, elégtelenül: 1.

B) Latin tétel: Sallustius Coniur. Cat. c. 52, 24—35. Cato beszéde: A hazaárulókkal szemben nincs helye irgalomnak. Elégségesen dolgozott: 1, elégtelenül: 3.

C) Német tétel: A kivédett támadás c. szöveg fordítása németre. Elégségesen dolgozott: 3, elégtelenül: 1.

2. A szóbeli vizsgálat dec. 13-án folyt le *Virágh Teofil* tanügyi főtanácsos, kat. tanügyi főigazgató elnökletével, *dr. Pauka Tibor* tanügyi tanácsos, kormányképviselő jelenlétében.

Az érettségi vizsgálatra jelentkeztettek közül:

Érett: Fára József, Kiss György, Krasznai Zoltán, Pénzes Rudolf, Szentessy Gábor. Összesen: 5.

Másodszor javít: Papp Zoltán. Összesen: 1.

Ismétel: Hidy László, Lászlóffy János, Németh Ferenc, Szabó Nándor, Telkes Ferenc. Összesen: 5.

1948. június havában:

A) csoport.

Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett 43 tanuló, ezek közül görög kiegészítőre 3 és csak görög kiegészítőre 2 tanuló.

1. Az írásbeli vizsgálat május 22—26-án volt. A) Magyar tétel: a) Ady magyarsága. b) Miért jelent fordulópontot 1848 a magyar történelemben? Jelesen dolgozott: 19, jól: 17, elégségesen: 7.

B) Latin tétel: Horatius: Carm. IV. 5. Jelesen dolgozott: 20, jól: 10, elégségesen: 13.

C) Német tétel: A branyiszkói hős. Fordítás németre. Jelesen dolgozott: 11, jól: 7, elégségesen: 7.

D) Francia tétel: Az 1848-as centenárium. (Levél.) Fordítás franciára. Jelesen dolgozott: 10, jól: 5, elégségesen: 3.

E) Görög tétel: Homeros: Odysseia IX. 82—103. Jelesen dolgozott: 3, jól: 2.

2. A szóbeli vizsgálat június 1—5. napján folyt le *Brisits Frigyes dr.* tanügyi főtanácsos, egyetemi tanár elnöklete alatt, *Somorjai Ferenc dr.* gimn. tanár, tanulmányi felügyelő, kormányképviselő jelenlétében.

Kitüntetéssel: érett: Aczél Tibor, Huszka Jenő, Kelemen Gábor, Mátyffy Géza, Szeleczky Szilárd, Szentmártony Zoltán, Weninger Ottokár, Zsigmond Elemér. Összesen: 8.

Jelesen érett: Bártfai Miklós, Csík Miklós, Ember György, Gimes János, Ser Ervin, Szilágyi György, Szücs László, Vass Kálmán, Vidrányi Rajmund, Vincze Pál. Összesen: 10.

Jól érett: Bánhidi Tibor, Bárdos-Féltoronyi Adám, Dózsa János, Fundák György, Gálóczy Imre, Heltay László, Jávorszky László, Körösmezei Miklós, Lotz Antal, Murin Ferenc, Németh Jenő, Parakovits László, Scherr Károly, Tápay Tamás, Zelenay Károly. Összesen: 15.

Érett: Csapkay Mátyás, Eleméry Elemér, Förster Pál, Hoffmann Egon, Horváth Gyula, Jajczay István, Kerényi Sándor, Pacséri Kázmér, Szotyory György, Szuly János. Összesen: 10.

Görögből jeles: 3, *jó:* 2.

B) csoport.

Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett 41 tanuló. A sikeres írásbeli után visszalépett 1 tanuló. 1 tanuló javítóvizsgálatra jelentkezett.

1. Az írásbeli vizsgálat május 22—25-én volt. A) Magyar tétel: a) A szabadságharc eszméi az egykorú magyar költőknél. b) A magyar parasztság útja 1848-tól 1948-ig. Jelesen dolgozott: 14, jól: 17, elégségesen: 9, elégtelenül: 1.

B) Latin tétel: Horatius: Epod. 16, 41—66. Jelesen dolgozott: 19, jól: 14, elégségesen: 7, elégtelenül: 1.

C) Német tétel: A branyiszkói hős. Fordítás németre. Jelesen dolgozott: 6, jól: 5, elégségesen: 3, elégtelenül: 1.

D) Francia tétel: Az 1848-as centenárium. (Levél.) Fordítás franciára. Jelesen dolgozott: 13, jól: 8, elégségesen: 5.

2. A szóbeli vizsgálat június 12—17. napján folyt le *Ujváry Lajos* tank. főigazgató elnöklete alatt, *Péter Gyula dr.* gimn. tanár, kormányképviselő jelenlétében.

Kitüntetéssel érett: Hardy-Dreher Jenő, Harsányi György, Károlyházy Frigyes, Sellyey Gyula, Tamás Imre. Összesen: 5.

Jelesen érett: Dobrovolszky Tivadar, Gyárfás Kálmán, Hoványi Gábor, Loránt Endre, Rétai Imre, Schilli József, Vörös Miklós. Összesen: 7.

Jól érett: Albrecht Károly, Czigler Mihály, Fazakas Ferenc, Fitz László, Kánya József, Kiss Kálmán, Lutz György, Lux Árpád, Németh Endre, Pályi László, Puskás Tamás, Sándory Mihály, Személyi József, Szendei György, Szóke Gyula, Ujj József. Összesen: 16.

Érett: Bakay László, Bedecs Szabolcs, Bielek Tibor, Boda István, Draskóczy Attila, Gazdag Géza, Hegedüs Vilmos, Loiczly Lajos, Papp Zoltán, Szász Iván, Végh Károly. Összesen: 11.

Egy tárgyból javít: Schäffer János (természetan), Soltész Tihamér (latin). Összesen: 2.

Az érettségi vizsgálatot tett tanulók pályaválasztása: Tovább tanul: Tudományegyetemen: jogtud. karon 7, orvostud. karon 17, bölcsészettud. karon 5. A műszaki és gazd. tud. egyetemen: mérnöki osztályon: 7, építésmérnöki osztályon 4, gépésmérnöki osztályon 18, vegyész-mérnöki osztályon 3, közgazdasági és kereskedelmi osztályon 5. Agrártudományi egyetemen: mezőgazdasági karon 1, állatorvosi karon 2. Zene- és képzőművészeti főiskolán 4. Színvészeti főiskolán 1. Ipari szakiskolában 2. — Összesen: 76.

Tanulmányait nem folytatja, hanem alkalmazást keres: ipari pályán 2, kereskedelmi pályán 2, iparos tanuló lesz 3, otthon marad 1. Összesen 8.

IX. STATISZTIKA.

1. Az iskola népessége.

Általános iskola.

a) Osztályozott nyilvános tanulók								b) Osztályozott magántanulók								Nyilvános és magántanuló összesen
Iskolai év	1.	2.	3.	5.	6.	7.	Össze- sen	1.	2.	3.	5.	6.	7.	Össze- sen		
1945—46.	—	—	—	147	—	—	147	—	—	—	4	—	—	4	151	
1946—47.	29	—	—	161	128	—	318	—	—	—	2	1	—	3	321	
1947—48.	80	47	51	182	173	131	664	—	—	1	—	2	1	4	668	

Gimnázium.

a) Osztályozott nyilvános tanulók.

Iskolai év	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Össze- sen
1920—21.....	113	96	112	102	107	91	70	82	773
1921—22.....	116	109	110	96	88	99	93	70	781
1922—23.....	122	110	103	105	82	80	94	92	788
1923—24.....	126	112	108	103	81	76	64	91	761
1924—25.....	111	121	111	100	79	82	73	66	743
1925—26.....	105	107	116	109	96	76	81	69	759
1926—27.....	102	103	102	107	100	89	67	78	748
1927—28.....	99	93	102	95	97	88	77	66	717
1928—29.....	106	91	87	94	71	84	78	74	685
1929—30.....	108	100	85	86	74	65	78	78	674
1930—31.....	108	103	96	86	84	66	67	75	685
1931—32.....	104	111	92	85	74	77	58	64	665
1932—33.....	109	97	100	92	79	75	74	57	683
1933—34.....	110	105	90	94	87	77	76	74	713
1934—35.....	109	107	98	90	79	86	75	75	719
1935—36.....	114	110	106	90	89	76	84	81	750
1936—37.....	111	106	108	98	85	78	75	79	740
1937—38.....	114	104	109	98	94	88	71	70	748
1938—39.....	101	117	102	105	88	88	89	70	760
1939—40.....	124	105	107	94	96	82	83	87	778
1940—41.....	130	115	104	111	88	92	80	88	808
1941—42.....	131	116	104	96	87	77	86	75	772
1942—43.....	144	118	109	95	90	85	68	81	790
1943—44.....	144	135	122	105	91	85	87	65	834
1944—45.....	98	95	81	90	85	60	51	50	610
1945—46.....	—	117	116	90	100	83	71	64	641
1946—47.....	—	—	114	112	84	97	91	73	571
1947—48.....	—	—	—	106	94	78	92	81	451

b) *Osztályozott magántanulók.*

Iskolai év	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Össze- sen	Nyilv. és mt. összesen
1920—21	18	18	15	10	8	4	7	7	87	860
1921—22	24	15	13	16	7	7	4	20	106	887
1922—23	18	16	13	20	16	9	10	7	109	897
1923—24	18	20	10	6	11	5	5	5	80	841
1924—25	16	13	15	11	7	5	5	5	77	820
1925—26	6	8	3	8	8	5	3	1	42	801
1926—27	12	7	7	2	7	3	5	4	47	795
1927—28	7	6	4	4	1	5	3	6	36	753
1928—29	3	6	5	5	2	3	4	—	28	713
1929—30	1	2	—	5	2	2	6	3	21	695
1930—31	3	4	2	—	2	—	2	3	16	701
1931—32	4	3	3	—	—	2	2	1	15	680
1932—33	3	5	3	4	—	1	1	1	18	701
1933—34	5	3	4	1	4	1	1	1	20	733
1934—35	7	3	3	2	1	2	1	1	20	739
1935—36	4	9	2	—	1	—	1	1	18	768
1936—37	3	2	7	5	3	1	1	3	25	765
1937—38	1	1	3	10	3	—	3	2	23	771
1938—39	2	2	2	2	5	2	—	5	20	780
1939—40	1	1	2	1	3	6	2	2	18	796
1940—41	5	3	1	1	4	3	3	1	21	829
1941—42	—	3	1	1	2	2	1	3	13	785
1942—43	2	1	—	—	—	1	2	—	6	796
1943—44	2	1	2	—	2	1	—	1	9	843
1944—45	1	1	1	1	—	—	—	1	5	615
1945—46	—	2	3	3	—	2	5	2	17	658
1946—47	—	—	1	—	1	—	—	1	3	574
1947—48	—	—	—	2	—	1	2	2	7	458

2. A tanulók száma és fontosabb adatai.

		Általános iskola							Gimnázium									
		1. a), b)	2.	3.	1.-3.	5. a), b), c)	6. a), b), c)	7. a), b)	5.-7.	1.-7.	IV. A), B)	V. A), B)	VI. A), B)	VII. A), B)	VIII. A), B)	V.-VIII.	IV.-VIII.	
a)	Beirt nyilvános tanuló, fiú	83	48	52	183	186	178	136	500	683	112	101	81	102	88	372	484	
	Beirt magántanuló, fiú	—	—	1	1	1	1	1	3	4	1	—	—	—	—	3	4	
	Osztályozott nyilvános tanuló, fiú ...	80	47	51	178	182	173	131	486	664	106	94	78	92	81	345	451	
	Osztályozott magántanuló, fiú	—	—	1	1	—	—	2	1	3	2	—	1	2	2	5	7	
	Osztályozott összesen	80	47	52	179	182	175	132	489	668	108	94	79	94	83	350	458	
	Ezek közül ismétlő	—	—	—	—	—	6	6	6	6	4	4	1	1	—	6	10	
b)	nyilvános tanulók	1941-ben született	62	—	—	62	—	—	—	62	—	—	—	—	—	—	—	—
		1940-ben	18	42	—	60	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—
		1939-ben	—	5	32	37	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—
		1938-ban	—	—	18	18	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—
		1937-ben	—	—	1	1	100	—	—	100	101	—	—	—	—	—	—	—
		1936-ban	—	—	—	—	76	98	—	174	174	—	—	—	—	—	—	—
		1935-ben	—	—	—	—	6	71	69	146	146	—	—	—	—	—	—	—
		1934-ben	—	—	—	—	—	4	55	59	59	60	—	—	—	—	—	60
		1933-ban	—	—	—	—	—	—	6	6	6	37	45	—	—	—	45	82
		1932-ben	—	—	—	—	—	—	1	1	1	9	41	45	—	—	86	95
	1931-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	30	57	—	95	95	
	1930-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	31	54	88	88	88	
	1929-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	23	27	27	27	
	1928-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3	
	1927-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	
	magántanulók	1939-ben született	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		1936-ban	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		1935-ben	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		1934-ben	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1
		1932-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
1931-ben		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
vallása	róm. katolikus	79	45	49	173	177	169	128	474	647	103	91	74	80	80	333	436	
	gör. katolikus	—	2	2	2	2	2	1	5	7	1	1	1	3	3	4	5	
	református	—	—	—	—	1	2	—	3	5	—	—	—	—	—	5	6	
	ág. evangélikus	—	—	—	—	1	—	1	2	2	1	1	1	—	—	3	4	
	gör. keleti	1	—	—	1	1	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	
anyanyelve, nyelvismerete	magyar anyanyelvű	80	47	51	178	181	173	130	484	662	106	94	78	92	81	345	451	
	bolgár	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
	német	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	csak magyarul beszél	77	47	50	174	157	149	110	416	590	96	74	59	72	54	259	355	
	magyarul és németül beszél	3	—	—	3	21	18	16	55	58	9	15	9	16	25	65	74	
	.. és szlovákul	—	—	—	—	2	1	1	4	4	—	—	—	1	1	2	2	
	.. és románul	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	2	2	
	.. és franciául	—	—	1	1	6	1	2	9	10	1	1	5	5	5	16	16	
	.. és angolul	—	—	—	—	1	4	1	6	6	—	3	5	3	5	16	17	
	.. és olaszul	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	
.. és bolgárul	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—		
.. és csehül	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1		

Az osztályozott tanulók

		Általános iskola							Gimnázium								
		1. a), b)	2.	3.	1.-3.	5. a), b), c)	6. a), b), c)	7. a), b)	5.-7.	1.-7.	IV. A), B)	V. A), B)	VI. A), B)	VII. A), B)	VIII. A), B)	V.-VIII.	IV.-VIII.
e)	szüleiik foglalkozása szerint	Birtokos (bérlo) 50 kat. holdon felül	—	1	—	1	1	—	2	3	—	—	—	—	1	1	1
		Birtokos (bérlo) 5—50 kat. holdon...	—	—	—	—	2	2	7	7	—	—	—	—	—	—	—
		Birtokos (bérlo) 5 kat. holdon alul	—	—	—	—	1	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—
		Egyéb önálló östermelő	—	—	—	—	1	3	4	4	—	—	—	—	—	—	—
		Östermelési tisztviselő	—	—	—	—	2	2	4	4	—	—	—	—	—	—	—
		Önálló iparos	7	1	3	11	28	22	10	58	69	14	9	8	—	—	—
		Ipari vagy bányászati tisztviselő	1	2	5	9	22	15	26	31	18	8	3	3	—	—	—
		Iparossegéd, ipari szakmunkás	1	—	3	4	8	2	4	14	18	—	—	—	—	—	—
		Egyéb ipari (bányászati) fizikai dolgozó	—	—	—	—	1	2	5	5	1	1	—	—	—	—	—
		Nagykereskedő	3	—	—	3	4	5	6	15	18	1	3	2	—	—	—
		Kiskereskedő	6	1	5	12	7	7	4	18	30	2	5	2	—	—	—
		Kereskedelmi tisztviselő	1	4	—	5	8	9	4	23	28	3	3	3	—	—	—
		Kereskedelmi elárusító személyzet	1	1	—	2	2	1	—	3	5	2	2	—	—	—	—
		Közlekedési vállalkozó	—	1	—	1	5	—	—	5	6	—	—	—	—	—	—
		Közlekedési tisztviselő	1	—	3	4	13	16	5	34	38	10	2	5	4	6	17
		Közlekedési altiszt	1	—	—	1	—	3	4	7	8	2	1	—	1	—	2
		Egyéb közlekedési fizikai dolgozó	—	—	—	—	1	5	3	9	9	—	—	—	—	—	—
		Köztisztviselő	28	4	19	51	37	29	24	90	141	18	14	14	18	10	56
		Pap, tanár, tanító	3	3	—	6	3	—	5	8	14	2	2	1	5	8	16
		Más értelmiségi (orvos, ügyvéd, mérnök, gyógyszerész)	10	22	4	36	24	18	18	60	96	17	15	11	13	13	49
		Magántisztviselő	10	—	6	16	11	20	3	34	50	8	4	4	3	—	11
		Közhivatali vagy más értelmiségi altiszt	—	1	1	2	1	3	1	5	7	1	1	4	—	1	6
		Katonatiszt (rendőrtiszt)	1	—	4	5	2	2	3	7	12	3	2	1	3	1	7
		Nyugdíjas köztisztviselő	2	4	1	7	7	4	7	18	25	2	11	12	10	5	38
		Egyéb nyugdíjas tisztviselő	—	1	—	1	3	3	—	6	7	1	3	1	1	1	6
		Nyugdíjas altiszt	—	—	—	—	1	6	—	7	7	—	—	—	1	1	2
Tökés, járadékos, háztulajdonos	—	—	—	—	—	3	1	4	4	1	—	2	1	—	3		
Különböző vagy közelebből meg nem nevezett napszamos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1		
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	4	1	—	5	3	2	5	10	15	1	4	—	—	1	5		
f)	szüleiik lakóhelye szerint	Az iskola székhelyén lakik	79	44	52	175	147	144	112	403	578	89	73	73	80	73	299
		Pest vármegyében lakik	1	—	—	1	30	19	15	64	65	15	15	4	10	6	35
		Baranya vm-ben lakik	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Bács-Bodrog vm-ben lakik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Békés vm-ben lakik	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
		Bihar vm-ben lakik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
		Esztergom vm-ben lakik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Fejér vm-ben lakik	—	1	—	1	—	4	—	4	5	1	2	—	—	—	3
		Hajdú vm-ben lakik	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
		Heves vm-ben lakik	—	—	—	—	—	2	2	4	4	—	—	—	—	—	—
		Hont vm-ben lakik	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—
		Somogy vm-ben lakik	—	—	—	—	—	1	1	2	2	—	1	1	—	—	2
		Szolnok vm-ben lakik	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
		Tolna vm-ben lakik	—	—	—	—	—	2	1	4	4	—	—	—	—	—	—
		Veszprém vm-ben lakik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Zala vm-ben lakik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
g)	közül bejárók	Albertfalváról Hévízen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	
		Békásmegyerről Hévízen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
		Budafokról Hévízen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	
		Budakesziről autobuszon	—	—	—	—	—	2	1	3	3	—	—	—	—	—	
		Cinkotáról Hévízen	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	
		Kispestről villamoson	—	—	—	—	2	1	—	3	3	—	—	—	—	—	
		Nagytétényről Hévízen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	
		Pesthidegkútról autobuszon	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	
		Pestszenterzsébetről villamoson	—	—	—	—	1	2	—	3	3	—	—	—	—	—	
		Pestszentlőrincről villamoson	—	—	—	—	1	4	1	6	6	—	—	—	—	—	
		Pestújhelyről villamoson	—	—	—	—	—	2	1	3	3	—	—	—	—	—	
		Rákoscabáról vonaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	
		Rákoshelyről vonaton	—	—	—	—	—	2	1	3	3	—	2	—	—	—	
		Rákoskeresztúrról vonaton	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	
Rákospalotáról villamoson	—	—	—	—	—	2	—	5	5	—	—	—	—	—			
Rákosszentmihályról Hévízen	—	—	—	—	5	4	3	12	12	—	—	—	—	—			

		Általános iskola							Gimnázium									
		1. a), b)	2.	3.	1.-3.	5. a), b), c)	6. a), b), c)	7. a), b)	5.-7.	1.-7.	IV. A), B)	V. A), B)	VI. A), B)	VII. A), B)	VIII. A), B)	V.-VIII.	IV.-VIII.	
Az osztályozott tanulók	g) közül bejárók	Sashalomról Hév-en	1	1	1	1	3	2	5	5	1	1	1	1	1	1	1	
		Soroksárról Hév-en	1	1	1	1	3	2	2	2	3	1	1	1	1	1	2	2
		Újpestről villamoson	1	1	1	1	3	1	1	4	4	2	2	2	2	1	5	5
		Vecseéről vonaton	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		Egyéb községekből	1	1	1	1	4	1	3	8	8	2	1	1	1	1	2	2
	Összesen ...	1	1	1	1	23	25	12	60	61	12	13	9	9	6	37	49	
	h) lakás szerint	Szüleinél lakik	80	47	51	178	160	155	120	435	613	101	86	76	87	79	328	429
		Internátusban lakik	—	—	—	—	20	13	8	41	41	4	4	1	3	8	12	
		Kosztadónál lakik	—	—	—	—	2	5	3	10	10	1	4	1	2	9	10	
	i) óra-mulasztása	Az egyáltalában nem mulasztott tanulók száma	3	4	5	12	30	14	22	66	78	6	10	8	11	2	31	37
A heti óraszámnál kevesebbet mulasztott tanulók száma		9	4	10	23	55	57	52	164	187	43	33	29	29	27	118	161	
Az igazoltan mulasztott órák száma		8189	4844	3009	18448	10775	8708	4192	20708	49251	4885	4485	3816	5100	4408	17836	2724	
Az igazolatlanul mulasztott órák száma		—	—	—	—	7	10	69	86	86	5	7	2	25	8	42	47	
j) általános előmenetele	Kitünő rendű	34	17	5	56	10	19	14	43	99	7	13	9	10	15	47	54	
	Jeles rendű	17	9	8	34	16	9	4	29	63	6	8	5	4	12	29	35	
	Jó rendű	26	20	34	80	82	66	48	196	276	32	29	25	40	32	126	159	
	Elégséges rendű	3	1	4	8	44	34	29	107	115	25	22	23	16	13	74	99	
	Túlnyomóan elégséges	—	—	—	—	26	36	27	89	89	29	17	14	10	9	50	79	
	Elégtelen egy tárgyból	—	—	—	—	2	7	8	17	17	5	4	2	10	—	16	21	
	„ két tárgyból	—	—	—	—	2	1	1	4	4	2	—	—	—	—	1	3	
„ három-négy tárgyból	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	2	2		
A magántanulók általános előmenetele	Kitünő rendű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Jeles rendű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Jó rendű	—	—	1	1	—	2	—	2	3	—	—	—	—	1	2	2	
	Elégséges rendű	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	2	—	—	—	
	Túlnyomóan elégséges	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Elégtelen egy tárgyból	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	1	3	
	„ két tárgyból	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
„ három-négy tárgyból	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
k) közül rendkívüli tárgyat tanult	Ábrázoló mértant	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	14	—	7	26	26	
	Élettani gyakorlatokat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	25	25	
	Fizikai gyakorlatokat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	11	30	30	
	Francia társalgást	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	15	
	Gyorsírást	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Latin nyelvet	—	—	—	—	182	—	—	182	182	19	20	3	—	—	23	42	
	Rajzot	—	—	—	—	22	18	10	50	50	7	—	3	2	—	5	12	
	Vegyvtani gyakorlatokat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	20	20	
	Vívást	—	—	—	—	15	9	18	42	42	11	3	—	3	1	7	18	
	Zenét (hegedű, zongora)	11	—	2	13	6	23	18	47	60	1	1	—	—	—	1	2	
	Az énekkar tagjai voltak	—	—	—	—	44	29	12	85	85	6	3	12	16	22	53	59	
A zenekar tagjai voltak	—	—	—	—	2	13	3	18	18	4	3	7	2	2	14	18		
Összesen ...	11	—	2	13	271	92	61	424	437	63	60	59	42	43	204	267		
l) tandíj-mentes	Egészmentes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	9	14	12	11	46	56	
	Progresszív tandíjat fizet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	85	64	80	70	299	395	

3. Tanulmányi eredmény.

Általános iskola.

Tantárgyak	Osztályok – Nyilvános tanulók száma – Érdemjegyek.																																																			
	1. a) 40			1. b) 40			2. 47			3. 51			5. a) 63			5. b) 59			5. c) 60			6. a) 57			6. b) 59			6. c) 57			7. a) 64			7. b) 67																		
	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes	Jeles	Jó	Elegendes	Elegendes																
Magaviselet	38	2			32	8			37	10			35	16			47	16			35	24			33	21	6		38	18	1		46	11	2		43	14			45	19			56	11						
Hit- és erkölcstan	35	5			40			47				32	19			37	23	3		40	19			46	12	2		29	20	8		56	3			33	20	4		32	27	5		43	24							
Beszélgetés	34	6			28	10	2		43	4			33	18																																						
Olvadás									40	7			37	13	1																																					
Írás	21	15	4		22	16	2		21	22	4		12	30	9																																					
Fogalmazás													29	22																																						
Nyelvi ismeretek									30	15	2		21	27	3																																					
Magyar nyelv és irod.																	18	25	20		27	20	12		9	26	21	4	12	18	23	4	16	22	21		13	16	28		12	22	24	6	17	21	29					
Történelem																	16	27	20		28	20	11		23	19	17	1	20	18	19		23	27	9		32	20	5		19	23	22		30	26	11					
Föld- és népraiz																	31	25	7		24	26	9		21	20	18	1	16	19	21	1	14	29	16																	
Az ember élete																																																				
Természetráz																	43	20							27	25	7		18	27	15		20	25	12		35	18	6		18	29	10									
Természetlan																																																				
Számolás és mérés	27	9	4		27	12	1		32	14	1		27	18	6		7	20	36		11	26	22		19	26	15		10	28	18	1	9	32	18		14	20	23		6	20	38		13	23	31					
Rajzolás									42	5			33	17	1		15	34	14		17	31	11		13	35	12		17	20	20		16	32	11		13	28	16		14	23	27		18	28	21					
Műhelygyakorlatok																																																				
Keresk. gyakorlatok																	15	14	3		45	14			31	19	10		5	15	5		52	7			19	33	5		14	10	23	1	16	17	16	3				
Német nyelv																	16	28	19		20	27	12		20	22	18																									
Latin nyelv																	9	21	33		14	21	16	8	7	16	30	7	10	17	25	5	12	25	22		18	16	22	1	16	27	21		15	22	30					
Rendszeret	33	4	3		31	5	4		22	23	2		19	18	14		44	19			15	32	12		8	36	16		21	21	15		22	30	7		13	25	19		16	24	24		29	33	5					

Gimnázium.

Tantárgyak	Osztályok – Nyilvános tanulók száma – Érdemjegyek.																																							
	IV. A) 54				IV. B) 52				V. A) 48				V. B) 46				VI. A) 37				VI. B) 41				VII. A) 41				VII. B) 51				VIII. A) 40				VIII. B) 41			
	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen				
Magaviselet	36	17	1	—	35	16	1	—	29	19	—	—	29	17	—	—	32	5	—	—	22	19	—	—	27	14	—	—	39	11	1	—	35	5	—	—	40	1	—	—
Hit- és erkölcsstan	25	18	11	—	38	14	—	—	23	16	9	—	39	6	1	—	25	8	4	—	33	8	—	—	36	5	—	—	49	2	—	—	30	7	3	—	38	1	2	—
Magyar nyelv és irod.	18	26	10	—	10	13	28	1	14	22	11	1	18	9	19	—	8	14	15	—	8	13	20	—	17	15	8	1	16	22	13	—	19	18	3	—	15	18	8	—
Történelem	15	22	17	—	12	17	23	—	31	12	5	—	20	12	14	—	17	12	8	—	22	15	4	—	19	15	7	—	23	23	5	—	23	11	6	—	18	16	7	—
Gazdasági és társ. ism....	27	23	14	—	22	24	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	19	4	—	29	12	—	—	29	12	—	—	31	16	1	—	25	15	—	—	18	17	6	—
Föld- és néprajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	3	—	—	43	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Latin nyelv	13	13	28	—	10	12	30	—	17	14	15	2	15	9	22	—	7	13	17	—	16	18	7	—	9	16	13	3	9	23	19	—	19	12	9	—	15	16	10	—
Görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	15	4	—	—	2	—	—	—	8	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—
Német nyelv	10	8	12	1	3	13	12	2	8	10	7	2	5	3	12	—	6	6	6	—	3	7	11	2	7	15	10	2	2	10	11	3	6	7	10	—	6	3	7	—
Francia nyelv	5	6	12	—	3	10	9	—	7	8	6	—	11	8	7	—	1	6	6	1	8	3	5	—	7	7	2	—	8	11	12	2	7	6	4	—	14	10	4	—
Angol nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	—	11	5	—	—	2	1	—	—	3	3	—	—	6	2	—	—	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bölcsészet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	12	2	—	30	7	4	—				
Természetrajz	21	25	8	—	17	29	6	—	15	12	20	1	21	16	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	10	14	1	16	8	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	13	7	2	13	21	17	—	18	13	9	—	21	11	9	—
Mennyiségtan és mértan .	10	18	24	2	3	16	30	3	9	20	18	1	7	18	20	1	7	15	15	—	10	15	16	—	10	19	9	3	8	18	21	4	13	16	11	—	15	16	10	—
Rajz és műalk. ism.	18	24	12	—	8	21	23	—	22	19	7	—	26	15	5	—	17	20	—	—	25	16	—	—	30	10	1	—	30	14	7	—	40	—	—	—	41	—	—	—
Rendszeret	20	26	8	—	27	16	7	2	17	28	3	—	15	19	12	—	14	19	4	—	18	22	1	—	12	17	12	—	12	33	6	—	29	11	—	—	13	12	16	—

X. INTÉZETÜNK ÉS VOLT TANÍTVÁNYAINK.

Apr. 11-én az 1925-ben érettségizett *B)* csoport, május 9-én az 1918-ban végzetek, június 6-án az 1893-ban, az 1901-ben, az 1923-ban végzetek *A)* csoportja, az 1933-ban és az 1938-ban érettségizettek *A)* és *B)* csoportja, június 12-én az 1898-ban, június 13-án az 1908-ban, június 20-án pedig az 1903-ban végzetek tartottak érettségi találkozót.

XI. TÁJÉKOZTATÓ.

Kápolnánkban minden vásár- és ünnepnap $\frac{1}{2}$ 10 órakor van szentmise; július 15-én, Szent Pompilius és augusztus 27-én, Kalazanci Szent József ünnepén $\frac{1}{2}$ 10 órakor pedig ünnepélyes nagymise.

Az 1948—49. iskolai év megnyitásáról majd idejében hirdetést teszünk közzé.

TARTALOM.

Dr. Tomek Vince. — <i>Megyer József</i>	3
Dr. Sik Sándor. — <i>Megyer József</i>	6
A piarista pedagógia szelleme. — <i>Ohmacht Nándor</i>	8
A piaristák részvétele a szabadságharcban. — <i>Gál István dr.</i>	14
I. Az iskola multja	38
II. Az 1947—48. iskolai év története	40
III. Különféle jelentések	50
IV. Iskolai hatóságok	57
V. A tanári testület névjegyzéke és iskolai munkaköre	58
VI. Ifjúsági egyesületek	62
VII. A tanulók érdemsorozata	70
Általános iskola	70
Gimnázium	87
VIII. Érettségi vizsgálatok	100
IX. Statisztika	103
X. Intézetünk és volt tanítványaink	110
XI. Tájékoztató	110